

Vlaams
Parlement

stuk **13** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 25 oktober 2011 (2011-2012)

Toelichtingen

bij de middelenbegroting
en de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2012

Algemene toelichting

INHOUD

1. INLEIDING	8
2. HANDLEIDING BIJ DE INVOERING VAN HET NIEUWE REKEN- DECREET	11
2.1. Situering nieuw Rekendecreet.....	11
2.1.1. Waarom een nieuw Rekendecreet.....	11
2.1.2. Uitgangspunten	11
2.1.3. Opportuniteiten	11
2.1.4. Timing	11
2.1.5. Toepassingsgebied.....	11
2.1.6. Uitbreiding toepassingsgebied	11
2.1.7. Basis prestatiebegroting	12
2.2. Praktisch: Nieuwe aanrekeningsregels	14
2.2.1. Principes	14
2.2.2. Effect nieuwe aanrekeningsregels op begrotingsopmaak 2012.....	15
2.3. Praktisch: de nieuwe begrotingsstructuur	15
2.3.1. Toepassingsgebied.....	15
2.3.2. De kredietsoorten	16
2.3.3. Opbouw van de nieuwe begrotingsstructuur	16
2.3.4. Samenhang Programma – Begrotingsartikel – Basisallocatie	18
2.3.5. Herverdelingsmogelijkheden	22
3. DE ECONOMISCH-FINANCIËLE OMGEVING	25
3.1. Samenvatting.....	25
3.2. Internationaal.....	25
3.2.1. Eurozone	26
3.2.2. Verenigde Staten	27
3.2.3. Japan	28
3.2.4. China en Indië	28
3.3. Vlaanderen	29
3.3.1. Productie.....	29
3.3.2. Binnen- en buitenlandse vraag	30
3.3.3. Investerings van de bedrijven	31
3.3.4. Oprichtingen, stopzettingen en faillissementen van bedrijven	32
3.3.5. De consument	32
3.3.6. Arbeidsmarkt.....	33
4. DE MIDDELENBEGROTING.....	35
4.1. Inleidend overzicht	35
4.2. Samengevoegde en gedeelde belastingen.....	37

4.2.1. Parameters	37
4.2.2. Resultaten	39
4.3. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid	42
4.3.1. Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	42
4.3.2. Dotatie voor tewerkstellingsprogramma's	42
4.3.3. Dotatie voor universitair onderwijs voor buitenlandse studenten..	42
4.3.4. Dotatie voor de overname van de dienst van de verkeersbelastingen	42
4.4. Gewestelijke belastingen	43
4.5. Toegewezen ontvangsten	44
4.6. Andere ontvangsten.....	44
4.7. Lotto-middelen.....	44
4.8. Te consolideren instellingen.....	44
5. DE UITGAVENBEGROTING.....	47
5.1. De beleids- en betaalkredieten	48
5.1.1. Beleidskredieten	48
5.1.2. Betaalkredieten	51
5.1.3. De globale evolutie van de beleids- en betaalkredieten.....	52
5.2. De beleids- en betaalkredieten verdeeld over de 13 beleidsdomeinen	53
5.3. Bespreking per beleidsdomein	55
5.3.1. Diensten Algemeen Regeringsbeleid.....	55
5.3.2. Bestuurszaken	55
5.3.3. Financiën en Begroting	56
5.3.4. Internationaal Vlaanderen	57
5.3.5. Economie, Wetenschap en Innovatie	57
5.3.6. Onderwijs en Vorming	57
5.3.7. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.....	58
5.3.8. Cultuur, Jeugd, Sport en Media	60
5.3.9. Werk en Sociale Economie.....	60
5.3.10. Landbouw en Visserij.....	61
5.3.11. Leefmilieu, Natuur en Energie	61
5.3.12. Mobiliteit en Openbare Werken	61
5.3.13. Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	62
5.3.14. Hogere entiteiten.....	63
5.4. Stand en evolutie van de impliciete schuld	63
5.4.1. Stand van de impliciete schuld	63
5.4.2. Impliciete schuld volgens rijkscomptabiliteit (GWR).....	63
5.4.3. Correctie voor verruiming consolidatieperimeter	65
5.4.4. Evolutie van de impliciete schuld	65

6. HET FINANCIËEL BEHEER	67
6.1. Schuldevolutie	67
6.1.1. Het begrotingssaldo in ESR-termen.....	67
6.1.2. Kredietverleningen en participaties	67
6.2. Herfinancieringsbehoeften.....	68
7. HET VORDERINGENSALDO	69
8. BIJLAGE: AKKOORDEN INZAKE BEGROTINGSNORMEN	74
8.1. Inleiding	74
8.2. Overeenkomst van 15 december 2009 tussen de Federale Overheid, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2009-2010	74

Lijst met tabellen

Tabel 1-1: Creatie en aanwending bruto beleidsruimte (in duizend euro).....	10
Tabel 2-1: Detail ESR-aggregatie	17
Tabel 2-2: Basisindeling ESR-codering.....	18
Tabel 2-3: Herverdelingsmogelijkheden vastleggingskredieten.....	23
Tabel 2-4: Herverdelingsmogelijkheden vereffeningskredieten.....	24
Tabel 3-1: Reële groei van het bbp (in %). Realisaties en vooruitzichten. België in internationaal perspectief	25
Tabel 4-1: Grote rubrieken van de ESR-gecorrigeerde middelen 2012 (in duizend euro).....	35
Tabel 4-2: Deelaspecten van de middelenbegroting 2012 (in duizend euro)	36
Tabel 4-3: Volledig parameteroverzicht.....	38
Tabel 4-4: Samengevoegde en gedeelde belastingen, incl. afrekeningen (in miljoen euro)	39
Tabel 4-5: De nieuwe bevoegdheden (in duizend euro)	40
Tabel 4-6: Afrekening 2011 (in duizend euro)	41
Tabel 4-7: Sensitiviteit (in duizend euro).....	42
Tabel 4-8: Gewestelijke belastingen 2012 (in duizend euro)	43
Tabel 4-9: Te consolideren instellingen (in duizend euro).....	44
Tabel 5-1: Saldi-berekening – Beleidskredieten ministeries (in duizend euro) ..	49
Tabel 5-2: Saldi-berekening – Beleidskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro).....	50
Tabel 5-3: Saldi-berekening – Totaal beleidskredieten (in duizend euro).....	50
Tabel 5-4: Saldi-berekening – Betaalkredieten ministeries (in duizend euro)....	51
Tabel 5-5: Saldi-berekening – Betaalkredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro).....	52
Tabel 5-6: Saldi-berekening – Totaal betaalkredieten (in duizend euro).....	52
Tabel 5-7: Beleidskredieten per beleidsdomein REA 2010, BGC 2011 en BGO 2012 (in duizend euro).....	53
Tabel 5-8: Betaalkredieten per beleidsdomein REA 2010, BGC 2011 en BGO 2012 (in duizend euro)	54
Tabel 5-9: Impliciete schuld van ministeries (excl. DAB's) (in euro).....	63
Tabel 5-10: Impliciete schuld per 31 december 2010 van DAB's (in euro).....	64
Tabel 5-11: Geconsolideerde impliciete schuld van ministeries (excl. DAB's) en DAB's (in euro)	64
Tabel 5-12: Impliciete schuld van ministeries excl. DAB's, DAB's en VOI's/ rechtspersonen volgens G.W.R. (in euro)	64
Tabel 5-13: Impliciete schuld van ministeries excl. DAB's, DAB's en VOI's/ rechtspersonen na verruiming consolidatieperimeter (in euro)	65
Tabel 6-1: Ingeschreven ESR-8-ontvangsten en -uitgaven BGO 2012 (in duizend euro).....	67
Tabel 6-2: Herfinancieringsbehoeften BGO 2012 (in duizend euro).....	68

Tabel 7-1:	Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting (in duizend euro)	70
Tabel 7-2:	Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde uitgaven algemene begroting (in duizend euro)	70
Tabel 7-3:	Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde ontvangsten instellingen (in duizend euro)	71
Tabel 7-4:	Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde uitgaven instellingen (in duizend euro)	71
Tabel 7-5:	Normnaleving door de Vlaamse overheid (in duizend euro) – Een begroting in evenwicht	73

Lijst met figuren

Figuur 3-1:	Kwartaalgroei van het bbp in de eurozone, België en de buurlanden, seizoengezuiverd (in %)	26
Figuur 3-2:	Spread tussen Duitsland en België en de PIGS-landen op de secundaire markt voor overheidspapier met een resterende looptijd dicht bij 10 jaar, januari 2007 – augustus 2011 (in basispunten)	27
Figuur 3-3:	Conjunctuurcurve van de Vlaamse industrie	29
Figuur 3-4:	Conjunctuurcurve van de Vlaamse diensten aan bedrijven	30
Figuur 3-5:	Buitenlandse orderpositie in de Vlaamse industrie	30
Figuur 3-6:	Evolutie van de Vlaamse goederenuitvoer (in % t.o.v. hetzelfde kwartaal een jaar eerder)	31
Figuur 3-7:	Capaciteitsbezettingsgraad in de Vlaamse industrie (seizoengezuiverd) (in %)	32
Figuur 3-8:	Vlaamse consumentenvertrouwen	33
Figuur 3-9:	Evolutie van het aantal uren uitzendarbeid, kwartaal-op-kwartaal (seizoengezuiverd) (in %)	34
Figuur 4-1:	Relatieve aandelen van de ESR-gecorrigeerde middelen 2012	36
Figuur 4-2:	Samengevoegde en gedeelde belastingen (in miljoen euro)	39
Figuur 5-1:	Beleids- en betaalkredieten REA 2010, BGC 2011 en BGO 2012 (in duizend euro)	53
Figuur 5-2:	Beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein BG0 2012 (in duizend euro)	55
Figuur 5-3:	Stand en verwachte evolutie van de impliciete schuld 2004-2012 t.o.v. geraamde ontvangsten ministeries (excl. DAB's) (in duizend euro)	66

1. INLEIDING

In voorliggende begroting is de Vlaamse Regering er in geslaagd om haar engagementen uit het Regeerakkoord ten volle waar te maken: net als bij de begroting 2011 een begrotingsevenwicht voorleggen en bovendien 230 miljoen euro nieuwe beleidsinitiatieven kunnen initiëren.

Toch blijft waakzaamheid geboden. De laatste tijd duiken meer en meer groeiwaarschuwingen op omwille van een Europese schuldencrisis en de gevolgen hiervan op de financiële markten en de reële economie. De financieel-economische crisis van 2008-2009 heeft zich vertaald in oplopende overheidsschulden die nu op hun beurt druk zetten op de solvabiliteit en liquiditeit van heel wat banken in de Eurozone. En een groeiende economie heeft juist nood aan een goed werkend financieel systeem.

De begroting 2012 vertrekt van de door het Planbureau recent naar beneden herziene groeicijfers maar men blijft waakzaam door het inschrijven van een conjunctuurbuffer van 40 miljoen euro – equivalent van een mogelijke groeivertraging van 0,15%.

Op basis van de door het Planbureau ingeschatte groei in 2011 en 2012 van resp. 2,4% en 1,6% worden de middelen verkregen uit de bijzondere financieringswet nu op 19,16 miljard euro begroot, wat een toename met 945 miljoen euro ten opzichte van de begrotingscontrole 2011 betekent.

Voor de gewestbelastingen worden de ontvangsten geraamd op 5,05 miljard euro, ofwel een toename met 250 miljoen euro.

Daarnaast voorziet de Vlaamse Regering voor de tweede maal significante ontvangsten te genereren uit de steunverlening aan de financiële sector ten tijde van de financieel-economische crisis. Zo wordt 297,5 miljoen euro rentevergoeding op de 3,5 miljard euro KBC-perpetuals ingeschreven in de ontvangsten.

Tot slot worden in 2012 enkele eenmalige besparingsmaatregelen van 2010-2011 niet meer verlengd. Zo vallen de in 2011 voorziene ontvangsten uit de verkoop van gronden en installaties door de Vlaamse Milieumaatschappij weg.

Samenvattend kunnen we stellen dat de ESR-gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse overheid in 2012 1,04 miljard euro hoger ingeschat worden dan bij de begrotingscontrole 2011.

Naast de bijkomende ontvangsten wordt de beschikbare bruto-beleidsruimte verder uitgebreid door een verhoogde inschatting van de onderbenutting op de ter beschikking gestelde kredieten en een quasi tot nul herleide afrekening van de jobkorting, samen goed voor 108 miljoen euro.

Globaal genomen neemt de bruto beleidsruimte voor de opmaak van de begroting 2012 dan ook met 1,14 miljard euro toe. De netto beleidsruimte neemt evenwel slechts toe met 378 miljoen euro. Er is immers 765 miljoen euro benodigd voor het budgettaire opvangen van de toename van de uitgaven als gevolg van het zogenaamde “constant beleid” enerzijds en het wegvallen van de eenmalige aanwending van reserves van sociale huisvestingsactoren anderzijds. De recurrente besparingen uit de begrotingen 2009-2011 worden onverkort weerhouden.

Die netto beleidsruimte van 378 miljoen euro wordt aangewend voor:

- de naar aanleiding van de afschaffing van de jobkorting reeds aangekondigde maatregelen ter stimulering van de arbeidsdeelname van laagverdieners ten belope van 38,4 miljoen euro;
- het instellen van een conjunctuurbuffer van 40 miljoen euro;
- het instellen van een provisie met 60 miljoen euro beleidskredieten en 70 miljoen euro betaalkredieten voor het opvangen van de eventuele budgettaire gevolgen van de invoering van het Rekendecreet enerzijds en dringende investeringsuitgaven anderzijds;
- 230 miljoen euro nieuwe initiatieven conform de uitvoering van het Regeerakkoord

De 230 miljoen euro voor de uitvoering van het Regeerakkoord wordt overwegend ingezet voor onderzoek en ontwikkeling, het wegwerken van de wachtlijsten in de gehandicaptenzorg, een vernieuwd sociaal beleid met o.a. de invoering van een kindpremie, bijkomende inspanning in de onderwijssector en het verder ontwikkelen van een loopbaan- en competentiebeleid. Hoofdstuk 5 bespreekt in detail de verdeling van het nieuw beleid over de verschillende beleidsdomeinen.

De aanwending van de netto beleidsruimte toont aan dat de Vlaamse Regering door het inschrijven van buffers en provisies op een waakzame manier haar aangegane engagementen in voorliggende begroting waarmaakt.

Tot slot kan ook nog worden opgemerkt dat om de aangegane engagementen uit vorige en huidige legislatuur te kunnen honoreren het verschil tussen de betaal- en beleidskredieten oploopt tot 187 miljoen euro, ofwel 86 miljoen euro meer dan bij begrotingscontrole 2011. Dat verschil toont aan dat de Vlaamse Regering meer dan ooit inzet op het voorzien van voldoende betaalkredieten voor het volledig en tijdig nakomen van al haar engagementen.

Tabel 1-1: Creatie en aanwending bruto beleidsruimte (in duizend euro)

Creatie bruto beleidsruimte t.o.v. BGC 2011		
Samengevoegde en Gedeelde Belastingen (incl. overige dotaties)		945.498
Gewestbelastingen		249.998
Instellingen consolidatieperimeter		-164.976
Andere ontvangsten		5.205
Totale ontvangsten		1.035.725
Stijging verwachte onderbenutting		54.457
Daling verwachte afrekening jobkorting		53.370
Verlaging overschot		155
TOTAAL		1.143.707
Aanwending bruto beleidsruimte t.o.v. BGC 2011	Beleid	Betaal
Indexatie lonen systeem indexprovisie (spilindex):		
Op kruissnelheid brengen indexsprong april 2011; Effect indexsprong februari 2012	300.219	300.219
Indexatie buiten systeem indexprovisie	155.885	123.822
Intresten	8.696	8.696
Extra buffer tegen juridische uitspraken	42.940	42.940
FFEU	33.000	-20.571
BAM (vnl.: Wegvallen uitgaven projecten Van Cauwelaertsluis en Noorderlaanbrug)	-23.566	-23.566
Zorgfonds: + 23,1 miljoen euro extra dotatie en -6,4 miljoen euro minder aanwending saldo	16.749	16.749
Wegvallen beleidskrediet Krijgsbaan + Eerste betaalvoorziening	-45.000	10.000
Overdrachtsbepaling in het kader van BRABO II	66.546	0
Allerhande kostendrijvers Beleid = Betaal	231.969	231.969
<i>O.a. Decretale groei 3,5% gemeente-, provincie-, en stedenfonds</i>	<i>70.868</i>	<i>70.868</i>
<i>Loonmodel Onderwijs</i>	<i>36.836</i>	<i>36.836</i>
<i>Werkingsuiteringen Hoger Onderwijs</i>	<i>16.816</i>	<i>16.816</i>
<i>Aquaafinfactuur</i>	<i>24.542</i>	<i>24.542</i>
<i>Groeipad uren gezinszorg (+2,5%)</i>	<i>11.512</i>	<i>11.512</i>
Bijkomende betaalkredieten	0	20.049
Wegvallen intering reserves VMSW (30 miljoen euro) en VWF (25 miljoen euro) (bij VMSW enkel impact op betaal)	25.000	55.000
Wegvallen provisie ter recuperatie van genannuleerde vastleggingen	-35.000	0
Wegvallen eenmalige investeringskredieten BGC 2011	-48.000	0
Compensatie afschaffing jobkorting (bijkomende activering werklozen en inkomensgerelateerde kinderopvang)	38.400	38.400
Provisie voor de aanleg van een conjunctuurreserve	0	40.000
Provisie invoering rekendecreet en dringende investeringen	60.000	70.000
Nieuw beleid conform regeerakkoord	230.000	230.000
TOTAAL	1.057.838	1.143.707
Verdere toename Betaalkredieten t.o.v. Beleidskredieten		85.714

2. HANDLEIDING BIJ DE INVOERING VAN HET NIEUWE REKENDECREET

2.1. Situering nieuw Rekendecreet

2.1.1. *Waarom een nieuw Rekendecreet*

Het Rekendecreet voert een eigen regelgeving voor de Vlaamse overheid in omtrent begroting, boekhouding, toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof.

Artikel 50 van de financieringswet van 1989 verplicht de Vlaamse overheid om een eigen regelgeving in te stellen. Hierbij is de Vlaamse overheid gebonden door de Algemenebepalingenwet die het minimale kader voor alle deelstaatoverheden oplegt.

2.1.2. *Uitgangspunten*

Het Rekendecreet is opgesteld vanuit het opzet om uniformiteit en transparantie in de financiële regelgeving te creëren, met behoud van bestaande regels waar mogelijk.

2.1.3. *Opportunities*

Het Rekendecreet biedt hierbij een opportuniteit voor het opmaken van een begroting gericht op prestaties en effecten. Het instellen van een kostenanalytische dubbele boekhouding en de stroomlijning van de controle-/auditororganen.

2.1.4. *Timing*

Het nieuwe Rekendecreet treedt in werking op 1 januari 2012. Uitzondering hierop is het opstellen van de inventaris.

Het eerste begrotings- en boekjaar is dan ook het jaar 2012.

De eerste jaarrapportering volgens het nieuwe Rekendecreet zal tegen 31/3/2013 worden opgeleverd.

2.1.5. *Toepassingsgebied*

Het nieuwe Rekendecreet is van toepassing op de Vlaamse ministeries en Vlaamse rechtspersonen. Onder de Vlaamse ministeries zitten volgende entiteiten vervat:

- Departementen;
- IVA's zonder RP;
- DAB's.

De onderworpen rechtspersonen zijn alle entiteiten die volgende rechtsvorm hebben aangenomen:

- IVA's met RP en VOI type A;
- Publiekrechtelijke EVA's en VOI type B;
- VOI sui generis;
- Strategische Adviesraden;
- Eigen Vermogens.

2.1.6. *Uitbreiding toepassingsgebied*

Voor de opmaak van een correcte ESR-geconsolideerde begroting en -algemene rekening met revisorale controle hierop, wordt het toepassingsgebied van het Rekendecreet uitgebreid op basis van art 4, §2 van het Rekendecreet. Dit artikel onderwerpt alle rechtspersonen, behorende tot sectorale code S13.12¹, aan de desbetreffende bepalingen.

¹ Deze rechtspersonen worden jaarlijks opgelijst in het uitgavendecreet op basis van art. 4 §3 van het Rekendecreet. ESR-code 13 staat voor niet-marktproducenten, overheid terwijl ESR-code 11 en 12 staan voor respectievelijk marktproducenten, niet-financiële instellingen en marktproducenten, financiële instellingen.

De bevoegdheid van het Rekenhof wordt geregeld in art. 63 van het Rekendecreet. Naast de Vlaamse ministeries en de Vlaamse rechtspersonen, worden ook alle rechtspersonen, behorend tot de sectorale code S13.12, en de privaatrechtelijk vormgegeven EVA's onderworpen aan de bevoegdheid van het Rekenhof.

2.1.7. Basis prestatiebegroting

2.1.7.1. Situering

Het Rekendecreet dat op 1 januari 2012 in werking treedt, heeft de decretale basis gelegd om te komen tot een prestatiebegroting. Belangrijk zijn hiervoor de artikelen 11 en 14, waarin respectievelijk de begrotingsstructuur en de inhoud van de memorie van toelichting worden besproken.

De begrotingsstructuur die in artikel 11 wordt beschreven is op de eerste plaats afgestemd op de organisatievormen die bepaald zijn in het kaderdecreet. Deze onderverdeling wordt gecombineerd met een onderverdeling per programma. Programma wordt gedefinieerd als een verzameling van kredieten die betrekking hebben op dezelfde doelstelling. Een programma dat betrekking heeft op de externe werking van de Vlaamse overheid wordt een beleidsprogramma genoemd. Een programma dat enkel betrekking heeft op de interne werking van de Vlaamse overheid wordt een apparaatsprogramma genoemd.

Omdat de begroting wordt goedgekeurd per programma is de Vlaamse regering vrij om het programma verder onder te verdelen. De formulering van artikel 11 laat toe dat bij de verdere onderverdeling de focus weggehaald wordt van een indeling gebaseerd op input categorieën, namelijk de basisallocaties volgens de ESR-code, die nodig is voor de macro-economische rapportering. Het wordt hierdoor mogelijk om in het kader van de afstemming van de beleids- en de beheerscyclus op de financiële cyclus enerzijds een verwijzing te maken naar de beleids- en/of strategische doelstellingen die beschreven worden in de beleidsnota's en anderzijds te verwijzen naar de operationele doelstellingen die beschreven worden in de beheers- of managementovereenkomst.

2.1.7.2. Gefaseerde invoering

Omdat de Vlaamse overheid evenwel nog niet klaar is om in zijn geheel de omschakeling te maken van een input gebaseerde naar een output georiënteerde begroting, heeft de Vlaamse Regering voor 2012 gekozen voor een "overgangsbegroting", waarin duidelijk enkele bouwstenen om te komen tot een prestatiebegroting, verwerkt zijn.

Voor de ministeries en de DAB's wordt verder gewerkt met de actuele begrotingsprogramma's en basisallocaties maar met volgende belangrijke verschillen:

- In plaats van één apparaatprogramma per beleidsdomein zal er één apparaatprogramma per entiteit zijn.
- Er komt een niveau tussen de begrotingsprogramma's en de basisallocaties, namelijk de begrotingsartikelen.

De basisallocaties blijven gebaseerd op de ESR-code en zijn een gegeven voor de boekhouding en aanrekening maar niet langer voor de begroting. Ze worden ook niet meer toegelicht. Ze zullen wel worden opgelijst in afzonderlijke administratieve tabellen die beschikbaar worden gesteld van het Vlaams Parlement als bijlage bij de programmatoeelichtingen.

De begrotingsartikelen omvatten de basisallocaties van het programma die ESR-matig verwant zijn (ESR-aggregatie). Er zijn dus afzonderlijke begrotingsartikelen die de provisijs (code PR), de lonen (code LO), de dotaties of interne stromen (code IS), de participa-

ties (code PA), de leningen (code LE) en de restcategorie werking en toelagen (code WT) omvatten.

Deze indeling laat toe om een standaard apparaatprogramma te beperken tot twee begrotingsartikelen, namelijk loon- versus niet-loonkredieten. Voor de beleidsprogramma's wordt de indeling in begrotingsartikelen verder uitgebreid door een inhoudelijke uitsplitsing van de ESR-aggregatie "werking en toelagen", in functie van beleidsdoelstellingen, zoals opgenomen in diverse beleidsnota's en -brieven.

Voor de Vlaamse rechtspersonen wordt voorlopig de huidige begrotingsstructuur, gebaseerd op input categorieën, behouden.

De structuur van de middelenbegroting blijft voorlopig ongewijzigd. De aard van de inkomsten in de huidige Financieringswet maakt immers een koppeling met beleidsdoelstellingen weinig of niet zinvol.

Voortbouwend op de gewijzigde begrotingsstructuur 2012 zullen er bij de begrotingsopmaak 2013 verdere stappen gezet worden op het vlak van het indienen van een meer prestatiegerichte begroting.

1. De begrotingsartikelen structuur moet ook voor de middelenbegroting worden ingevoerd, en voor zover zinvol met een koppeling aan beleidsdoelstellingen.
2. De begrotingen van de Vlaamse Rechtspersonen moeten volgens de structuur die in 2012 voor de ministeries en DAB's wordt gebruikt ook worden aangepast.
3. In de memorie van toelichting bij de begrotingsartikelen moet de toevoeging van niet-financiële informatie (indicatoren, outputs en outcomes) als verantwoording van de cijfers, een grotere plaats innemen.
4. Naast deze concrete stappen, ontstaat ook een natuurlijk groeitraject. Reeds bij de huidige allocatie-oefening is immers gebleken dat ook de begrotingsprogramma's zelf beter moeten afgestemd worden op de beleidsdoelstellingen, zodanig dat de begrotingsartikelen volgens de doelstellingenstructuur kunnen gegroepeerd worden.

2.1.7.3. Streefdoel

Het uiteindelijk streefdoel is een volwaardige prestatiebegroting, zoals opgenomen in het kader van de Pact 2020 doelstellingen. Het departement Financiën en Begroting volgt hiervoor de indicator "Index prestatiegerichte begroting" op. Het is de bedoeling dat Vlaanderen verder zijn financieel instrumentarium moderniseert om hogerop te klimmen in de ranking van performante staten (regio's). Om benchmarking mogelijk te maken, wordt de indicator gescoord op basis van de vragenlijst die de OESO gebruikt om staten te beoordelen. Deze vragen betreffen vier grote rubrieken:

- de gebruikte soorten performantie-indicatoren,
- het proces inzake het stellen van performantiedoelstellingen,
- het proces inzake het opvolgen en het rapporteren over de resultaten,
- het gebruik van performantie-informatie bij begrotingsbesprekingen en politieke beslissingen.

Uit vergelijkende studies inzake de OESO landen blijkt dat de landen die zich bij de best practice frontier inzake beleidseffectiviteit gegeven de begrotingsomvang bevinden deze zijn die ook het best scoren inzake het gebruik van prestatiebegrotingen.

In september legde het Steunpunt Fiscaliteit en Begroting een rapport neer inzake de effecten van een prestatiebegroting, vanuit een internationaal perspectief. Het project onderzocht hoe prestatiebegrotingen in enkele OESO-landen worden uitgevoerd en hoe de wijze van uitvoering een volgende begrotingscyclus bepaalt. De kritische faal- en suc-

cesfactoren werden in kaart gebracht. Het Steunpunt bekeek ook de Vlaamse begrotingsdocumenten en concludeerde met een aantal werkpunten voor Vlaanderen.

Een resultaatgerichte cultuur, een politiek project over de verschillende legislaturen heen, de uitbouw van een prestatimanagementsysteem, resultaat-responsabilisering van de lijn, kwaliteit van prestatiegegevens bewaken, verder aandacht blijven besteden aan kasopvolging,... zijn maar enkele van de vele aanbevelingen die het Steunpunt voor Vlaanderen formuleerde.

In een tweede fase zal aan een volgend Steunpunt Fiscaliteit en Begroting gevraagd worden om te onderzoeken welk inhoudelijk transitietraject met de invoering van de prestatiebegroting gepaard gaat, welke de gevolgen zullen zijn voor de werking van het departement Financiën en Begroting, voor de ministeries en voor alle actoren die betrokken zijn bij het begrotingsproces. Ook de voorwaarden en gevolgen van de koppeling van financiële en niet-financiële informatie voor de drie cycli (beleidscyclus, financiële cyclus, contractcyclus) moeten worden onderzocht. Het onderzoek moet resulteren in een tijdsgebonden voorstel van realistisch implementatietraject met inbegrip van de definiëring van de rol die de verschillende actoren dienen op te nemen in de cycli. De Vlaamse Regering zal hierover later aan het Vlaams parlement rapporteren.

2.2. Praktisch: Nieuwe aanrekeningsregels

2.2.1. Principes

Een uitgave wordt niet meer budgettair aangerekend op het moment van ordonnanceren (betalingsbevel), maar op het moment waarop de prestatie betrekking heeft:

Artikel 26 van het Rekendecreet stelt immers: “Overeenkomstig artikel 6, tweede lid, van de *Algemenebepalingenwet* wordt elke verrichting zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde geboekt en wordt ze gehecht aan het boekjaar waarin ze zich voordoet”.

Daarom wordt niet langer gesproken van ordonnanceringskredieten maar van vereffeningskredieten.

Een ander gevolg van de gewijzigde aanrekeningsregels, is dat een boeking die betrekking heeft op het jaar X, voortaan kan worden geboekt tot 31 januari van het jaar X+1 (maar dus met aanrekening op het jaar X).

Enkele voorbeelden van veranderende boekingen illustreren dit nieuwe principe:

Voorbeeld 1: Facturen m.b.t. prestaties in het jaar X die op het eind van het jaar X t.e.m. 31 januari van het jaar X+1, als vaststaand worden bestempeld (=betalingsverplichting is vastgesteld, de schuld is bepaalbaar, opeisbaar, en er is een stavingsstuk), dienen ook budgettair aangerekend te worden in het begrotingsjaar X, ook al is de datum van de effectieve betaling pas in het jaar X+1.

Voorbeeld 2: Voor recurrente uitgaven zoals huur, intresten en software-licenties, wordt via proratering het deel van de effectieve betaling in jaar X-1, resp. X+1, dat betrekking heeft op jaar X, in beide gevallen toegerekend aan jaar X.

Voorbeeld 3: Het loon van december van het jaar X (dat wordt uitbetaald in januari van het jaar X+1) zal als gevolg van de nieuwe aanrekeningsregels worden aangerekend op het begrotingsjaar X i.p.v. het begrotingsjaar X+1.

Voorbeeld 4: Het vakantiegeld dat wordt uitbetaald in het jaar X+1 (met betrekking tot prestaties in het jaar X) zal worden aangerekend op begrotingsjaar X en niet langer op het begrotingsjaar X+1.

Voorbeeld 5: Voor wat betreft de aanrekening van subsidies, zal net zoals vandaag de vastlegging genomen worden op het moment van de beslissing tot toekenning van de subsidie. Bij onvoorwaardelijke subsidies wordt de subsidie vereffend volgens de uitbetalingsmodaliteiten. De vereffening van een schijf van een voorwaardelijke subsidie (= project- of investeringssubsidie) moet worden geboekt op het ogenblik waarop de beslissing tot betaling van de schijf, na controle van de verantwoordingsstukken, wordt genomen.

Voorbeeld 6: Ontvangsten m.b.t. het jaar X waar op het einde van jaar X t.e.m. 31 januari van het jaar X+1, op basis van een stavingsstuk aanspraak op kan worden gemaakt, dienen ook budgettair aangerekend te worden als ontvangst van het begrotingsjaar X, ook al is de datum van werkelijke kasmatige ontvangst pas in het jaar X+1.

2.2.2. Effect nieuwe aanrekeningsregels op begrotingsopmaak 2012

In het jaar van invoering van het rekendecreet, m.n. 2012, stelt zich het probleem van een eenmalige overflow van verrichtingen uit begrotingsjaar 2011 naar het begrotingsjaar 2012. Een aantal verrichtingen (bvb. loon december 2011, vakantiegeld verworven op basis van de prestaties in 2011, eindejaarsverrichtingen) dienen immers geboekt te worden in 2012 omdat ze volgens de oude aanrekeningsregels niet konden geboekt worden in 2011.

Door de toepassing van de nieuwe aanrekeningsregels zal er tijdens het overgangsjaar een overflow van verrichtingen ontstaan. In 2011 konden ze namelijk nog niet worden geboekt volgens de nieuwe regels, terwijl door de nieuwe aanrekenregels, die in werking treden vanaf 2012, er zich geen overflow naar 2013 meer voordoet.

In het begrotingsjaar 2012 zullen zo bijvoorbeeld 13 maanden loon voorzien moeten worden in vastleggings- (VAK) en vereffeningskredieten (VEK), aangezien het loon van december 2011 conform de huidige werkwijze ook zal worden aangerekend in 2012.

Als gevolg van de eenmalige overflow, worden in de begroting 2012 bijgevolg eenmalig extra ontvangsten, extra vereffeningskredieten en/of vastleggingskredieten ingeschreven.

Het Instituut voor Nationale Rekeningen (INR) voorziet een neutralisatie van de verhoogde ontvangsten en uitgaven omwille van de ‘overflow’, mits een correcte rapportage. Daarom is een aparte rapportering van het effect “Aanrekeningsregels 2012” voorzien in de begroting van de ministeries (incl. DAB’s) en Vlaamse rechtspersonen, voor het begroten van die eenmalige overflow, resulterend in bijkomende ontvangsten en uitgaven.

Als conclusie kan gesteld worden dat het effect van de rapportering van de invoering “Aanrekeningsregels 2012” budgettair neutraal en dus louter technisch van aard is.

2.3. Praktisch: de nieuwe begrotingsstructuur

2.3.1. Toepassingsgebied

De nieuwe begrotingsstructuur is vanaf 2012 van toepassing op de uitgavenzijde van de Vlaamse ministeries:

Onder de Vlaamse ministeries zitten volgende entiteiten vervat:

- Departementen;
- IVA's zonder RP;
- DAB's.

De structuur van de middelenbegroting van de Vlaamse ministeries wordt in voorliggende begroting 2012 nog niet gewijzigd.

Bij de Vlaamse Rechtspersonen en de entiteiten, behorende tot sectorale code S13.12, wordt in voorliggende begroting 2012 de begrotingsstructuur nog niet gewijzigd.

2.3.2. De kredietsoorten

2.3.2.1. Eenduidig gebruik van gesplitste kredieten

De gesplitste kredieten, totnogtoe gekend als enerzijds gesplitst vastleggingskrediet (GVK) en anderzijds gesplitst ordonnanceringskrediet (GOK), worden vanaf 2012 omgezet in enerzijds vastleggingskrediet (VAK) en anderzijds vereffeningskrediet (VEK). Technisch gezien is er hierbij geen wijziging in de systematiek en blijft aard 2 van kracht.

De niet-gesplitste kredieten (NGK's) worden naar aanleiding van het Rekendecreet automatisch omgevormd tot gesplitste kredieten zoals hiervoor gedefinieerd. (m.n. VAK/VEK). Vertrekpositie hierbij is dat het vereffeningskrediet gelijk kan gehouden worden aan het vastleggingskrediet, op basis van de veronderstelling dat er geen versnelling is in uitvoering van de activiteit en bijgevolg ook geen verhoging is van het benodigd vereffeningskrediet.

Bij begrotingsfondsen worden de gesplitste variabele kredieten, net zoals bij de gesplitste kredieten omgevormd tot variabele vastleggings- en vereffeningskredieten. Technisch gezien is er hierbij geen wijziging in de systematiek en blijft aard 4 van kracht. In de begrotingstabellen wordt nog steeds enkel het indicatieve variabel vereffeningskrediet weergegeven.

2.3.2.2. Eenvormige aanpak toelagen voor DAB's en Vlaamse rechtspersonen

Bij onvoorwaardelijke (werkings-)toelagen aan DAB's en Vlaamse rechtspersonen worden de huidige niet-gesplitste kredieten (NGK's), omgevormd tot gesplitste kredieten (VAK/VEK), waarbij het vereffeningskrediet gelijk wordt gesteld aan het vastleggingskrediet.

Bij voorwaardelijke (project- of investerings-)toelagen aan Vlaamse rechtspersonen worden de huidige 4 bestaande regelingen² inzake de budgettaire opvolging hiervan, omgevormd tot een eenduidige regeling. Enerzijds wordt er een vastleggingsmachtiging aan de Vlaamse rechtspersoon bepaald, waartoe deze verbintenissen mag aangaan. Anderzijds wordt er een correlatief gesplitst krediet (VAK/VEK) bepaald waarmee de vereffeningen m.b.t. de voorziene vastleggingsmachtigingen en eerder aangegane verbintenissen, aan de Vlaamse rechtspersoon kunnen worden vergoed.

Om de eenduidige regeling inzake de voorwaardelijke toelagen ook technisch te ondersteunen, wordt er een nieuwe aard aan de kredieten toegekend, m.n. aard 5, waaronder alle vastleggingsmachtigingen en correlatieve kredieten worden opgenomen³.

2.3.3. Opbouw van de nieuwe begrotingsstructuur

Bij de opbouw van de nieuwe begrotingsstructuur werd vertrokken van de totnogtoe bestaande programma's uit de programmabegroting⁴.

Verder werden voor de louter technische opvolging in Orafin van de begrotingsuitvoering ook de huidige basisallocaties behouden.

2 M.n.: Voorwaardelijke toelage via vastleggingsmachtiging - Voorwaardelijke toelage via gesplitst toelageartikel - Voorwaardelijke toelage via NGK-aard3 – Voorwaardelijke toelage via NGK

3 Behalve voor correlatieve kredieten van vastleggingsmachtigingen, gekoppeld aan leningsmachtigingen, die als gesplitst krediet (aard 2) worden ingedeeld.

4 Bij onderwijs werd er evenwel een herschikking doorgevoerd.

Naar aanleiding van het Rekendecreet worden hierop evenwel volgende 2 belangrijke wijzigingen doorgevoerd:

- Er wordt voorzien in één apparaatprogramma per entiteit;
- Er wordt een tussenniveau tussen programma's en basisallocaties ingesteld, m.n. het "BEGROTINGSARTIKEL".

2.3.3.1. *Het begrotingsartikel*

Het begrotingsartikel wordt het nieuwe basisniveau voor de administratieve controle op de begrotingsuitvoering van de uitgaven.

Vooraleer er met een inhoudelijke groepering van basisallocaties wordt gestart, worden vooreerst een aantal specifieke basisallocaties verplicht afgezonderd per entiteit, programma en minister op het niveau van het begrotingsartikel. Dit vormt de minimale begrotingsindeling:

- Provisionele kredieten (code PR);
- Teneinde bij een apparaatprogramma een opdeling te hebben tussen loon- en niet-loon-uitgaven, worden de loonkredieten afgezonderd (code LO);
- Basisallocaties van onvoorwaardelijke toelagen aan te consolideren DAB's en Vlaamse rechtspersonen en DAB's (zie verder code IS "interne stroom" met aard 2)⁵;
- Machtigingen en correlatieve kredieten van voorwaardelijke toelagen aan te consolideren Vlaamse rechtspersonen (zie verder code IS "interne stroom" met aard 5);
- Kredietverleningen en Deelnemingen (code PA);
- Leningen (code LE);
- Binnen de verdere inhoudelijke indeling worden ook basisallocaties met budgettair aanvaarde externe kostendrijvers als apart begrotingsartikel weerhouden;
- Tot slot worden ook basisallocaties van begrotingsfondsen afgezonderd⁶.

2.3.3.2. *Wijze van groepering van basisallocaties in nieuwe begrotingsartikelen*

Om het tussenniveau tussen programma's en basisallocaties te bepalen, worden de basisallocaties, zoals totnogtoe gekend, achtereenvolgens als volgt ingedeeld:

- Entiteit
- Programma
- Minister
- ESR-aggregatie (zie infra)
- Deelprogramma (= inhoudelijke indeling van de ESR-aggregatie "WT-Werking en Toelagen" bij beleidsprogramma's (zie infra))
- Aard krediet (aard 2 – gesplitst; aard 4 – variabel; aard 5 – machtiging en correlatief krediet (zie supra))

2.3.3.3. *Detail ESR-aggregatie*

In onderstaande tabel wordt een overzicht geboden van de nieuwe indeling in ESR-aggregaties. Vooreerst worden de resp. codes voorgesteld met hun beschrijving. Vervolgens worden de onder de aggregatie ressorterende ESR-codes weergegeven.

Tabel 2-1: Detail ESR-aggregatie

Code	Omschrijving	ESR-code
PR	Provisie	0100
LO	Lonen	11xx

⁵ Het detail van de ontvangst per entiteit is terug te vinden bij de begroting en programmatoelichting van de resp. entiteit.

⁶ Het detail van het fonds wordt weergegeven in het middelendecreet.

IS	Interne Stromen	41.3x, 41.4x, 41.6x, 41.7x, 61.3x, 61.4x, 61.6x, 61.7x
PA	Participaties	8xxx
LE	Leningen	9xxx
WT	Werking en Toelagen	Overige ESR-codes/ Overige uitgavensoorten

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de basisindeling van de ESR-codering.

Tabel 2-2: Basisindeling ESR-codering

UITGAVEN	ONTVANGSTEN
<u>Lopende verrichtingen</u> 0. Niet verdeelde uitgaven 1. Lopende uitgaven voor goederen en diensten 2. Rente en verliezen van bedrijven 3. Inkomstenoverdrachten aan andere sectoren (dus buiten sector overheid) 4. Inkomstenoverdrachten binnen de sector overheid	<u>Lopende verrichtingen</u> 0. Niet verdeelde ontvangsten 1. Opbrengsten van de verkoop van niet-duurzame goederen en van diensten 2. Rente en winsten van bedrijven 3. Inkomstenoverdrachten van andere sectoren 4. Inkomstenoverdrachten binnen de sector overheid
<u>Kapitaalverrichtingen</u> 5. Kapitaaloverdrachten aan andere sectoren (dus buiten sector overheid) 6. Kapitaaloverdrachten binnen de sector overheid 7. Investerings 8. Kredietverleningen en deelnemingen 9. Overheidsschuld	<u>Kapitaalverrichtingen</u> 5. Kapitaaloverdrachten van andere sectoren 6. Kapitaaloverdrachten binnen de sector overheid 7. Investerings 8. Kredietverleningen en deelnemingen 9. Overheidsschuld

2.3.4. Samenhang Programma – Begrotingsartikel – Basisallocatie

2.3.4.1. Apparaatprogramma

De manier van indelen van de basisallocaties in begrotingsartikelen heeft tot gevolg dat een standaard apparaatprogramma, zoals voorzien per entiteit, nog 2 artikelen bevat: Enerzijds is er een begrotingsartikel “Lonen”;

Anderzijds is er een begrotingsartikel “Werking en Toelagen”, waartoe ook investeringskredieten behoren.

2.3.4.1.1. Apparaatprogramma – Begrotingsartikel

Als voorbeeld worden de samenstellende code-elementen, de artikelcode en de omschrijving van het begrotingsartikel van de 2 standaardartikelen van het apparaatprogramma van de entiteit Vlaamse Belastingdienst weergegeven:

Code-elementen

C - Beleidsdomein Financiën en Begroting
 CE0 - Entiteit: VLAAMSE BELASTINGDIENST
 1CA - Programma: Apparaatkredieten
 G- Minister Muyters
 2 - Gesplitst krediet
 Z- Zonder Doelstellingcode/ Zonder Deelprogramma
 LO – ESR-aggregatie “Lonen”
 WT - ESR-aggregatie “Werking en Toelagen”

<u>Begrotingsartikelcode</u>	<u>Omschrijving Begrotingsartikel</u>
CE0/1CA-G-2-Z/LO	LONEN
CE0/1CA-G-2-Z/WT	WERKING EN TOELAGEN

2.3.4.1.2. Apparaatprogramma – Begrotingsartikel - Basisallocaties

Zoals hierboven reeds beschreven vormen de begrotingsartikelen een tussenniveau tussen de programma's en de basisallocaties en groeperen ze m.a.w. de reeds bestaande basisallocaties volgens een nieuwe structuur.

Als voorbeeld worden enkele basisallocaties, ressorterend onder de 2 begrotingsartikelen van het apparaatprogramma van de entiteit Vlaamse Belastingdienst, weergegeven:

Code-elementen

C - Beleidsdomein Financiën en Begroting
 CE0 - Entiteit: VLAAMSE BELASTINGDIENST
 1CA - Programma: Apparaatkredieten
 G- Minister Muyters
 2 - Gesplitst krediet
 Z- Zonder Doelstellingcode/ Zonder Deelprogramma
 LO – ESR-aggregatie “Lonen”
 WT - ESR-aggregatie “Werking en Toelagen”

<u>Begrotingsartikelcode</u>	<u>Omschrijving Begrotingsartikel</u>
CE0/1CA-G-2-Z/LO	LONEN
<u>Basisallocatie</u>	<u>Omschrijving basisallocatie</u>
CE0 CA200 1100	LONEN EN SOCIALE LASTEN - NIET VERDEELD
CE0 CA206 1100	LONEN EN SOCIALE LASTEN - NIET VERDEELD
CE0/1CA-G-2-Z/WT	WERKING EN TOELAGEN
<u>Basisallocatie</u>	<u>Omschrijving basisallocatie</u>
CE0 CA202 1211	ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR)
CE0 CA203 1211	ALGEMENE WERKINGSKOSTEN (VERGOED AAN ANDERE SECTOREN DAN DE OVERHEIDSSECTOR) – INFORMATICA
CE0 CA204 7422	VERWERVING VAN OVERIG MATERIEEL – OVERIGE INVESTERINGSGOEDEREN
CE0 CA205 7422	VERWERVING VAN OVERIG MATERIEEL - AANKOPEN EN INVESTERINGEN INFORMATICA

2.3.4.1.3. Apparaatprogramma – Per entiteit gedefinieerd

In tegenstelling tot de bestaande situatie, wordt er in het Rekendecreet voorzien in één apparaatprogramma per entiteit. Zo worden in onderstaand voorbeeld 3 begrotingsartikelen getoond van het apparaatprogramma van entiteit CB0 – Departement Financiën en Begroting, m.n. CB0/1CA, en de 2 reeds toegelichte begrotingsartikelen van entiteit CE0 – Vlaamse Belastingdienst, m.n. CE0/1CA.

Gelet op het feit dat het apparaatprogramma per entiteit wordt gedefinieerd, is het niet mogelijk om vastleggingskrediet te herverdelen van de ene entiteit naar de andere, zonder een parlementaire behandeling van de begroting. Daarnaast kan enkel de Vlaamse Regering beslissen om herverdelingen van het vereffeningskrediet tussen de 2 programma's CB0/1CA en CE0/1CA door te voeren.

Code-elementen

C - Beleidsdomein Financiën en Begroting

CB0 - Entiteit: DEPARTEMENT FINANCIËN EN BEGROTING

CE0 - Entiteit: *VLAAMSE BELASTINGDIENST*

1CA - Programma: Apparaatkredieten

G- Minister Muyters

2 - Gesplitst krediet

Z- Zonder Doelstellingcode/ Zonder Deelprogramma

LO – ESR-aggregatie “Lonen”

WT - ESR-aggregatie “Werking en Toelagen”

IS – ESR-aggregatie “Interne Stromen”

<u>Begrotingsartikelcode</u>	<u>Omschrijving Begrotingsartikel</u>
CB0/1CA-G-2-Z/LO	LONEN
CB0/1CA-G-2-Z/WT	WERKING EN TOELAGEN
CB0/1CA-G-2-Z/IS	INTERNE STROMEN

CE0/ICA-G-2-Z/LO	LONEN
CE0/ICA-G-2-Z/WT	WERKING EN TOELAGEN

2.3.4.2.1. Beleidsprogramma

Bij de beleidsprogramma's wordt van dezelfde opbouw van de apparaatprogramma's vertrokken, maar met 2 belangrijke aanpassingen:

- Er is voorzien in een mogelijke inhoudelijke indeling van de ESR-aggregatie “Werking en Toelagen” in deelprogramma's, teneinde de koppeling met de beleidsdocumenten⁷ te kunnen leggen met het oog op de start van een prestatiebegroting. Deze deelprogramma's worden aangeduid met de letters A,B,C,...t.e.m.Y.
- Een beleidsprogramma wordt niet per entiteit gedefinieerd;

2.3.4.2.2. Beleidsprogramma – Begrotingsartikel

Als voorbeeld wordt een extract getoond van de nieuwe begrotingsartikelstructuur van het beleidsprogramma 1JD-Werk, waarbij de 2 belangrijkste aanpassingen worden weergegeven:

- Binnen het programma 1JD-Werk worden 3 deelprogramma's gedefinieerd:
 - A-Flankerende en ondersteunende maatregelen in het kader van het werkbeleid;
 - B-Versterken van partnerschappen met sectoren;
 - C-Duurzaam HR-beleid in bedrijven en organisaties.
- Het deelprogramma A en C wordt door entiteit JB0-Departement en JC0-Vlaams subsidie-agentschap uitgevoerd.

Gelet op het feit dat het beleidsprogramma niet per entiteit wordt gedefinieerd, is het voor een bevoegd minister mogelijk om vastleggingskrediet te herverdelen van de ene entiteit naar de andere, mits visum van de Inspectie van Financiën en een begrotingsakkoord. Bij herverdeling van vereffeningskredieten tussen deze begrotingsartikelen kan de minister volledig autonoom tot herverdeling beslissen.

Code-elementen

J - Beleidsdomein: Werk en Sociale Economie
 JB0 - Entiteit: DEPARTEMENT
 JC0 – Entiteit: VLAAMS SUBSIDIE-AGENTSCHAP
 1JD - Programma: Werk
 G- Minister Muyters
 2 - Gesplitst krediet
 A,B,C,... - Doelstellingcode/Deelprogramma
 WT - ESR-aggregatie “Werking en Toelagen”

<u>Begrotingsartikelcode</u>	<u>Omschrijving Begrotingsartikel</u>
JB0/1JD-G-2-A/WT	WERKING EN TOELAGEN - FLANKERENDE EN ONDERSTEUNENDE MAATREGELEN IKV HET WERKBELEID
JB0/1JD-G-2-B/WT	WERKING EN TOELAGEN - VERSTERKEN VAN PARTNERSCHAPPEN MET SECTOREN
JB0/1JD-G-2-C/WT	WERKING EN TOELAGEN - DUURZAAM HR BELEID IN BEDRIJVEN EN ORGANISATIES
JC0/1JD-G-2-A/WT	WERKING EN TOELAGEN - FLANKERENDE EN ONDERSTEUNENDE MAATREGELEN IKV HET

⁷ Indien het bij de analyse van de transitie niet mogelijk bleek om te werken met een inhoudelijke indeling volgens de beleidsdocumenten, werd ook een koppeling aan de beheersdocumenten toegestaan.

	WERKBELEID
JC0/1JD-G-2-C/WT	WERKING EN TOELAGEN - DUURZAAM HR BELEID IN BEDRIJVEN EN ORGANISATIES

2.3.4.2.3. Beleidsprogramma – Begrotingsartikel - Basisallocaties

Tot slot tonen we een extract van basisallocaties die allen behoren tot het begrotingsartikel JB0/1JD-G-2-C/WT.

Code-elementen

J - Beleidsdomein: Werk en Sociale Economie
 JB0 - Entiteit: DEPARTEMENT
 JC0 – Entiteit: VLAAMS SUBSIDIE-AGENTSCHAP
 1JD - Programma: Werk
 G- Minister Muyters
 2 - Gesplitst krediet
 A,B,C,... - Doelstellingcode/Deelprogramma
 WT - ESR-aggregatie “Werking en Toelagen”

<u>Begrotingsartikelcode</u>	<u>Omschrijving Begrotingsartikel</u>
JB0/1JD-G-2-C/WT	WERKING EN TOELAGEN - DUURZAAM HR BELEID IN BEDRIJVEN EN ORGANISATIES

<u>Basisallocatie</u>	<u>Omschrijving basisallocatie</u>
JB0 JD104 3300	INKOMENSOVERDRACHTEN AAN VZW'S TEN BEHOEVE VAN DE GEZINNEN - VOOR ERSV'S TER COÖRDINATIE VAN HET SOCIO-ECONOMISCH STREEKONTWIKKELINGSBELEID EN TER FINANCIERING VAN DE PROJECTONTWIKKELAARS EAD
JB0 JD105 3300	INKOMENSOVERDRACHTEN AAN VZW'S TEN BEHOEVE VAN DE GEZINNEN - VOOR BEVORDERING VAN HET LEVENSLANG LEREN
JB0 JD106 3300	INKOMENSOVERDRACHTEN AAN VZW'S TEN BEHOEVE VAN DE GEZINNEN - VOOR BEVORDERING VAN EVENREDIGE ARBEIDSDEELNAME EN DIVERSITEIT

2.3.5. *Herverdelingsmogelijkheden*

2.3.5.1. *Vastleggingskredieten*

Het parlement blijft, net zoals vroeger, de begroting goedkeuren op het niveau van de programma's. Een herverdeling van vastleggingskredieten tussen programma's kan daarom alleen bij een begrotingsaanpassing gebeuren. Ten opzichte van de apparaatsprogramma's is er zelfs een verstrakking van de herverdelingsmogelijkheden. Vroeger werden die op het niveau van een programma over de entiteiten heen gedefinieerd waardoor tussen entiteiten begrotingskredieten konden worden herverdeeld. Vermits nu de apparaatprogramma's op het niveau van de entiteiten worden bepaald, kan een herverdeling tussen entiteiten alleen na begrotingsaanpassing.

Wel wordt het herverdelen van vastleggingskredieten tussen basisallocaties van een bepaald begrotingsartikel nu een autonome beslissing van de bevoegde minister. Een begrotingsartikel is immers idealiter gekoppeld aan een operationele doelstelling. Hier-voor wordt een bepaald bedrag aan vastleggingskredieten uitgetrokken (zijnde de beleids-

intentie van de uitgaven). Over de concrete aanwending daarvan kan de bevoegde minister voortaan vrij beslissen (zijnde de aard van de uitgaven).

Tabel 2-3: Herverdelingsmogelijkheden vastleggingskredieten

Vastleggingskredieten (VAK)	Herverdelingsmogelijkheden bij Rijkscomptabiliteit	Herverdelingsmogelijkheden n.a.v. vertaling Rekendecreet
Tussen beleidsdomeinen	Bij begrotingsaanpassing	Bij begrotingsaanpassing
Tussen entiteiten - Tussen programma's	Bij begrotingsaanpassing	Bij begrotingsaanpassing
Tussen entiteiten - Binnen een beleidsprogramma	Mits visum IF en akkoord minister van begroting	Mits visum IF en akkoord minister van begroting
Tussen entiteiten - Tussen apparaatsprogramma's beleidsdomein	Mits visum IF en akkoord minister van begroting	Bij begrotingsaanpassing
Tussen begrotingsartikels (binnen een entiteit)	n.v.t.	Mits visum IF en akkoord minister van begroting
Tussen basisallocaties (van een nieuw begrotingsartikel)	Mits visum IF en akkoord minister van begroting	Autonoom

2.3.5.2. Vereffeningskredieten

In tegenstelling tot de vastleggingskredieten worden de herverdelingsmogelijkheden van de vereffeningskredieten naar aanleiding van de invoering van het Rekendecreet gevoelig uitgebreid.

De Vlaamse Regering kan voortaan los van een begrotingsaanpassing vereffeningskredieten verdelen tussen beleid- en apparaatprogramma's. Deze versoepeling op het beginsel van de begrotingsspecialiteit (tussen programma's kunnen kredieten enkel herverdeeld worden via een begrotingsaanpassing gestemd door het Vlaams parlement) werd in het Rekendecreet voorzien omdat de gesplitste vereffeningskredieten gekoppeld zijn aan de algemene boekhouding en de uitgaven dus moeten geboekt worden conform de aanrekeningsregels ongeacht de beschikbare kredieten.

Omdat door het rekendecreet beleidsprogramma's centraler staan en die programma's entiteitsoverschrijdend zijn, kunnen vereffeningskredieten nu over de entiteiten heen tussen begrotingsartikelen van een zelfde beleidsprogramma autonoom door de bevoegde minister worden herverdeeld. Vereffeningskredieten van apparaatprogramma's daarentegen kunnen niet tussen entiteiten worden herverdeeld. Idee is immers de entiteiten te responsabiliseren voor hun werking.

Binnen een entiteit kunnen wel de vereffeningskredieten tussen de begrotingsartikels van een bepaald beleids- of apparaatprogramma autonoom door de bevoegde minister worden herverdeeld. Binnen een begrotingsartikel kunnen ook de vereffeningskredieten vrij worden herverdeeld tussen de basisallocaties. Vroeger was hiervoor een visum van IF en een akkoord van de minister van begroting nodig.

Tabel 2-4: Herverdelingsmogelijkheden vereffeningskredieten

Vereffeningskredieten (VEK)	Herverdelingsmogelijkheden bij Rijkscomptabiliteit	Herverdelingsmogelijkheden n.a.v. vertaling Rekendecreet
Tussen beleidsdomeinen	Bij begrotingsaanpassing	Bij begrotingsaanpassing
Tussen entiteiten - Tussen programma's	Bij begrotingsaanpassing	Bij beslissing VR
Tussen entiteiten - Binnen een beleidsprogramma	Mits visum IF en akkoord minister van begroting	Autonoom
Tussen entiteiten - Tussen apparaatsprogramma's beleidsdomein	Mits visum IF en akkoord minister van begroting	Bij beslissing VR
Tussen begrotingsartikels (binnen een entiteit)	n.v.t.	Autonoom
Tussen basisallocaties (van een nieuw begrotingsartikel)	Mits visum IF en akkoord minister van begroting	Autonoom

3. DE ECONOMISCH-FINANCIËLE OMGEVING

3.1. Samenvatting

De wereldeconomie herstelde van de diepe recessie van 2009. Berichten over een toenemend producentenvertrouwen, positieve groeicijfers en een herstellende arbeidsmarkt gaven in het eerste semester van 2011 vertrouwen over het herstel van de wereldeconomie. Nu wijzen echter meer en meer conjunctuurindicatoren op een groeivertraging in de komende kwartalen. De private consumptie groeit minder sterk en het vertrouwen van producenten en consumenten neemt af. Dit alles staat in verband met de perikelen op de financiële markten, gevoed door de onzekerheid omtrent de overheidsfinanciën in een aantal Westerse landen.

Het is onzeker of de groeivertraging uitmondt in een nieuwe recessie. De Europese Commissie gaat daar niet van uit. De OESO denkt dat een aantal landen wel met een recessie kunnen geconfronteerd worden, maar niet van de grootteorde van 2008-2009. Het IMF wijst op de risico's van een verergerende eurocrisis en een terugval van de economische activiteit in de VS.

In Vlaanderen waren er reeds in de lente van 2011 eerste signalen dat het herstel van de crisis van 2009 ten einde liep. Tijdens de zomermaanden werd het pessimisme groter, onder invloed van de onzekerheid over de toestand van de openbare financiën van een aantal eurolanden en de onrust op de financiële markten. De recente resultaten van de conjunctuurenquête bij de Vlaamse bedrijfsleiders bieden weinig hoop op beterschap. Vooral in de industrie, de handel en de ruwbouw is de verslechtering merkbaar.

Door de betere prestaties in de eerste jaarhelft zal 2011 nog een goed jaar worden voor de Vlaamse economie. Volgens de recente HERMREG-raming zou het Vlaamse bbp reëel immers met 2,6% toenemen in 2011. Maar voor 2012 is er een groeivertraging (+1,6%).

3.2. Internationaal

Tabel 3-1: Reële groei van het BBP (in %). Realisaties en vooruitzichten. België in internationaal perspectief

	Realisaties 2010	Vooruitzichten 2011			Vooruitzichten 2012		
		OESO	IMF	Europese Commissie	OESO	IMF	Europese Commissie
België	2,3	2,4	2,4	2,4	2,0	1,5	2,2
Nederland	1,7	2,3	1,6	1,9	1,9	1,3	1,7
Duitsland	3,7	3,4	2,7	2,6 (2,9)	2,5	1,3	1,9
Frankrijk	1,5	2,2	1,7	1,8 (1,6)	2,1	1,4	2,0
Eurozone	1,8	2,0	1,6	1,6 (1,6)	2,0	1,1	1,8
VK	1,4	1,4	1,1	1,7 (1,1)	1,8	1,6	2,1
VSA	3,0	2,6	1,5	2,6	3,1	1,8	2,7
Japan	4,0	-0,9	-0,5	0,5	2,2	2,3	1,6
China	10,3	n.b.	9,5	n.b.	n.b.	9,0	n.b.
India	10,1	n.b.	7,8	n.b.	n.b.	7,5	n.b.

Bron: Eurostat, National Bureau of Statistics of China, Europese Commissie (Spring Forecast, tussenhaakjes: September 2011 Interim Forecast), IMF (World Economic Outlook October 2011), OESO (Perspectives économiques de l'OCDE, N° 89, juin 2011)

3.2.1. Eurozone

Volgens de jongste cijfers van Eurostat, het statistische bureau van de Europese Unie, vertraagde de economische groei in het tweede trimester van 2011 gemiddeld tot ongeveer 0,2% kwartaal-op-kwartaal, seizoengezuiverd (zie figuur 1). Dat is het slechtste resultaat in twee jaar. In het eerste kwartaal groeide het bbp nog met 0,8%.

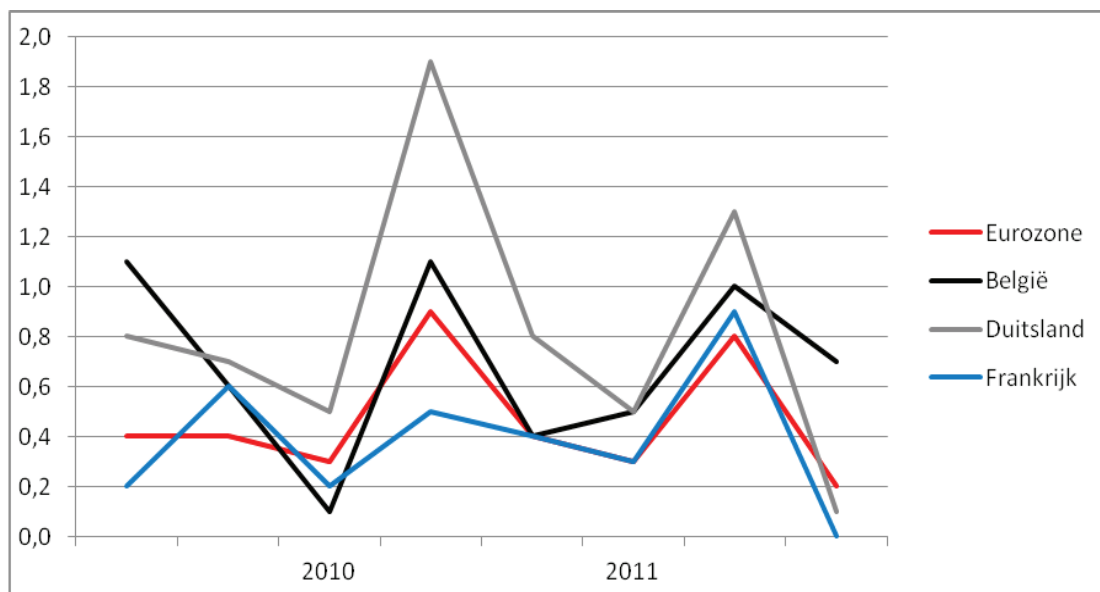
Duitsland kende, als motor van de Europese economie, slechts een povere groei van 0,1% in het tweede kwartaal, terwijl er in Frankrijk zelfs sprake is van een nulgroei. België doet het gemiddeld beter met 0,7%. De recentste cijfers voeden de wereldwijde vrees dat er opnieuw een recessie komt.

Gedurende het tweede kwartaal van 2011 namen de consumptieve bestedingen van de huishoudens in de eurozone af met 0,2% kwartaal-op-kwartaal. De investeringen namen echter toe met 0,2%. Ook de export nam toe met 1%, de import groeide met 0,5%.

De terugval van de economische groei is volgens internationale instellingen te wijten aan de hoge grondstofprijzen en de strenge budgettaire beleidsmaatregelen die in alle lidstaten van de Eurozone genomen worden om de hoge overheidsschulden terug te dringen. Deze noodzakelijke schuldenafbouw weegt op de bestedingen en dus op de economische groei.

Bovendien neemt het consumenten- en producentenvertrouwen in de Eurozone af. In augustus 2011 stond de “economic sentiment indicator” op 98% van het langetermijngemiddelde. Deze conjunctuurindicator geeft zowel het producenten- als consumentenvertrouwen weer en neemt sinds enkele maanden terug af. In de industrie is er meer pessimisme als gevolg van te hoge stockage en weinig bestellingen. Ook in de dienstensector en de handel is er een sterke terugval in het ondernemersvertrouwen. Alleen in de bouwsector neemt het vertrouwen licht toe. De consumenten zijn pessimistisch gestemd, onder andere door de hoge werkloosheid.

Figuur 3-1: Kwartaalgroei van het bbp in de eurozone, België en de buurlanden, seizoengezuiverd (in %)

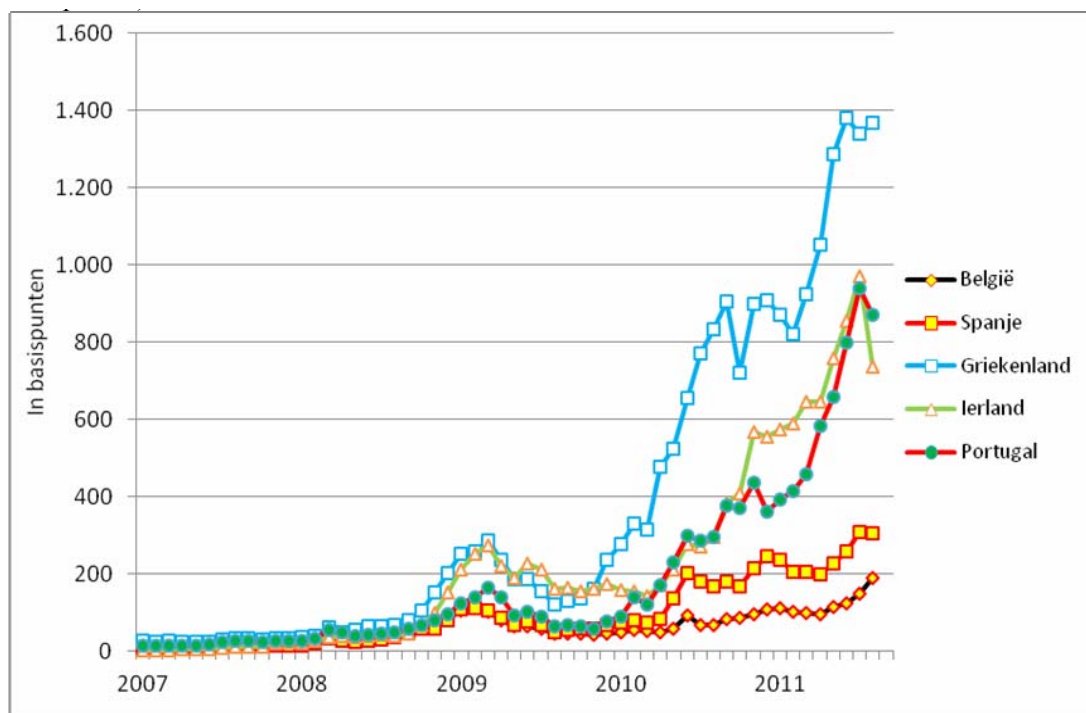
Bron: Eurostat

De World Economic Outlook van het IMF voorziet voor 2011 een reële economische groei van 1,6% in de eurozone, wat nauw aanleunt bij de voorspellingen van maart dit jaar. Voor 2012 worden de verwachtingen echter negatief bijgesteld naar 1,1%.

Het economische herstel in Europa wordt duidelijk afgeremd door onrust op de financiële markten. Het vertrouwen is er zoek. De schuldencrisis van de overheden is daar de grootste oorzaak van. Door de ernstige inspanningen die de overheden moesten doen om de crisis te bestrijden, hebben heel wat Europese landen schuldenbergen opgebouwd. Landen die deze schulden niet voldoende kunnen afbouwen, worden nauwlettend in het oog gehouden door de financiële markten. Voor deze landen eisen de markten dan ook een hogere vergoeding voor staatspapier. Uit figuur 2 kan afgeleid worden dat de spread met Duitsland voor lange-termijn-overheidspapier sterk is opgelopen de voorbije maanden voor de PIGS-landen (Portugal, Ierland, Griekenland en Spanje), maar ook voor België.

De spread tussen Griekenland en Duitsland is nog nooit zo hoog geweest als vandaag. De aanhoudende crisis in Griekenland en de angst voor een wanbetaling van het land houden de financiële markten in hun greep. Dat heeft gevolgen voor de Europese economie. Vele banken hebben waardepapieren van Griekenland, maar ook van andere probleelanden in portefeuille, waardoor het onderlinge vertrouwen tussen de banken zoek is en banken de geldkraan dichtdraaien voor elkaar. De ECB moet opnieuw instaan voor enerzijds leningen aan banken en anderzijds voor deposito's van banken. Nochtans levert geld uitlenen aan andere banken meer rente op dan een dagrekening bij de ECB.

Figuur 3-2: Spread tussen Duitsland en België en de PIGS-landen op de secundaire markt voor overheidspapier met een resterende looptijd dicht bij 10 jaar, januari 2007 – augustus 2011 (in basispunten)

Bron: ECB, bewerking SVR

3.2.2. Verenigde Staten

De economische activiteit, zoals gemeten door de kwartaalgroei van het bbp, is de laatste maanden sterk gedaald in de Verenigde Staten. Het IMF heeft de voorspellingen voor de economische groei van de Verenigde Staten in vergelijking met een half jaar geleden neerwaarts bijgesteld van 2,5% (2011) en 2,7% (2012) naar 1,5% (2011) en 1,8% (2012). Men had een zwakkere groei verwacht als gevolg van aanbodstekorten door de aardbeving in Japan en omwille van olieprijsstijgingen in het voorjaar. De groeivoorzichten werden

echter nog meer negatief beïnvloed door de sterke daling van het consumenten- en productenvertrouwen in de VS en de volatiliteit op de financiële markten.

Het consumentenvertrouwen is een belangrijke waardemeter voor de economie in de VS, omdat de gezinsconsumptie ongeveer 70% van het Amerikaanse bbp vertegenwoordigt. Een dalend consumentenvertrouwen zet de gezinnen ertoe aan hun bestedingen terug te dringen en meer te gaan sparen.

Aan de basis van de terugval van het consumentenvertrouwen liggen verschillende zaken. Het verlies van vermogen op de aandelenmarkten speelt een belangrijke rol. Bovendien is de crisis op de huizenmarkt nog steeds niet uitgewerkt. De verkopen van bestaande huizen in de VS zijn in juni 2011 onverwacht fors gedaald en zijn het zwakst in tien jaar tijd. Ten opzichte van het precrisisniveau gaat dit over een daling van 16%. Het uiteenspatten van de vastgoedzeepbel na 2007 heeft voor een abnormaal hoge voorraad onverkochte huizen gezorgd.

Bovendien is er nog steeds de dreigend hoge werkloosheidsgraad die in de VS slechts langzaam teruggedrongen wordt en op dit moment nog steeds meer dan het dubbele (9,1%) van het precrisisniveau (4,4%) bedraagt. De werkloosheidsgraad nam duidelijk toe in de crisisjaren 2008 en 2009. Toch blijkt de werkloosheid slechts zeer licht af te nemen sinds begin 2010, ondanks het herstel van de economie. Ook in september creëerde de Amerikaanse arbeidsmarkt geen nieuwe banen. De ontgoochelende banencreatie in de VS hangt nauw samen met de structurele problemen in de bouwsector. Een belangrijk deel van de aanhoudend hoge werkloosheidscijfers kan op rekening van de bouwsector geschreven worden. En gezien de crisis op de huizenmarkt blijft aanhouden, kan verwacht worden dat de werkloosheidsgraad nog een tijdje hoog zal blijven.

De overheidsschuld van de Verenigde Staten is bovendien torenhoog en dient zo snel mogelijk gereduceerd te worden. Op dit moment slagen de VS er niet in een middellangetermijnplan voor het terugdringen van de overheidsschuld voor te leggen. Financiële markten zullen hier hoogstwaarschijnlijk negatief op reageren waardoor de risicopremie voor Amerikaanse beleggingen zal toenemen met negatieve gevolgen voor de wereld economie, de dollar is immers een wereldmunt.

3.2.3. Japan

Japan herstelde zich beter dan verwacht van de aardbeving en tsunami in maart van 2011. De aanbodtekorten, door het wegvallen van een deel van de productiecapaciteit, nemen af en het vertrouwen hernam wat. Voor 2011 zou de economie licht krimpen. In het eerste en tweede kwartaal van 2011 kromp het Japanse bbp met 0,9% en 0,3% kwartaal op kwartaal. In 2012 voorzien de conjunctuurinstituten echter een positieve groei. De herneming van de binnenlandse consumptie, de investeringen (onder andere in het herstel van de infrastructuur) en de voorraadopbouw zijn daar verantwoordelijk voor.

3.2.4. China en Indië

De Chinese economie zal in 2011 en 2012 nog steeds sterk groeien volgens het IMF (9 à 9,5%), zij het dat dit iets minder is dan tijdens 2000-2007 (+10,5% per jaar). Een strenger economisch beleid (beteugeling inflatie) en een zwakkere buitenlandse vraag zijn daar de reden van. De toename van het Indische bbp zou tussen 7% en 8% bedragen dit en volgend jaar. De private consumptie is de motor van de Indische groei. Inflatiespanningen blijven een aandachtspunt voor de Indische regering.

3.3. Vlaanderen

Bij de bespreking van de Vlaamse conjunctuur worden de volgende indicatoren behandeld, gegroepeerd in subhoofdstukken: ‘algemene conjunctuur en industriële productie’ (globale conjunctuurcurven, industriële productie, activiteitsindicatoren), ‘binnen- en buitenlandse vraag’ (binnenlandse vraag, uitvoer), ‘bedrijfsinvesteringen’ (voorraadpeil, vraagvooruitzichten, capaciteitsbezetting, investeringsvooruitzichten), ‘loop van de bedrijven’ (oprichtingen, stopzettingen, faillissementen), ‘consumptie van de gezinnen’ (consumentenvertrouwen en deelindicatoren) en ‘arbeidsmarkt’ (uitzendarbeid, vacatures, aantal werkzoekenden, werkgelegenheidsvooruitzichten).

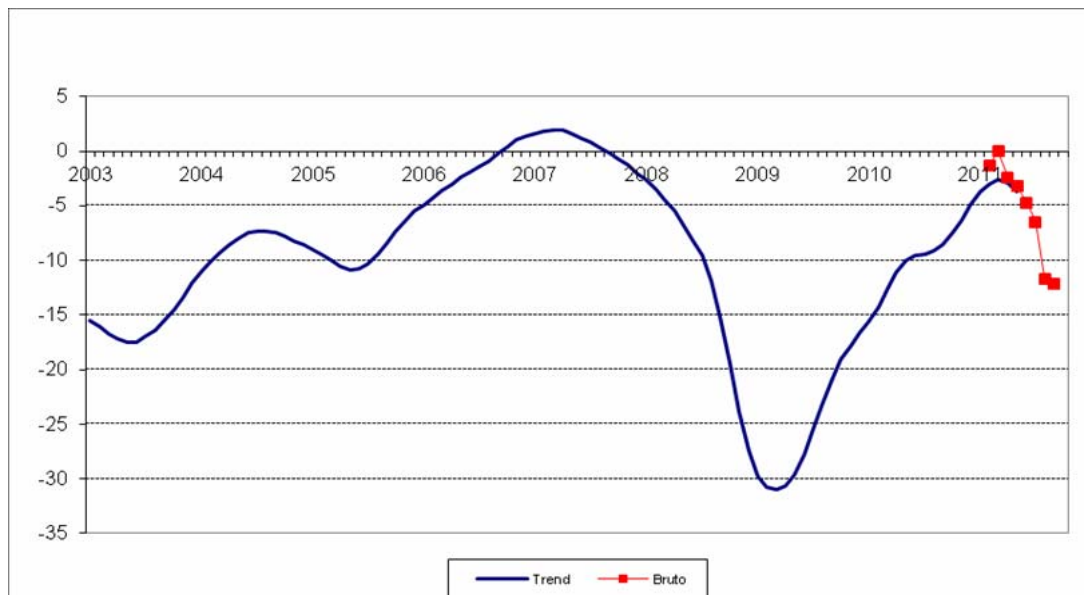
3.3.1. Productie

Er is een einde gekomen aan de opgaande conjunctuur van de eerste jaarhelft van 2011. De NBB-conjunctuurindicator⁸ in de industrie is vanaf maart 2011 neerwaarts gericht; deze neergaande beweging werd in augustus en september 2011 nog versterkt. Ook in de handel, de ruwbouw en de sector van de diensten aan ondernemingen is er sprake van een conjunctuurverslechtering.

Dankzij de betere eerste jaarhelft zou de groei van het Vlaamse bbp in heel 2011 uitkomen op +2,6%. Maar voor 2012 zou de groei beperkt blijven tot +1,6%.

Het productietempo in de industrie ligt momenteel lager dan in het begin van 2011, maar toch zijn de recente brutowaarden voor augustus en september 2011 stijgende. De omzet in de handel evolueert minder gunstig dan begin 2011. Analooch doet de activiteitsindicator van de ruwbouw het minder goed. In de diensten aan bedrijven is er ook sprake van een activiteitsverslapping, maar minder uitgesproken dan in de handel of ruwbouw.

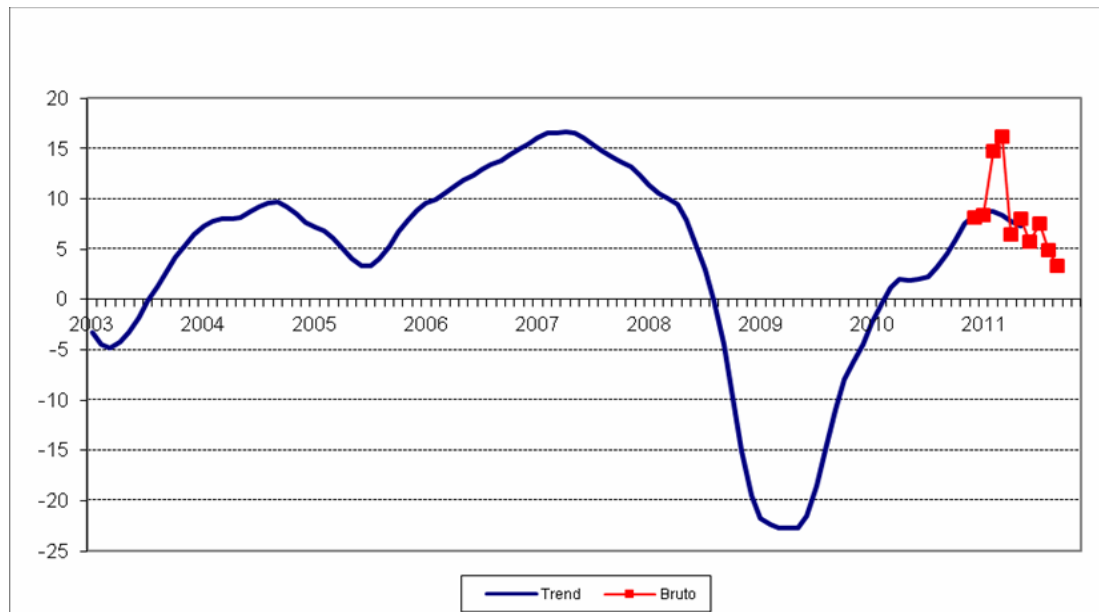
Figuur 3-3: Conjunctuurcurve van de Vlaamse industrie

Bron: NBB

8 Maandelijks ondervraagt de NBB de bedrijfsleiders over hun inschatting van de conjunctuur door middel van een aantal vragen (verloop productie, verloop bestellingen, vooruitzichten vraag,...). Op basis van de antwoorden wordt een conjunctuurindicator gemaakt. Op regionaal vlak zijn er indicatoren voor de industrie, handel, ruwbouw en diensten aan bedrijven. Er zijn seizoengezuiverde resultaten (hier “bruto” genoemd) en seizoengezuiverde en afgevlakte gegevens (hier “trend” genoemd). Om statistische redenen komen de trendwaarden met een paar maanden vertraging beschikbaar.

Figuur 3-4: Conjunctuurcurve van de Vlaamse diensten aan bedrijven

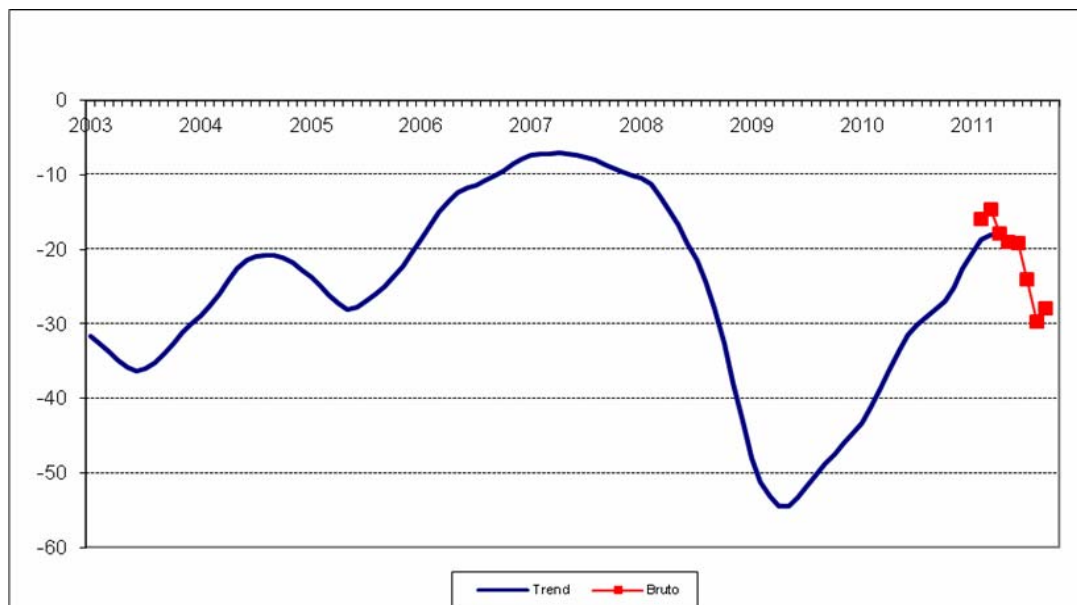

Bron: NBB

3.3.2. Binnen- en buitenlandse vraag

De binnenlandse vraag in de industrie neemt af, spijs de wat betere brutowaarde voor september 2011. In de handel zijn de ondernemers duidelijk sceptisch over de bestellingen. De orderboekjes in de ruwbouw, tenslotte, geraken minder goed gevuld. Opmerkelijk is dat men bij de diensten aan bedrijven vrij neutraal is over het huidige verloop van de activiteit, maar dat is al niet meer het geval voor de verwachte activiteit. Deze zou dalen in die sector.

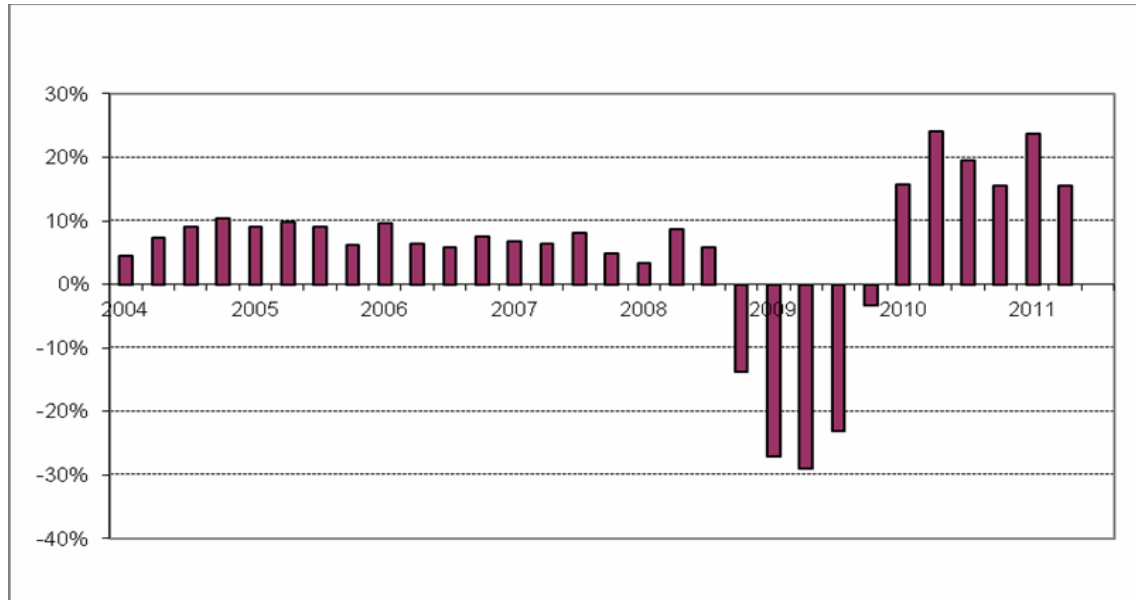
Figuur 3-5: Buitenlandse orderpositie in de Vlaamse industrie

Bron: NBB

De afzwakkende conjunctuur in de industrie is in belangrijke mate te wijten aan het grotere pessimisme bij de Vlaamse industriëlen over de buitenlandse vraag. Dat doet vraagtekens rijzen bij het herstel van de Vlaamse uitvoer. Tot voor kort ging het nog goed met de Vlaamse uitvoer (+15,6% in het tweede kwartaal van 2011, en + 23,8% in het eerste kwartaal van 2011, telkens in vergelijking met een jaar eerder). Het is afwachten wat de resultaten van de volgende kwartalen zullen opleveren.

Figuur 3-6: Evolutie van de Vlaamse goederenuitvoer (in % t.o.v. hetzelfde kwartaal een jaar eerder)

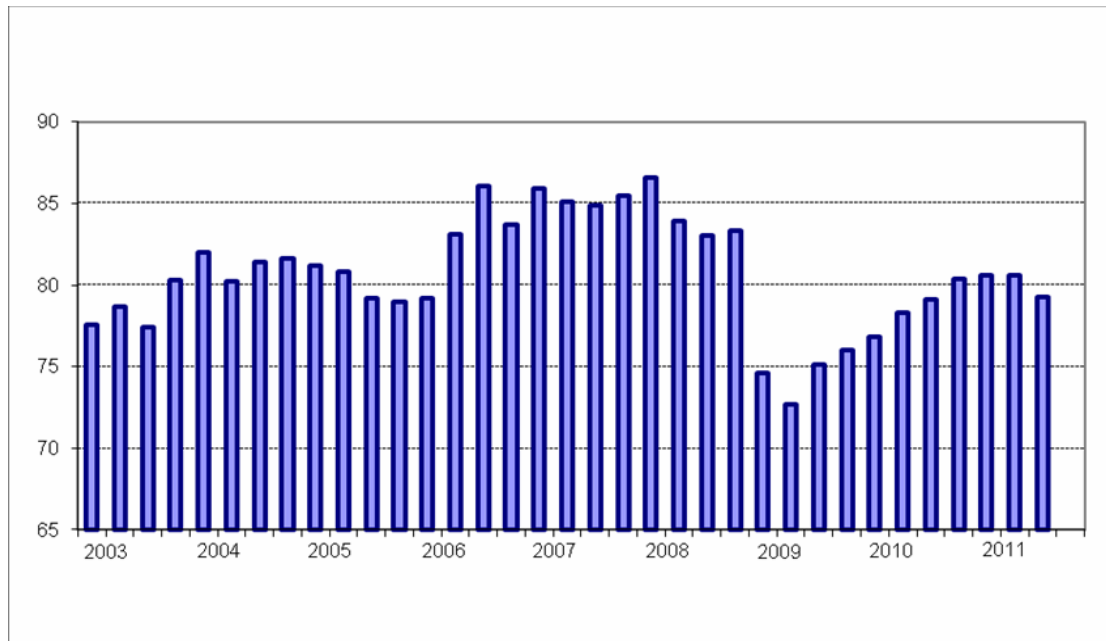
Bron: NBB

3.3.3. Investerings van de bedrijven

Het huidige voorraadpeil, de bezettingsgraad van het productievermogen en de vraagvooruitzichten zijn belangrijke determinanten voor de investeringen.

Het voorraadpeil in de Vlaamse industrie ging vanaf de zomermaanden fors de hoogte in (zij het dat de waarde voor september daalde). Dit is een aandachtspunt: de tanende vraag naar producten kan ervoor zorgen dat producten onverkocht blijven. Bij de start van het derde trimester van 2011 gebruikte de Vlaamse industrie 79,3% van het productievermogen (exclusief voeding, seizoengezuiverde gegevens). Dat is minder hoog dan in het trimester daarvoor. In het tweede trimester was er al een stabilisatie na een onafgebroken stijgende trend sedert de tweede helft van 2009. Tenslotte brokkelen ook de vraagvooruitzichten af. De investeringen zouden in 2011 volgens HERMREG alvast nog met 5,5% toenemen in reële termen. De minder goede omgevingsfactoren zullen zorgen voor een lagere investeringsgroei in 2012 (+3,2%).

Figuur 3-7: Capaciteitsbezettingsgraad in de Vlaamse industrie (seizoengezuiverd) (in %)

Bron: NBB

3.3.4. Oprichtingen, stopzettingen en faillissementen van bedrijven

De minder goede economische situatie heeft voornamelijk geen invloed op het aantal faillissementen: tijdens de maanden januari-augustus 2011 was er immers een afname van het aantal faillissementen op jaarbasis (-3,4%). Een kanttekening is dat dit enkel bij de firma's het geval was (-5,5%). Bij de eenmanszaken was er nog steeds een toename (+4,9%).

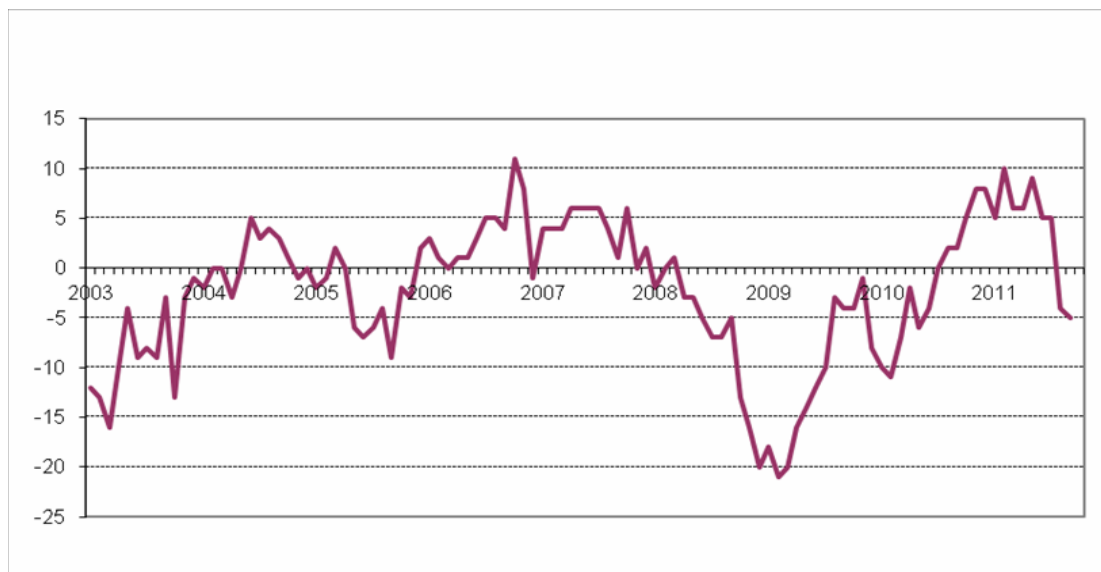
Tijdens het eerste zeven maanden van 2011 lag het aantal stopzettingen 3,2% lager dan in de overeenkomstige periode van 2010. Dat komt quasi uitsluitend door de firma's (-14,1%); bij de eenmanszaken was de terugloop veel geringer (-1,6%).

Tenslotte is de stagnatie van het aantal nieuwe bedrijven een knipperlicht. Tijdens de eerste acht maanden van 2011 viel de groei van het aantal oprichtingen stil (-0,1%). Bij de firma's was er wel nog een groei te bespeuren, maar er waren minder opgerichte eenmanszaken.

3.3.5. De consument

In augustus 2011 was er een forse verslechtering van het Vlaamse consumentenvertrouwen. Dit werd bestendigd in september 2011. De Vlaamse consumenten werden reeds in juli 2011 pessimistischer over de economische toestand. In augustus en september 2011 volgde daar nog een forsere verslechtering bovenop. De angst van de Vlaamse gezinnen voor hun financiële situatie neemt opnieuw toe met de perikelen op de financiële markten. Parallel daarmee zien de Vlamingen hun spaarvermogen minder groot worden.

Figuur 3-8: Vlaamse consumentenvertrouwen

Bron: NBB

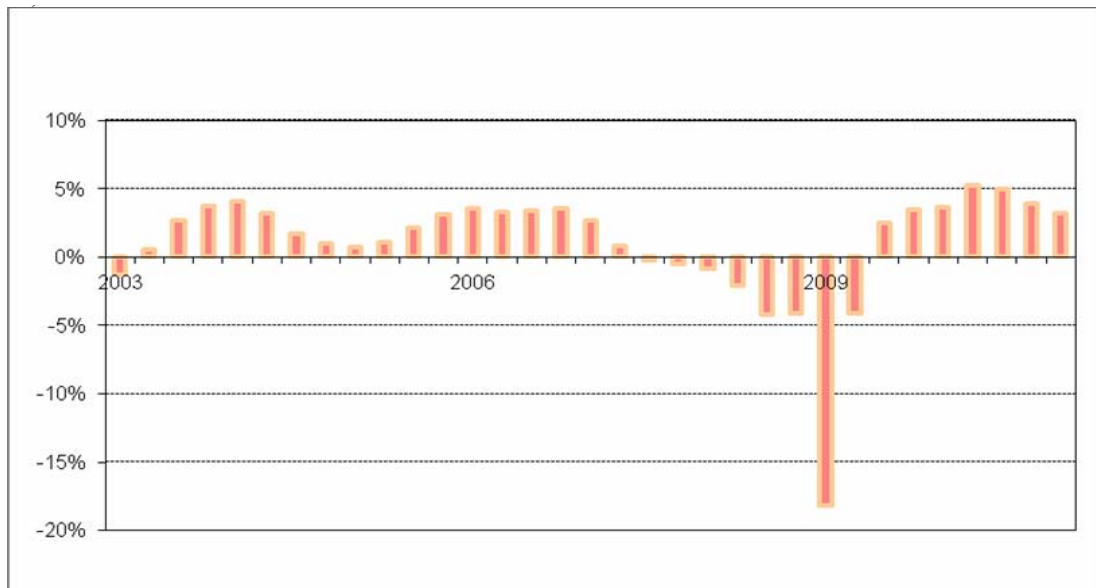
3.3.6. Arbeidsmarkt

Het is alom bekend dat de werkloosheidsstatistiek een achterlopende indicator is. Veranderingen in de economische toestand zijn pas met enige maanden vertraging voelbaar in de evolutie van het aantal werklozen. Dat komt omdat bedrijfsleiders niet meteen overgaan tot wijzigingen in hun personeelsbestand als de conjunctuur omslaat. Pas als er 'zekerheid' is over een nieuwe conjunctuurwending passen ze hun personeelsbestand aan. Dat verklaart waarom er eind september 2011 nog een jaar-op jaar afname is in het aantal niet-werkende werkzoekenden (-5,5% tot 200.140). Het dalingstempo is daarmee lager dan het voorbije halfjaar en weerspiegelt wel al de groeivertraging van de economie. De conjunctuurgevoelige groepen bevestigen de terugval. Zo vertraagt de afname van de jeugdwerkloosheid en blijft de allochtone werkloosheid op eenzelfde niveau.

Verder ontving de VDAB 26.134 werkaanbiedingen in augustus 2011. Dat zijn er 4.801 of 22,5% meer dan een jaar eerder. In vergelijking met juli 2011 is er een toename in het aantal ontvangen vacatures met 14,4%. Ook de afgelopen jaren was er in de vakantiemaand augustus een hogere vraag naar werkkrachten. Tijdens de voorbije 12 maanden kende de vraag naar hoger geschoolden de grootste stijging. Ook de uitzendsector, die zwaar getroffen werd door de crisis van 2009, deed het tot en met het eerste halfjaar van 2011 goed. Dit is in lijn met de trend die ook in 2010 zichtbaar was. In het tweede trimester van 2011 groeide het aantal gepresteerde uren uitzendarbeid met 2,3% in vergelijking met het eerste kwartaal van 2011; dat is weliswaar minder dan 3 maanden eerder. De uitzendactiviteit nam zowel in het bediendensegment als in het arbeiderssegment toe.

Echter de werkgelegenheidsvooruitzichten, zoals gepeild in de NBB-conjunctuurenquêtes, brokkelen af. Vooral in de industrie en de ruwbouw worden ondernemers pessimistischer over de werkgelegenheidskansen.

Figuur 3-9: Evolutie van het aantal uren uitzendarbeid, kwartaal-op-kwartaal (seizoengezuiverd) (in %)

Bron: Federgon

Afkortingen

ADSEI: Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

BRIC: Brazilië, Rusland, India en China

ECB: Europese Centrale Bank

FPB: Federaal Planbureau

IMF: Internationaal Monetair Fonds

INR: Instituut voor de Nationale Rekeningen

NBB: Nationale Bank van België

OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

PIGS: Portugal, Ierland, Griekenland en Spanje

SVR: Studiedienst van de Vlaamse Regering

VDAB: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

4. DE MIDDELENBEGROTING

4.1. Inleidend overzicht

Tabel 4-1 geeft een overzicht van de ESR gecorrigeerde middelen 2012 in grote rubrieken. In de volgende paragrafen worden de grote rubrieken kort toegelicht.

Tabel 4-1: Grote rubrieken van de ESR gecorrigeerde middelen 2012 (in duizend euro)

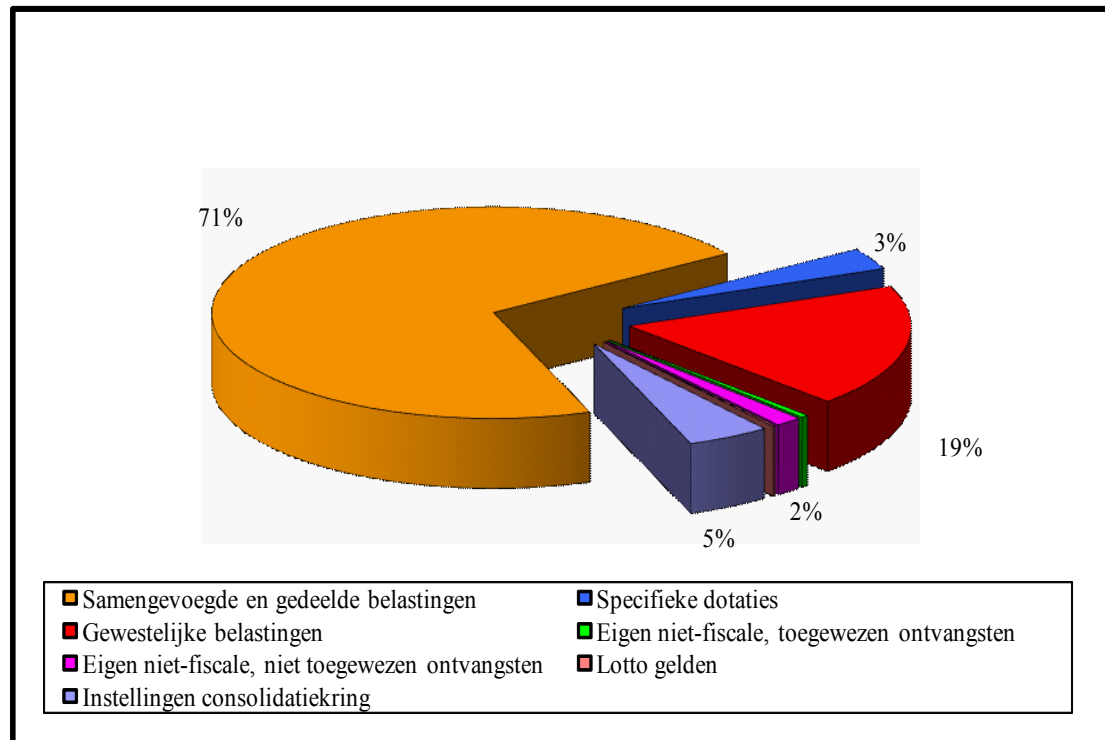
	REA 2010	BGC 2011	BGO 2012	BGO 2012 - BGC 2011	BGO 2012 - BGC 2011 (%)
Samengevoegde en gedeelde belastingen	16.666.015	18.228.467	19.155.742	927.275	5,1%
Specifieke dotaties	825.589	867.410	885.633	18.223	2,1%
Gewestelijke belastingen	4.469.678	4.800.582	5.050.580	249.998	5,2%
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	114.306	112.284	116.495	4.211	3,8%
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	629.291	409.263	410.227	964	0,2%
Lotto gelden	36.761	36.753	36.783	30	0,1%
Instellingen consolidatiekring	1.389.370	1.439.739	1.274.763	-164.976	-11,5%
Totaal	24.131.011	25.894.498	26.930.223	1.035.725	4,0%

Voor het begrotingsjaar 2012 worden de ESR gecorrigeerde ontvangsten op 26,9 miljard euro begroot. Dat is 1,0 miljard euro of 4,0% meer dan bij de begrotingscontrole 2011 die op 25,9 miljard euro uitkwam. Ten opzichte van de begrotingscontrole 2010 houden deze cijfers een toename in van respectievelijk 2,9 miljard euro en 12,2%.

Figuur 4-1 toont de ESR gecorrigeerde middelen 2012 opgedeeld in grote categorieën. Hieruit blijkt het nog steeds grote belang van de samengevoegde en gedeelde belastingen (71%). De gewestelijke belastingen zijn goed voor 19% van de Vlaamse ontvangsten. De ESR gecorrigeerde ontvangsten van de te consolideren instellingen vertegenwoordigen 5% van het totale bedrag.

Tabel 4-2 geeft de deelcomponenten van de ESR gecorrigeerde middelen 2012, terwijl de paragrafen 2 tot en met 8 de deelcomponenten nader verklaren.

Figuur 4-1: Relatieve aandelen van de ESR-gecorrigeerde middelen 2012

Tabel 4-2: Deelaspecten van de middelenbegroting 2012 (in duizend euro)

	REA 2010	BGC 2011	BGO 2012
Samengevoegde en gedeelde belastingen			
Gewest - PB zonder Lambermont	8.208.974	8.662.758	9.062.605
Gewest - PB-af trek Lambermont	-2.639.612	-2.778.403	-2.897.878
Gewest - PB extra middelen voor extra bevoegdheden	71.740	75.982	79.630
Totaal Gewest na Lambermont : samengevoegde belastingen	5.641.102	5.960.337	6.244.357
Gemeenschap - PB zonder Lambermont	3.774.010	3.984.059	4.169.453
Gemeenschap - BTW zonder Lambermont	6.656.471	6.898.560	7.093.194
Gemeenschap - extra BTW Lambermont	963.318	1.234.631	1.461.593
Totaal Gemeenschap na Lambermont : gedeelde belastingen	11.393.799	12.117.250	12.724.240
Vermoedelijke afrekening jaar N-1 (eenmalig)	-368.886	150.880	187.144
Algemeen totaal Samengevoegde en gedeelde belastingen	16.666.015	18.228.466	19.155.742
Dotaties vanwege federale overheid			
Tewerkstellingsprogramma's	264.560	261.560	261.560
Buitenlandse studenten	33.595	34.891	35.866
Buitenlandse studenten (afrekening)		196	272
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld	530.434	553.644	569.116
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (afrekening)		3.112	4.313
Overname verkeersbelastingen		14.006	14.397
Overname verkeersbelastingen (afrekening)		0	109
Totaal dotaties vanwege federale overheid	825.589	867.409	885.632
Gewestbelastingen	4.469.678	4.800.582	5.050.580
Andere niet-fiscale inkomsten	629.291	409.263	410.227
Lottomiddelen	36.761	36.753	36.783
Toegewezen ontvangsten	114.306	112.284	116.495
Instellingen consolidatiekring	1.389.370	1.439.739	1.274.763
Totaal ESR gecorrigeerde middelen	24.131.011	25.894.497	26.930.222

4.2. Samengevoegde en gedeelde belastingen

4.2.1. *Parameters*

Bij de begrotingsopmaak 2012 worden voor de raming van de samengevoegde en gedeelde belastingen de parameters inflatie en economische groei van de Economische Begroting van 9 september 2011 gehanteerd. Bij de begrotingsopmaak 2012 wordt er uitgegaan van een economische groei en inflatie van respectievelijk 1,6% en 2,0%.

Behalve de klassieke parameters van economische groei en inflatie spelen ook de fiscale capaciteit van gewesten en gemeenschappen, en het aantal leerlingen en –18-jarigen van de gemeenschap een belangrijke rol voor de berekening van de middelen die toegewezen worden vanuit de bijzondere financieringswet.

Met betrekking tot de economische groei wordt de aangepaste conventie van 20 januari 1995 toegepast. Op deze wijze wordt vermeden dat herzieningen voor het verleden van de parameter van de reële groei door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) de overgedragen middelen beïnvloeden. De herzieningen na de maand maart van het jaar $t+1$ van de reële groei van het bruto nationaal inkomen (of vanaf begrotingsjaar 2006 van het bruto binnenlands product) voor het jaar t hebben geen impact meer op de berekening van de middelen voor de jaren na het jaar t .

Tabel 4-3 bevat een overzicht van alle gebruikte parameters. De kolommen ‘2010 definitief’ en ‘2011 aangepast’ tonen de uitgangshypothesen bij de middelenberekening ter gelegenheid van de begrotingscontrole 2011. De middelen uit de bijzondere financieringswet worden bij de begrotingsopmaak 2012 geraamd op basis van de parameters van de Economische Begroting van 9 september 2011. In principe zijn dit eveneens de parameters die voor de federale overheid de basis zullen vormen voor de doorstortingen tijdens het begrotingsjaar 2012. Zo zullen de doorstortingen bijvoorbeeld gebaseerd zijn op een economische groei van 1,6% in 2012. De kolommen in Tabel 4-3 geven alle bij begrotingsopmaak 2012 gehanteerde parameters weer. Voor de andere parameters dan economische groei en inflatie wordt er rekening gehouden met een zekere evolutie in 2011 en 2012 waarbij we een licht negatieve evolutie verwachten voor de fiscale capaciteit en de verdeelsleutel leerlingen.

Tabel 4-3: Volledig parameteroverzicht

Begrotingsjaar	Begrotingsjaar 2010	Begrotingsjaar 2011			Begrotingsjaar 2012
	2010 definitief	2011 initieel	2011 aangepast	2011 vermoedelijk	2012 initieel
Parameters					
Inflatie (CPI)	2,19%	2,00%	2,70%	3,50%	2,00%
Groei (BBP)	2,00%	1,70%	2,00%	2,40%	1,60%
Personenbelasting					
Aanslagjaar	2009	2010	2010	2010	2011
Vlaams Gewest	22.519.609	22.519.609	22.519.609	22.384.469	23.159.483
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	9.958.324	9.958.324	9.958.324	9.912.710	10.278.863
Brussels H. Gewest	3.027.935	3.027.935	3.027.935	3.027.791	3.158.171
Duitstaligen	152.046	152.046	152.046	151.350	156.940
Fiscale capaciteit (FC)					
Vlaams Gewest	63,15%	63,15%	63,15%	63,10%	63,01%
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	27,93%	27,93%	27,93%	27,94%	27,97%
Brussels H. Gewest	8,49%	8,49%	8,49%	8,53%	8,59%
Duitstaligen	0,43%	0,43%	0,43%	0,43%	0,43%
Verdeelsleutel onderwijs (LLN)					
Toestand	15/01/2010	15/01/2011	15/01/2011	15/01/2011	15/01/2012
Vlaamse Gemeenschap	56,78%	56,78%	56,78%	56,65%	56,52%
Franse Gemeenschap	43,22%	43,22%	43,22%	43,35%	43,48%
Inwoners					
Referentietijdstip	01/01/2009	01/01/2010	01/01/2010	01/01/2010	01/01/2011
Vlaanderen	6.208.877	6.199.571	6.208.877	6.249.922	6.289.230
Wallonië (excl. Duitst.)	3.401.131	3.404.862	3.401.131	3.425.829	3.449.934
Brussel	1.068.532	1.062.253	1.068.532	1.083.367	1.097.421
Duitstaligen	74.540	74.887	74.540	75.304	76.048
Min 18 jarigen (excl. Duitst.) (DENAT)					
Referentietijdstip	30/06/2009	30/06/2010	30/06/2010	30/06/2010	30/06/2011
Teldatum	01/02/2011	31/08/2010	01/02/2011	01/02/2011	
Nederlandstalig	1.226.444	1.227.346	1.228.484	1.228.484	1.231.053
Franstalig	733.954	732.464	733.174	733.174	735.305
Brussel	239.213	244.602	245.032	245.032	249.276
Denataliteitscoëfficiënt	103,0870%	103,3403%	103,4350%	103,4350%	103,9312%

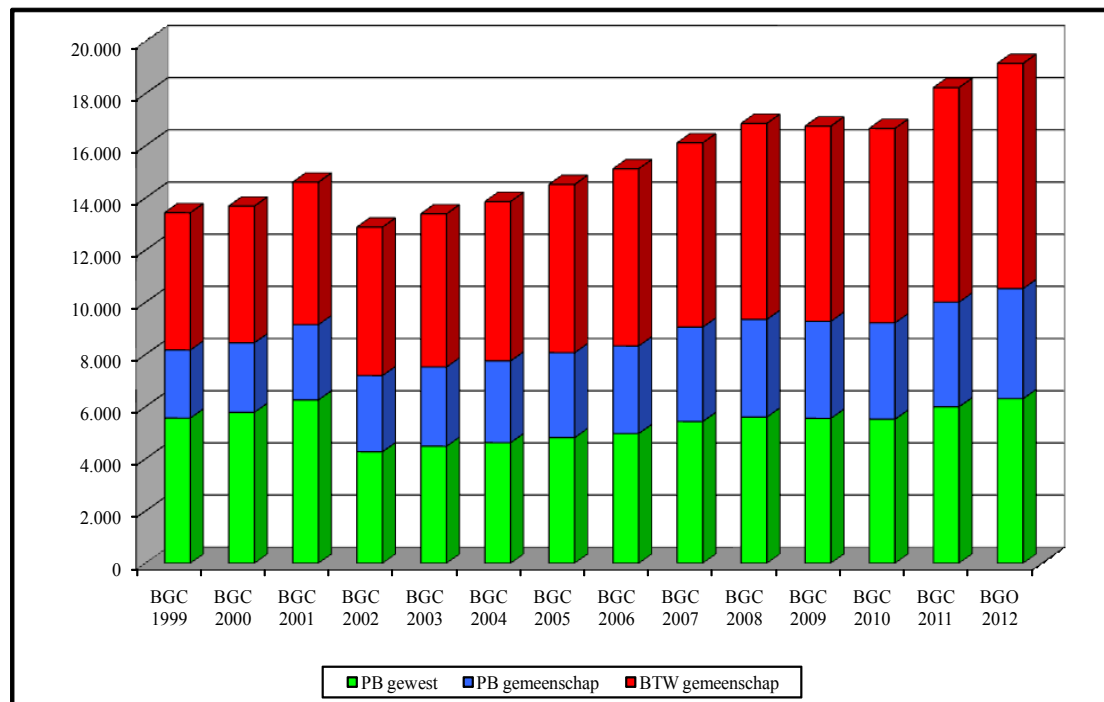
4.2.2. Resultaten

4.2.2.1. Algemeen

In 2012 zal de Vlaamse overheid ongeveer 71% van haar inkomsten uit de samengevoegde en gedeelde belastingen ontvangen. In 2001 bedroeg dit percentage nog 87%. De reden voor die daling is terug te vinden in de effecten van het Lambermontakkoord.

Na Lambermont en met toepassing van de hierboven reeds opgenomen parameters wordt voor de ontvangsten uit de bijzondere financieringswet het volgende resultaat bekomen: Figuur 4-2 geeft de evolutie weer van de samengevoegde en gedeelde belastingen (inclusief afrekening) bedoeld in de bijzondere financieringswet en dit vanaf de begroting 1999. Tabel 4-4 geeft dezelfde informatie.

Figuur 4-2: Samengevoegde en gedeelde belastingen (in miljoen euro)

Tabel 4-4: Samengevoegde en gedeelde belastingen, incl. afrekeningen (in miljoen euro)

		BGC 2009	BGC 2010	BGC 2011	BGO 2012	Procentueel verschil BGO 2012 - BGC 2011
Gewest		5.551,2	5.519,4	5.995,0	6.309,3	5,24%
	PB	5.551,2	5.519,4	5.995,0	6.309,3	5,24%
Gemeenschap		11.203,5	11.146,6	12.233,5	12.846,4	5,01%
	PB	3.720,6	3.694,2	4.013,3	4.213,2	4,98%
	BTW	7.482,9	7.452,4	8.220,2	8.633,2	5,02%
Totaal		16.754,6	16.666,0	18.228,5	19.155,7	5,09%

4.2.2.2. Samengevoegde belastingen

De samengevoegde belastingen (zie Tabel 4-2) kunnen voor het begrotingsjaar 2012 op 6.244.357 duizend euro geraamd worden. Hierbij zijn de Lambermonteffecten die gelden voor de gewesten in de raming opgenomen. Dit bedrag houdt geen rekening met de afrekening 2011 (zie paragraaf 4).

Het genoemde bedrag bestaat eigenlijk uit een drietal componenten. Krachtens de bijzondere financieringswet wordt aan de gewesten een deel van de federaal geïnde personenbelasting doorgestort. Voor het begrotingsjaar 2012 bedraagt deze basisdoorstorting 9.062.605 duizend euro (exclusief afrekening).

Krachtens het Lambermontakkoord werd de gewestaf trek ingevoerd. De gewestaf trek, de zogenaamde negatieve term, betreft een correctie op het basisbedrag dat vanuit de PB-opbrengsten aan de gewesten wordt toegekend en dient als compensatie voor de bijkomende gewestbelastingen waarvan de opbrengst eveneens krachtens het Lambermontakkoord aan de gewesten wordt toegewezen. De gewestaf trek wordt bekomen door het gemiddelde te berekenen van de realisaties van bepaalde gewestbelastingen van 1999 tot en met 2001, uitgedrukt in prijzen 2002. Vanaf 2003 wordt dit bedrag aangepast aan de inflatie en de economische groei. Het is mede deze aftrek die maakt dat de samengevoegde en gedeelde belastingen vanaf 2002 lager uitvallen dan voorgaande jaren. Voor 2012 wordt de gewestaf trek geraamd op 2.897.878 duizend euro.

Behalve de toepassing van de negatieve term werden aan de gewesten ook extra middelen toegekend voor enkele nieuwe bevoegdheden die naar de gewesten werden overgeheveld. Het betreft hier de bevoegdheden landbouw en zeevisserij, gemeenten en provincies, buitenlandse handel en een gedeelte van het wetenschappelijk onderzoek. De extra middelen die voor deze bevoegdheden worden overgedragen, zijn opgesomd in de bijzondere financieringswet. In totaal gaat het – opnieuw zonder afrekening - voor het begrotingsjaar 2012 om 79.630 duizend euro. Deze middelen worden mee verrekend in de PB-middelen die worden toegewezen aan de gewesten. Tabel 4-5 geeft een overzicht van de samenstelling van dit bedrag.

Tabel 4-5: De nieuwe bevoegdheden (in duizend euro)

Bevoegdheid	BGC 2009	BGC 2010	BGC 2011	BGO 2012
Landbouw en zeevisserij	27.538	27.704	29.362	30.786
Wetenschappelijke instellingen	27.248	27.412	29.053	30.461
Uitvoerbeleid	11.970	12.071	12.737	13.325
Lokale overheden	4.530	4.554	4.830	5.058
Totaal	71.285	71.740	75.982	79.630

4.2.2.3. Gedeelde belastingen

De gedeelde belastingen (zie Tabel 4-2) kunnen voor het begrotingsjaar 2012 op 12.724.240 duizend euro geraamd worden. Hierbij zijn de Lambermonteffecten die gelden voor de gemeenschappen in de raming opgenomen. Dit bedrag houdt geen rekening met de afrekening 2011 (zie paragraaf 4) en met de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (zie paragraaf 3).

Krachtens de bijzondere financieringswet wordt aan de gemeenschappen een deel van de federaal geïnde personenbelasting en belasting op de toegevoegde waarde doorgestort. Beide doorstorting worden voor 2012 op respectievelijk 4.169.453 en 7.093.194 duizend euro geraamd. Bovenop deze bedragen wijst artikel 38, §3bis van de bijzondere financieringswet aan de gemeenschappen nog extra middelen toe vanuit de belasting op de toegevoegde waarde. Deze middelen zijn exhaustief in de bijzondere wet ter financiering van gewesten en gemeenschappen opgenomen.

Laatstgenoemde toegewezen middelen worden verdeeld in twee delen. Het eerste deel (dat in 2002 35% bedroeg van het in totaal toegewezen gedeelte) wordt verdeeld over de twee gemeenschappen a rato van de verdeelsleutel van de personenbelasting. Het tweede gedeelte (de resterende 65% in 2002) wordt verdeeld middels de verdeelsleutel van de leerlingen. Het eerste en tweede gedeelte veranderen van relatieve omvang gedurende de volgende jaren op die wijze dat in 2012 de verdeling van de extra BTW-middelen volledig gebeurt op basis van de verdeelsleutel van de personenbelasting. Het basisbedrag wordt jaarlijks geïndexeerd en vanaf 2007 ook jaarlijks aangepast aan de economische groei, zij het wel slechts a rato van 91%. Voor 2012 worden de extra BTW-middelen voor de Vlaamse Gemeenschap op 1.461.593 duizend euro geraamd.

4.2.2.4. Afrekening 2011

Zoals hierboven reeds gesteld en blijkt uit Tabel 4-3, het parameteroverzicht, worden bij de begrotingsopmaak en -controle ook telkens de samengevoegde en gedeelde belastingen van het voorgaande begrotingsjaar herraamd. In concreto worden bij de begrotingsopmaak 2012 de samengevoegde en gedeelde belastingen met betrekking tot het jaar 2011 herraamd. Deze herraaming wordt vergeleken met de raming die ter gelegenheid van de begrotingscontrole 2011 werd gemaakt. Tabel 4-6 situeert het afrekeningsaldo in het kader van de middelen 2012.

Tabel 4-6: Afrekening 2011 (in duizend euro)

	2011 bij BGC 2011	2011 bij BGO 2012	Afrekening 2011	2012 bij BGO 2012	BGO 2012	Begrotings- post
	(1)	(2)	(3) = (2) - (1)	(4)	(5) = (4) + (3)	(6)
Gewest						
PB-middelen	5.960.337	6.025.285	64.948	6.244.357	6.309.305	
Totaal Gewest	5.960.337	6.025.285	64.948	6.244.357	6.309.305	ART CB0 CK012 4942
Gemeenschap						
PB-middelen	3.984.059	4.027.799	43.741	4.169.453	4.213.193	
BTW- middelen	8.133.191	8.211.647	78.456	8.554.787	8.633.243	
Totaal Gemeenschap	12.117.250	12.239.446	122.197	12.724.240	12.846.437	ART CB0 CI005 4942
Algemeen totaal	18.077.587	18.264.731	187.144	18.968.598	19.155.742	
(1) (2) exclusief de afrekening 2010						
(4) exclusief de afrekening 2011						

4.2.2.5. Sensitiviteit

Gezien de reële kans op volatiliteit van de in Tabel 4-3 vermelde parameters geeft Tabel 4-7 een overzicht van de sensitiviteit van deze parameters op de middelen uit de bijzondere financieringswet. In deze paragraaf wordt nagegaan in welke mate de samengevoegde en gedeelde belastingen, en de specifieke dotaties reageren op een wijziging van de relevante parameters.

Onderzoek toont aan dat wijzigingen van parameters in plus een even groot effect hebben als wijzigingen in min. Enkel de richting van de aanpassing verschilt logischerwijze. Tabel

4-7 geeft een schematisch overzicht van het verrichte onderzoek. Elke onderzochte wijziging had een grootte van 0,1 procentpunt (10 basispunten).

Tabel 4-7: Sensitiviteit (in duizend euro)

Parameter	Middelen 2012
BBP 2012	19.630
CPI 2012	19.204
FC 2012	22.522
LLN 2012	12.550
DENAT 2012	8.231

4.3. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid

4.3.1. *Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld*

Krachtens het Lambermontakkoord werd het kijk- en luistergeld omgevormd van een gemeenschapsbelasting naar een gewestbelasting. De gemeenschappen verkregen wel een dotatie ter compensatie voor het wegvallen van het kijk- en luistergeld. De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde netto-ontvangsten van het kijk- en luistergeld in 1999, 2000 en 2001, en dit in de betrokken gemeenschappen. Deze netto-ontvangsten moeten evenwel uitgedrukt worden in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt het basisbedrag 2002 van de dotatie aangepast aan de inflatie.

Voor de Vlaamse Gemeenschap wordt deze dotatie in 2012 op 573.429 duizend euro geraamd, inclusief 4.313 duizend euro afrekening.

4.3.2. *Dotatie voor tewerkstellingsprogramma's*

Op basis van artikel 35 van de bijzondere financieringswet wordt onder bepaalde voorwaarden aan de gewesten een dotatie toegekend die overeenstemt met de werkloosheidsvergoeding van elke voltijds uitgedrukte arbeidsplaats die door de gewesten ten laste wordt genomen. Voor het begrotingsjaar 2012 wordt de bedoelde dotatie op 261.560 duizend euro geraamd.

4.3.3. *Dotatie voor universitair onderwijs voor buitenlandse studenten*

Krachtens artikel 62 van de bijzondere financieringswet wordt aan de gemeenschappen een dotatie toegekend ter financiering van het universitair onderwijs dat aan buitenlandse studenten wordt verstrekt. De basisbedragen die in het bedoelde artikel zijn voorzien, worden jaarlijks aan de inflatie aangepast. Voor het begrotingsjaar 2012 wordt de bedoelde dotatie geraamd op 36.138 duizend euro, inclusief 272 duizend euro afrekening.

4.3.4. *Dotatie voor de overname van de dienst van de verkeersbelastingen*

Naar aanleiding van de overname vanaf 2011 van de dienst van de verkeersgerelateerde gewestbelastingen (verkeersbelasting, belasting op de inverkeersstelling en eurovignet) zal het Vlaams Gewest van de federale overheid een extra dotatie ontvangen om de kosten van het overgenomen federaal personeel te compenseren.

De berekening van de dotatie is gebaseerd op de gemiddelde kostprijs van de dienst van de betrokken gewestbelastingen voor de jaren 1999, 2000 en 2001, uitgedrukt in prijzen van 2002. Vanaf 2003 wordt dit bedrag (per gewestbelasting) aangepast aan de evolutie van de consumptieprijsindex.

De basisbedragen staan vermeld in de wet van 8 maart 2009 tot vaststelling van de totale kostprijs van de dienst van de gewestelijke belastingen, in uitvoering van artikel 68ter van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en gewesten (BS 20 maart 2009). Voor het begrotingsjaar 2012 wordt de dotatie geraamd op 14.506 duizend euro, inclusief 109 duizend euro afrekening.

4.4. Gewestelijke belastingen

De ramingen van de gewestelijke belastingen zijn gebaseerd op de economische vooruitzichten die door het Federaal Planbureau in de Economische Begroting van 9 september 2011 geponeerd werden. Vooral de registratierechten, de successierechten en de schenkingsrechten worden door conjuncturele elementen beïnvloed. Die conjuncturele invloed kan geraamd worden op 6,9 miljoen euro bij een wijziging van de economische groei van 10 basispunten. Voor inflatie bedraagt de impact 3,7 miljoen euro.

De raming van de gewestbelastingen 2012 houdt uiteraard ook rekening met de overname in 2011 van de dienst van de verkeersgerelateerde gewestbelastingen. Enkel met betrekking tot het eurovignet heeft de FOD Financiën nog een beperkte taak op het vlak van inning en doorstorting. De overige verkeersgerelateerde gewestbelastingen worden sinds 2011 door de Vlaamse administratie behartigd.

Tabel 4-8 toont een overzicht van de begrotingsposten en de weerhouden bedragen. De getoonde bedragen betreffen ESR gecorrigeerde ontvangsten. Voor de gewestbelastingen die vanaf 2011 in eigen beheer worden geïnd, werden nieuwe middelenartikelen gecreëerd.

Tabel 4-8: Gewestelijke belastingen 2012 (in duizend euro)

	REA 2010 (1)	BGC 2011 (2)	BGO 2012 (3)	(3) - (2)	(3) - (2) %
Onroerende voorheffing	92.379	98.289	97.024	-1.265	-1,3%
Belasting op de spelen en weddenschappen	26.127	27.674	24.057	-3.617	-13,1%
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	26.679	30.470	31.938	1.468	4,8%
Openingsbelasting	149	0	0	0	
Registratierechten	1.697.829	1.805.217	1.944.949	139.732	7,7%
Hypotheekrechten	145.236	151.289	154.412	3.123	2,1%
Verkeersbelasting op de autovoertuigen (inning FOD Financiën)	853.233	0	0	0	
Verkeersbelasting op de autovoertuigen (inning IVA VLABEL)	0	973.000	971.095	-1.905	-0,2%
Belasting op de inverkeersstelling (inning FOD Financiën)	229.286	0	0	0	
Belasting op de inverkeersstelling (inning IVA VLABEL)	0	239.591	247.016	7.425	3,1%
Eurovignet (inning FOD Financiën)	73.094	15.313	24.945	9.632	62,9%
Eurovignet (inning IVA VLABEL)	0	69.219	73.568	4.349	6,3%
Schenkingsrechten	214.342	232.541	240.213	7.672	3,3%
Successierechten en recht van overgang bij overlijden	1.111.311	1.157.979	1.241.363	83.383	7,2%
Kijk- en luistergeld	12	0	0	0	
Totaal	4.469.678	4.800.582	5.050.580	249.998	5,2%

4.5. Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten - die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden - zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde duidelijk omschreven uitgaven. De toegewezen ontvangsten worden bij de begrotingsopmaak 2012 op 116,5 miljoen euro geraamd. De belangrijkste toegewezen ontvangsten in de middelenbegroting zijn:

- de inschrijvingsgelden van het deeltijds kunstonderwijs;
- de terugbetaling van salarissen en salaristoelagen in de onderwijssector;
- de inkomsten in het kader van het medisch-sociaal beleid;
- de inkomsten van het Vernieuwingsfonds.

4.6. Andere ontvangsten

De andere ontvangsten betreffen niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet als (1) opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen, of (2) dotaties komende van instellingen behorende tot de consolidatiekring kunnen bestempeld worden. De andere ontvangsten worden bij de begrotingsopmaak 2012 op 410,3 miljoen euro geraamd. Tot deze categorie behoren onder meer de dividenden van de openbare investeringsmaatschappijen (14,0 miljoen euro) en de dividenden van financiële instellingen die door de Vlaamse Regering in 2009 gesteund werden (297,5 miljoen euro).

4.7. Lotto-middelen

Volgens artikel 62bis van de bijzondere financieringswet krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. Bij de begrotingsopmaak 2012 wordt er uitgegaan van de voorlopige winstverdeling ten belope van 36,8 miljoen euro. Deze raming is gebaseerd op het voorlopig winstverdelingsplan voor het dienstjaar 2011.

4.8. Te consolideren instellingen

Tabel 4-9 geeft een overzicht van de ESR gecorrigeerde ontvangsten van de Vlaamse instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. Hierbij worden de instellingen met belangrijke bedragen aan eigen ontvangsten apart vermeld.

Tabel 4-9: Te consolideren instellingen (in duizend euro)

	BGC 2011 (1)	BGO 2012 (2)	(2) - (1)
MINA	134.810	128.906	-5.904
VIF	48.908	49.108	200
Loodswezen	89.896	97.241	7.345
Andere instellingen met DAB-vorm	19.576	18.862	-714
VMM	185.942	5.029	-180.913
VDAB	110.153	103.401	-6.752
NV Waterwegen en Zeekanaal	62.880	64.089	1.209
VRT	166.490	172.805	6.315
Kind & Gezin	149.272	153.091	3.819
VAPH	24.861	25.116	255
VVM - De Lijn	213.730	222.227	8.497
Andere instellingen met andere dan DAB-vorm	233.221	234.888	1.667
Totaal	1.439.739	1.274.763	-164.976

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *Minafonds* zijn in hoofdzaak afkomstig van de milieuheffingen. Deze heffingen worden geïnd door de Vlaamse openbare milieu-instellingen. Meer bepaald int OVAM de afvalstoffenheffing, VMM de waterheffingen en VLM de administratieve geldboetes in het kader van MAP III.

T.o.v. de begrotingscontrole 2011 dalen de ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *Minafonds* met 5,9 miljoen euro tot 128,9 miljoen euro. Dit is te wijten aan de sterke daling van de inkomsten uit de oppervlaktewaterheffingen (-8,5 miljoen euro) tot 53,7 miljoen euro, rekening houdend met een daling van de vuilvracht van 2%. Verder worden de ontvangsten uit afvalstoffenheffingen geïndexeerd (+0,7 miljoen euro) tot 35,7 miljoen euro. Als gevolg van de kapitaalsverhoging Aquafin in 2010 worden de dividenden van de Vlaamse Milieuholding geraamd op 6,7 miljoen euro (+0,8 miljoen euro).

In het kader van het Milieuhandhavingsdecreet wordt er, conform de beslissing van de Vlaamse Regering van 22 juli 2011, bijkomend personeel aangeworven om de achterstand in de boetedossiers weg te werken. Als gevolg van dit extra personeel nemen de inkomsten uit het Milieuhandhavingsdecreet toe met 1,3 miljoen euro tot 1,6 miljoen euro.

Ten slotte vallen de diverse ontvangsten van het departement LNE terug met 0,3 miljoen euro tot 0,4 miljoen als gevolg van het wegvallen van de eenmalige ontvangst 2011 voor de teruggevorderde BTW Rendac. De overige ontvangsten worden constant gehouden: de ontvangsten uit verpakkingafval op 3,1 miljoen euro, de ontvangsten uit grondwaterheffingen en mestheffingen respectievelijk op 23,5 miljoen euro en 1,6 miljoen euro en de ontvangsten uit het jachtdecreet op 2,1 miljoen euro.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *VIF* blijven bij de begrotingsopmaak 2012 zo goed als constant en bedragen 49,1 miljoen euro. Het grootste deel van de ontvangsten wordt gegenereerd uit de opbrengsten van nevenbedrijven langs autosnelwegen. Deze worden geraamd op 18,0 miljoen euro. De ontvangsten uit schaderegelingen voortvloeiend uit schade aan het openbaar domein worden begroot op 10 miljoen euro. Concessies op het openbaar domein worden verwacht 8,5 miljoen euro op te brengen in 2012. Voor de verkoop van onroerende goederen wordt een bedrag van 5,5 miljoen euro ingeschreven. De resterende opbrengsten (o.a. uit watervangen, EU cofinanciering, ...) worden begroot op 7,1 miljoen euro.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *Loodswezen* worden begroot op 97,2 miljoen euro. Er wordt verwacht dat de ontvangsten uit loodsgelden als gevolg van een tariefstijging en een volumestijging zullen toenemen met 8,6 miljoen euro. De ontvangsten uit loodsgelden worden begroot op 86,6 miljoen euro. De ontvangsten die voortvloeien uit de VBS claim worden geraamd op 7,9 miljoen euro. De overige ontvangsten bedragen 2,7 miljoen euro.

T.o.v. de begrotingscontrole 2011 verminderen de ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VMM* met 180,9 miljoen euro tot 5,0 miljoen euro als gevolg van het wegvallen van de ontvangst uit de verkoop van gronden en rioolwaterzuiveringsinstallaties aan Aquafin.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VDAB* worden bij de begrotingsopmaak 2012 op 103,4 miljoen euro begroot. Ten opzichte van de begrotingscontrole 2011 komt dit neer op een daling van 6,7 miljoen, die te verklaren is door een daling van de Europese opbrengsten.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van De *NV Waterwegen en Zeekanaal* worden begroot op 64,1 miljoen euro. Dit is een stijging van 1,2 miljoen euro ten opzichte van de begrotingscontrole 2011. De ontvangsten uit de recuperatie van belastingen en heffingen blijven constant en worden begroot op 39,8 miljoen euro. De overige ontvangsten, waaron-

der scheepvaartrechten, cijnsrechten, retributies en inkomsten uit watervangen worden geraamd op 24,3 miljoen euro.

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VRT* worden op 172,8 miljoen euro geraamd. Ten opzichte van de begrotingscontrole 2011 wordt er een toename van 6,3 miljoen euro voorzien. Enerzijds nemen de verkopen van goederen en diensten toe met 8,9 miljoen euro. Anderzijds dalen de desinvesteringen met 3,3 miljoen euro. Tot slot voorziet VRT 0,7 miljoen euro aan dividenden.

De ESR-gecorrigeerde ontvangsten van *Kind en Gezin* nemen tussen de begrotingscontrole 2011 en de begrotingsopmaak 2012 met 3,8 miljoen euro toe tot een bedrag van 153,1 miljoen euro. Deze toename is het gevolg van de stijging van de financiële bijdragen van de gezinnen bij de kinderdagverblijven (+3,1 miljoen euro), bij de diensten voor onthaalouders (+1,9 miljoen euro) en bij de lokale diensten (+44 duizend euro), de stijging van de ontvangsten sociale maribel (+62 duizend euro), de stijging van inkomstentransferten vanuit andere entiteiten (+8 duizend euro), de daling van de financiële bijdragen van de gezinnen in de inkomensgerelateerde kinderopvang (-1,1 miljoen euro) en de daling van de lopende ontvangsten voor goederen en diensten (-0,2 miljoen euro).

De ESR gecorrigeerde ontvangsten van het *VAPH* stijgen tussen de begrotingscontrole 2011 en de begrotingsopmaak 2012 met 0,3 miljoen euro tot 25,1 miljoen euro. Deze stijging is het resultaat van de stijging van de terugvorderingen inzake wettelijke subrogatie (+0,5 miljoen euro), de stijging van de terugvorderingen inzake individuerichte prestaties (+0,7 miljoen euro), de stijging van de terugvorderingen van diverse niet-gereguleerde toelagen (+0,4 miljoen euro), de stijging van de ontvangsten ingevolge het cumulverbod (+0,1 miljoen euro) en de daling van de terugvorderingen in de residentiële sector (-1,5 miljoen euro).

De totale ESR gecorrigeerde ontvangsten van de *VVM - De Lijn* bedragen bij de begrotingsopmaak 2012 222,2 miljoen euro. 169,5 miljoen euro is afkomstig van opbrengsten uit de verkoop van tickets en abonnementen aan bedrijven en privé-gebruikers. Dit houdt een toename in van 8,5 miljoen euro ten opzichte van de begrotingscontrole 2011. 5,6 miljoen euro is afkomstig van de invoering van de MOBIB kaart. Het betreft administratiekosten die doorgerekend zullen worden aan de klant voor het gebruik van de kaart. De indexering van de tarieven zorgt voor een toename van 2,9 miljoen euro. De overige ontvangsten bedragen 49,8 miljoen euro. Die ontvangsten komen voort uit de recuperatie van belastingen en heffingen en blijven constant ten opzichte van de begrotingscontrole 2011.

5. DE UITGAVENBEGROTING

De bruto beleidsruimte neemt toe met 1,14 miljard euro omwille van verhoogde ontvangsten en een bijgestelde inschatting van de onderbenutte kredieten.

De bruto beleidsruimte wordt vooreerst aangewend voor het zogenaamde constant beleid ten belope van 765 miljoen euro:

- Voor het effect van de indexatie dient er 424 miljoen euro extra te worden uitgetrokken t.o.v. de begrotingscontrole 2011. Deze kredieten zijn enerzijds nodig voor het op kruissnelheid brengen van de overschrijding van de spilindex in april 2011, de verwachte overschrijding van de spilindex in februari 2012 en het aanleggen van een buffer voor een eventuele overschrijding van de spilindex in oktober 2012. Anderzijds worden ook de loon- en werkingskredieten buiten het systeem van de indexprovisie met 2% aangepast;
- Voor de overige uitgaven bij constant beleid, zoals bvb. de decretale groei van het gemeentefonds, de evolutie van de loonuitgaven bij onderwijs en de Aquafinfactuur, dient er 286 miljoen euro te worden uitgetrokken;
- Tot slot wordt de bruto beleidsruimte voor 55 miljoen euro belast door het wegvallen van de eenmalige aanwending van de reserves van het Vlaams Woningfonds (25 miljoen euro) en de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (30 miljoen euro).

De resterende netto beleidsruimte van 378 miljoen euro wordt op zijn beurt aangewend voor:

- de reeds aangekondigde maatregelen ter stimulering van de arbeidsdeelname van laagverdieners naar aanleiding van de afschaffing van de jobkorting ten belope van 38,4 miljoen euro;
- het instellen van een conjunctuurbuffer van 40 miljoen euro;
- het instellen van een provisie met 60 miljoen euro beleidskredieten en 70 miljoen euro betaalkredieten voor het opvangen van de eventuele budgettaire gevolgen van de invoering van het Rekendecreet enerzijds en dringende investeringsuitgaven anderzijds;
- 230 miljoen euro nieuwe initiatieven conform de uitvoering van het Regeerakkoord.

Voor de bespreking van al deze nieuwe beleidsinitiatieven wordt verwezen naar de bespreking van de begroting 2012 per beleidsdomein.

Naast het feit dat de Vlaamse Regering door het inschrijven van buffers en provisies op een waakzame manier haar aangegane engagementen in voorliggende begroting waarmaakt, kan tot slot ook nog worden opgemerkt dat om de aangegane engagementen uit vorige en huidige legislatuur te kunnen honoreren, het verschil tussen de betaal- en beleidskredieten met 86 miljoen euro toeneemt tot 187 miljoen euro. Dit verschil toont aan dat de Vlaamse Regering meer dan ooit inzet op het voorzien van voldoende betaal-kredieten voor het volledig en tijdig nakomen van al haar engagementen.

Vooreerst biedt paragraaf 5.1. een overzicht van de beleids- en betaalkredieten naar aanleiding van de aanpassing van de begroting 2011 en de initiële begroting 2012.

Vervolgens wordt onder paragraaf 5.2. de evolutie van beleids- en betaalkredieten verder opgedeeld over de dertien beleidsdomeinen en worden de belangrijkste wijzigingen hierbij nader toegelicht onder paragraaf 5.3. Tot slot wordt in paragraaf 5.4. een overzicht geboden van de stand van impliciete schuld.

5.1. De beleids – en betaalkredieten

5.1.1. *Beleidskredieten*

Voor de berekening van de beleidskredieten dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de berekening van de beleidskredieten bij de ministeries (excl. DAB's) enerzijds en bij de te consolideren instellingen anderzijds.

Vooreerst wordt er ingegaan op de berekening van de beleidskredieten bij de ministeries.

5.1.1.1. *Beleidskredieten ministeries*

Bij de beleidskredieten van de ministeries vertrekt men vanuit de som van de vastleggingskredieten. Deze kredieten worden aangevuld met de voorziene ontvangsten uit begrotingsfondsen.

Op bovenstaande som worden enkele correcties doorgevoerd, die overwegend ook in de berekening van betaalkredieten dienen doorgevoerd te worden.

- Ten eerste wordt de som van bovenstaande kredieten gezuiverd voor de kredieten die voorzien zijn voor kredietverleningen en deelnemingen (ESR 8), en voor aflossingen (ESR 9). Deze kredieten dienen namelijk niet te worden meegenomen in de berekening van het vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap.
- Ten tweede wordt een correctie doorgevoerd voor de kredieten die bestemd zijn voor de te consolideren instellingen van de Vlaamse Gemeenschap⁹. Het beleid dat met deze kredieten kan gevoerd worden, wordt verder meegenomen bij de te consolideren instellingen (zie infra).
- Ten derde dient er opgemerkt te worden dat er in de begroting van de ministeries ook vastleggingsmachtigingen (met resp. correlatieve kredieten) kunnen opgenomen worden, die niet voor een te consolideren instelling bestemd zijn (vb ESF-agentschap). In voorkomend geval wordt het correlatief krediet vervangen door de machtiging. De verbintenissenmachtiging van het VWF wordt evenwel niet in rekening gebracht, omdat deze machtiging niet volledig in ESR-uitgaven voor het ministerie RWO zal omgezet worden.

Een laatste opmerking die dient gemaakt te worden, heeft betrekking op de ingeschreven intrestkredieten m.b.t. de uitstaande directe en indirecte schuld. Aangezien deze intrestlasten effectief dienen te worden betaald en niet eerder in beleidskredieten zijn voorzien en gezien er van het standpunt wordt vertrokken dat de definitie van de beleidskredieten zo nauw mogelijk dient aan te sluiten bij de definitie van betaalkredieten, worden de intrestkredieten behouden in de beleidskredieten. Anderzijds is het wel zo dat er met de kredieten die voorzien zijn voor de betaling van intresten geen beleid kan gevoerd worden.

⁹ Dit zijn de te consolideren instellingen waarbij een volledige begroting in het uitgavendecreet, of de bijlagen hierbij, ter beschikking is.

Tabel 5-1: Saldi-berekening - Beleidskredieten ministeries (in duizend euro)

		REA 2010	BGC 2011	BGO 2012
Vastleggingskredieten (VAK)	+	23.626.137	24.872.505	25.595.891
Voorziene ontvangsten uit begrotingsfondsen (TO)	+	221.383	115.361	120.399
<i>Correcties voor:</i>				
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	382.033	331.317	150.967
Aflossingen overheidsschuld (esr code 9)	-	1.091	0	0
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring	-	6.453.787	6.899.733	7.096.546
Vastleggingsmachtigingen – correlatief krediet van instellingen niet behorende tot de consolidatiekring (excl. VWF en VMSW)	-		-6.376	-3.906
TOTAAL	=	17.010.608	17.763.192	18.472.683

5.1.1.2. Beleidskredieten van te consolideren instellingen (*DAB's en Vlaamse rechtspersonen*)

Voor de berekening van de beleidskredieten van de te consolideren instellingen wordt een onderscheid gemaakt tussen de te consolideren instellingen die in hun begroting een opsplitsing maken tussen vastleggings- en vereffeningskredieten en de andere instellingen met enkel een begroting in vereffeningskredieten.

Bij de instellingen met een opsplitsing in de begroting tussen vastleggings- en vereffeningskredieten, wordt het vastleggingskrediet (gecorrigeerd voor kredietverleningen en deelnemingen, schuldaflissing, dotaties naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te dragen saldi) genomen.

De ingeschreven vastleggingskredieten bevatten in ieder geval ook de machtigingen en het vastleggingskrediet van de toelagen aan de instellingen die zijn ingeschreven in de begrotingen van de ministeries.

Voor de overige te consolideren instellingen wordt van de hypothese vertrokken dat de vastleggingskredieten gelijk zijn aan de ingeschreven vereffeningskredieten (gecorrigeerd voor kredietverleningen en deelnemingen, schuldaflissing, dotaties naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te dragen saldi).

Deze vastleggingskredieten worden evenwel nog verder gecorrigeerd voor het geval er een machtiging is ingeschreven in de begrotingen van de ministeries. In dit geval wordt het verschil tussen de in de begroting van de ministeries ingeschreven machtiging en het in de begroting van de ministeries ingeschreven correlatief krediet gecorrigeerd op de totaal ingeschreven kredieten van de instelling.

Voor de Herculesstichting wordt – gelet op het specifieke karakter van hun werking (jaarlijkse dotatie wordt omgezet in 2-jaarlijkse projectoproep), geopteerd om het beleidskrediet gelijk te stellen aan de som van de jaarlijks voorziene dotatie en van de eigen ontvangsten.

Wat betreft de VOI A FFEU wordt er vanuit gegaan dat de beleidskredieten die hier worden ingeschreven het gevolg zijn van de recuperatie van vroeger gestemde beleidskredieten.

Met betrekking tot de intrestkredieten kan dezelfde opmerking gemaakt worden als bij de ministeries.

Tabel 5-2: Saldi-berekening - Beleidskredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro)

		REA 2010	BGC 2011	BGO 2012
Instellingen met beleid en betaal-uitgavenzijde				
Vastleggingskredieten	+	4.871.855	4.455.543	4.321.348
<i>Correcties voor:</i>				
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	320	4.284	4.599
Aflossingen overheidsschuld (esr code 9)	-	39.062	24.624	24.535
Toelagen aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	236.230	303.236	83.770
Interne verrichtingen	-	655.744	43.885	45.181
SUBTOTAAL		3.940.500	4.079.514	4.163.263
Instellingen met enkel betaal-uitgavenzijde				
Vereffeningskredieten	+	4.492.778	4.788.880	4.847.957
<i>Correcties voor:</i>				
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	12.150	18.699	21.710
Aflossingen overheidsschuld (esr code 9)	-	4.409	2.041	1.186
Toelagen aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	13.801	12.221	6.246
Interne verrichtingen	-	606.400	620.167	520.785
Vastleggingsmachtigingen + Vastleggingskredieten - Correlatieve kredieten - Vereffeningskredieten	+		-58.866	-38.794
SUBTOTAAL	=	3.856.018	4.076.886	4.259.236
Herculesstichting (beleid = toelage + eigen ontvangsten)	+	5.534	10.500	20.573
TOTAAL	=	7.802.052	8.166.900	8.443.072

5.1.1.3. Beleidskredieten ministeries + te consolideren instellingen

In tabel 5-3 wordt een overzicht gegeven van de totale beleidskredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen zoals uitgevoerd in 2010 (REA 2010) en bij BGC 2011 en BGO 2012. Hieraan worden ook de beleidskredieten FFEU en allerhande ESR-correcties¹⁰ toegevoegd.

De totale beleidskredieten nemen toe met 1.058 miljoen euro, ofwel 4,07%, hoofdzakelijk omwille van externe kostendrijvers zoals inflatie en de 230 miljoen nieuwe beleidsruimte.

Tabel 5-3: Saldi-berekening – Totaal beleidskredieten (in duizend euro)

	REA 2010	BGC 2011 (a)	BGO 2012 (b)	(c) = (b) - (a)	%
Beleidskredieten ministeries	17.010.742	17.763.192	18.472.683	709.491	3,99%
Beleidskredieten van te consolideren instellingen	7.802.052	8.166.900	8.443.072	276.172	3,38%

¹⁰ Zie ESR-correcties op de uitgaven algemene begroting bij de berekening van het vorderingensaldo

TOTAAL (excl. FFEU & ESR-correcties)	24.812.794	25.930.092	26.915.755	985.663	3,80%
FFEU	164.278	92.000	125.000	33.000	35,87%
TOTAAL (incl. FFEU, excl. ESR-correcties)	24.977.072	26.022.092	27.040.755	1.018.663	3,91%
SUBTOTAAL ESR-correcties uitgaven	62.196	-28.639	10.536	39.175	-136,79%
TOTAAL	25.039.268	25.993.453	27.051.291	1.057.838	4,07%

5.1.2. Betaalkredieten

Voor de berekening van de betaalkredieten, wordt eveneens een opsplitsing gemaakt tussen betaalkredieten bij de ministeries (excl. DAB's) en betaalkredieten bij de te consolideren instellingen.

5.1.2.1. Betaalkredieten ministeries

Bij de betaalkredieten vertrekt men van de sommatie van de vereffeningskredieten en de variabele kredieten.

Op bovenstaande som worden enkele correcties doorgevoerd, zoals in de berekening van het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse overheid. Zo wordt er gecorrigeerd voor uitgaven m.b.t. kredietverleningen en deelnemingen (ESR-8), schuldaflissing (ESR-9) en kredieten bestemd voor te consolideren instellingen¹¹.

Er wordt geen correctie doorgevoerd voor de ingeschreven intrestkredieten.

Tabel 5-4: Saldi-berekening – Betaalkredieten ministeries (in duizend euro)

		REA 2010	BGC 2011	BGO 2012
Vereffeningskredieten (VEK)	+	23.340.694	24.906.536	25.780.167
Variabele kredieten (VRK)	+	142.478	217.183	130.206
<i>Correcties voor:</i>				
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	161.033	411.224	156.446
Aflossingen overheidsschuld (esr code 9)	-	1.090	0	0
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring	-	6.548.500	6.904.660	7.097.863
TOTAAL	=	16.772.548	17.807.835	18.656.064

5.1.2.2. Betaalkredieten van te consolideren instellingen (DAB's en Vlaamse rechtspersonen)

Voor de bepaling van de betaalkredieten van de te consolideren instellingen wordt er vertrokken van de voorziene betaalkredieten in de respectievelijke begrotingen van de instellingen.

Hierop worden correcties doorgevoerd voor kredietverleningen en deelnemingen, schuldaflissing, dotaties naar andere te consolideren instellingen, reserve-opbouw en over te dragen saldi.

¹¹ Dit zijn de te consolideren instellingen waarbij een volledige begroting in het uitgavendecreet, of de bijlagen hierbij, ter beschikking is.

Zoals hierboven gesteld zijn de betaalkredieten die voorzien zijn bij de VOI A FFEU, gerecupereerde betaalkredieten van voorgaande en het huidige begrotingsjaar. In een zelfde redenering als bij de beleidskredieten wordt het FFEU ook hier buiten beschouwing gelaten.

In het kader van de begrotingsnormering dient er mee rekening gehouden dat de werking van het FFEU, zorgt voor een spreiding van de betaalverplichtingen doorheen de tijd. Op het moment dat er effectief aan betaalverplichtingen wordt voldaan, wordt tevens het ESR-vorderingensaldo belast.

Tabel 5-5: Saldi-berekening – Betaalkredieten van te consolideren instellingen (in duizend euro)

		REA 2010	BGC 2011	BGO 2012
Vereffeningskredieten	+	9.479.226	10.344.713	10.168.968
<i>Correcties voor:</i>				
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	12.470	23.032	26.309
Aflossingen overheidsschuld (esr code 9)	-	43.471	26.755	25.721
Toelagen aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	255.637	344.665	103.157
Interne verrichtingen	-	1.676.625	1.800.060	1.586.706
TOTAAL	=	7.491.023	8.150.201	8.427.075

5.1.2.3. Betaalkredieten ministeries + te consolideren instellingen

In tabel 5-6 wordt een overzicht gegeven van de totale betaalkredieten van de ministeries en de te consolideren instellingen bij zoals uitgevoerd in 2010 (REA 2010) en bij BGC 2011 en BGO 2012. Hieraan worden ook de betaalkredieten FFEU en allerhande ESR-correcties¹² toegevoegd.

De totale betaalkredieten nemen globaal toe met 1.144 miljoen euro, ofwel 4,38%.

Tabel 5-6: Saldi-berekening – Totaal betaalkredieten (in duizend euro)

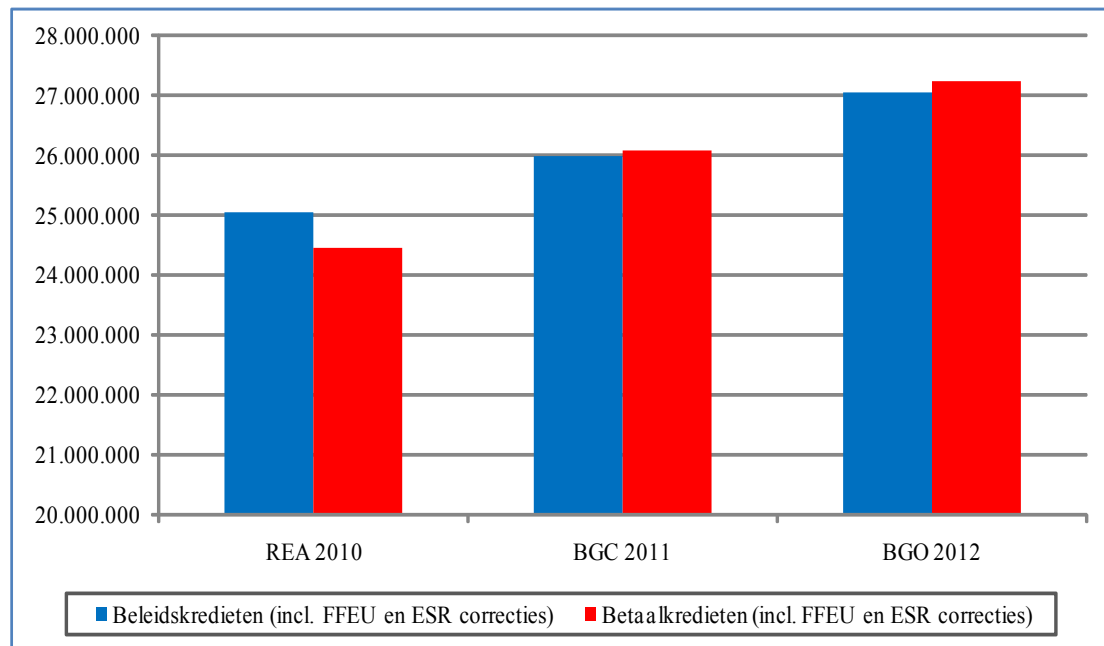
	REA 2010	BGC 2011 (a)	BGO 2012 (b)	(c) = (b) - (a)	%
Betaalkredieten ministeries	16.772.548	17.807.835	18.656.064	848.229	4,76%
Betaalkredieten te consolideren instellingen	7.491.023	8.150.201	8.427.075	276.874	3,40%
TOTAAL (excl. FFEU & ESR-correcties)	24.263.572	25.958.036	27.083.139	1.125.103	4,33%
FFEU	139.066	165.141	144.570	-20.571	-12,46%
TOTAAL (incl. FFEU, excl. ESR-correcties)	24.402.638	26.123.177	27.227.709	1.104.532	4,23%
SUBTOTAAL ESR-correcties uitgaven	62.196	-28.639	10.536	45.575	-136,79%
TOTAAL	24.464.835	26.094.538	27.238.245	1.143.707	4,38%

5.1.3. De globale evolutie van de beleids- en betaalkredieten

Figuur 5-1 toont aan dat in voorliggende begroting het verschil tussen de betaal - en beleids kredieten verder wordt opgedreven van 100 miljoen euro bij de begrotingscontrole 2011 naar 187 miljoen euro bij de initiële begroting 2012.

¹² Zie ESR-correcties op de uitgaven algemene begroting bij de berekening van het vorderingensaldo

Figuur 5-1: Beleids- en betaalkredieten REA 2010, BGC 2011 en BGO 2012 (in duizend euro)

5.2. De beleids- en betaalkredieten verdeeld over de 13 beleidsdomeinen

In onderstaande tabel 5-7, resp. 5-8 wordt de cijfermatige evolutie van de beleids-, resp. betaalkredieten van de realisaties 2010 naar de aangepaste begroting 2011 en de initiële begroting 2012 per beleidsdomein weergegeven.

Tabel 5-7: Beleidskredieten per beleidsdomein REA 2010, BGC 2011 en BGO 2012 (in duizend euro)

Beleidsdomein	REA 2010	BGC 2011 (a)	BGO 2012 (b)	(c) = (b) - (a)	%
Hogere Entiteiten	114.719	119.533	122.580	3.047	2,55%
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	141.882	131.962	142.071	10.109	7,66%
Bestuurszaken	2.628.252	2.716.860	2.776.049	59.189	2,18%
Financiën en Begroting	400.261	557.282	738.051	180.769	32,44%
Internationaal Vlaanderen	242.392	185.482	174.877	-10.605	-5,72%
Economie, Wetenschappen en Innovatie	999.620	1.080.107	1.257.775	177.668	16,45%
Onderwijs en Vorming	9.872.901	10.075.335	10.277.001	201.666	2,00%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	3.232.844	3.512.217	3.716.045	203.828	5,80%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.201.539	1.196.720	1.207.153	10.433	0,87%
Werk en Sociale Economie	1.403.556	1.449.473	1.524.926	75.453	5,21%
Landbouw en Visserij	159.160	179.164	181.158	1.994	1,11%

Leefmilieu, Natuur en Energie	809.818	905.577	915.899	10.322	1,14%
Mobiliteit en Openbare Werken	2.912.119	3.087.122	3.083.495	-3.627	-0,12%
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	693.596	733.258	798.675	65.417	8,92%
TOTAAL (excl. FFEU & ESR-correcties)	24.812.660	25.930.092	26.915.755	985.663	3,80%
FFEU	164.278	92.000	125.000	33.000	35,87%
TOTAAL (incl. FFEU, excl. ESR-correcties)	24.976.938	26.022.092	27.040.755	1.018.663	3,91%
<i>SUBTOTAAL ESR-correcties uitgaven</i>	<i>62.196</i>	<i>-28.639</i>	<i>10.536</i>	<i>39.175</i>	<i>-136,79%</i>
TOTAAL	25.039.134	25.993.453	27.051.291	1.057.838	4,07%

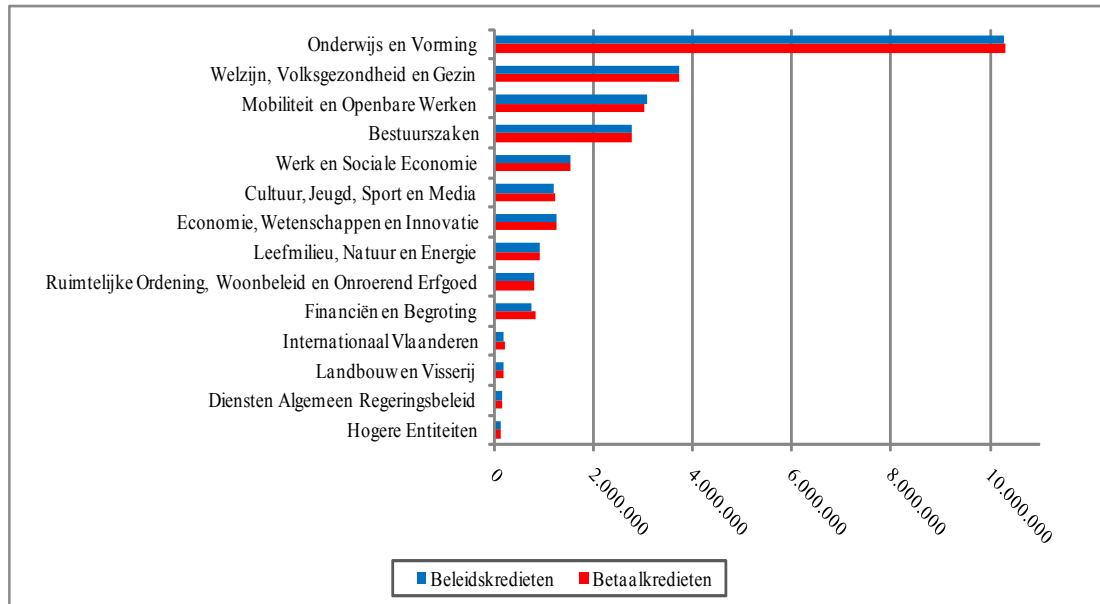
Tabel 5-8: Betaalkredieten per beleidsdomein REA 2010, BGC 2011 en BGO 2012 (in duizend euro)

Beleidsdomein	REA 2010	BGC 2011 (a)	BGO 2012 (b)	(c) = (b) - (a)	%
Hogere Entiteiten	114.354	119.533	122.580	3.047	2,55%
Diensten Algemeen Regeringsbeleid	126.101	151.832	155.698	3.866	2,55%
Bestuurszaken	2.613.577	2.720.489	2.780.385	59.896	2,20%
Financiën en Begroting	375.424	583.702	843.517	259.815	44,51%
Internationaal Vlaanderen	151.478	187.150	219.121	31.971	17,08%
Economie, Wetenschappen en Innovatie	978.910	1.107.894	1.263.774	155.880	14,07%
Onderwijs en Vorming	9.809.980	10.154.432	10.317.455	163.023	1,61%
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	3.290.772	3.527.757	3.723.439	195.682	5,55%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.200.901	1.195.144	1.217.438	22.294	1,87%
Werk en Sociale Economie	1.376.551	1.451.800	1.523.554	71.754	4,94%
Landbouw en Visserij	154.368	178.388	177.182	-1.206	-0,68%
Leefmilieu, Natuur en Energie	723.852	879.509	914.244	34.735	3,95%
Mobiliteit en Openbare Werken	2.793.807	3.005.467	3.036.382	30.915	1,03%
Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed	553.496	694.939	788.370	93.431	13,44%
TOTAAL (excl. FFEU & ESR-correcties)	24.263.572	25.958.036	27.083.139	1.125.103	4,33%
FFEU	139.066	165.141	144.570	-20.571	-12,46%

TOTAAL (incl. FFEU, excl. ESR-correcties)	24.402.638	26.123.177	27.227.709	1.104.532	4,23%
<i>SUBTOTAAL ESR-correcties uitgaven</i>	<i>62.196</i>	<i>-28.639</i>	<i>10.536</i>	<i>39.175</i>	<i>-136,79%</i>
TOTAAL	24.464.835	26.094.538	27.238.245	1.143.707	4,38%

In figuur 5-2 worden de beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein weergegeven.

Figuur 5-2: Beleids- en betaalkredieten per beleidsdomein BG0 2012 (in duizend euro)

5.3. Bespreking per beleidsdomein

Na de cijfermatige bespreking van de initiële begroting 2012 wordt hierna een greep genomen uit de belangrijkste beleidsinitiatieven per beleidsdomein.

5.3.1. Diensten Algemeen Regeringsbeleid

In het licht van de realisatie van het project Kazerne Dossin, Memoriaal, museum en documentatiecentrum over Holocaust en Mensenrechten wordt 6,8 miljoen euro aan betaalkredieten voorzien. Met het oog op de opening van het nieuwe memoriaal, museum en documentatiecentrum in 2012 worden ook de werkingsmiddelen verhoogd tot 0,5 miljoen euro.

Ter ondersteuning van de versterking van de uitvoering van Vlaanderen in Actie verhogen de middelen voor coördinatie, transitie en communicatie met 0,7 miljoen euro.

Tot slot komt er een budgettaire impuls van 0,3 miljoen euro voor de Vlaamse rand waarvan 0,2 miljoen euro voor de uitbouw van de Felixsite.

5.3.2. Bestuurszaken

Binnen het programma Lokale en Regionale Besturen nemen het Gemeentefonds en het Provinciefonds toe met het decretaal voorziene groeipercentage van 3,5%. In absolute bedragen komt dit neer op een stijging van respectievelijk 70,9 miljoen euro en 3,1 miljoen euro.

De toepassing van het decretaal voorziene groeipercentage van 3,5% voor het Stedenfonds zorgt dan weer voor een toename van de beschikbare middelen met 4,6 miljoen euro.

Voor het VAC Brugge, dat in 2012 volledig operationeel wordt, wordt een bijkomend krediet van 2,6 miljoen euro ingeschreven. Voor het VAC Leuven daarentegen valt de in 2011 voorziene eenmalige kost (ten belope van 0,6 miljoen euro) voor wederinstandstelling weg.

Er wordt 0,5 miljoen euro voorzien voor investeringen in ICT inzonderheid in het kader van e-procurement en e-government.

Er wordt 1 miljoen euro extra betaalkrediet ingeschreven in het kader van de investeringsbijdragen aan lagere overheden voor de aankoop en de aanleg van terreinen ten behoeve van woonwagengebouwen.

Om de onthaalbureaus verder in hun werking te ondersteunen wordt in 2012 1 miljoen euro herschikt en 0,3 miljoen euro bijkomend ingeschreven.

5.3.3. Financiën en Begroting

Volgens de meest recente prognoses van het Planbureau wordt er een overschrijding van de spilindex verwacht in februari 2012. Omwille van de onzekerheid inzake inflatieverwachtingen gaan we er veiligheidshalve van uit dat er zich een tweede indexsprong voordoet in oktober 2012 met repercussie op de sociale uitkeringen vanaf november 2012 en op de lonen vanaf december 2012. De budgettaire impact van deze 2 indexsprongen op de kredieten die de loonprovisie volgen wordt becijferd op 204 miljoen euro. Ten opzichte van de begrotingscontrole 2011 betekent dit een netto stijging met 70 miljoen euro.

De rente-uitgaven binnen het ministerie nemen met 10,2 miljoen euro toe.

Door de afhandeling van enkele grote dossiers in 2012 en de verdere inventarisatie en risico-inschatting van VFLD-dossiers, wordt een bijkomende lastendelging van 42,9 miljoen euro voorzien in 2012.

De bijdragevoet aan de pool der parastatalen wordt in 2012 met 3 procentpunt verhoogd naar 34,5 %. Voor die opstap wordt er in 2012 in totaal 6,8 miljoen euro voorzien voor alle bij de pool aangesloten entiteiten.

De kredieten voor de compensaties aan gemeenten en provincies voor de gedeelde inkomsten ingevolge enerzijds de volledige vrijstelling van de onroerende voorheffing voor het kadastraal inkomen van nieuw materieel en outillage en anderzijds de vermindering van de onroerende voorheffing voor energiezuinige woningen en gebouwen, worden conform de afgesproken groeipaden verhoogd met respectievelijk 15 miljoen euro en 1 miljoen euro.

Het programma tot compensatie van geannuleerde openstaande verbintenissen was eenmalig in 2011. Het provisioneel krediet wordt in 2012 derhalve op 0 gezet wat een reductie met 35 miljoen euro aan beleidskredieten inhoudt.

Er wordt tevens een provisie voor de aanleg van een conjunctuurreserve van 40 miljoen euro in betaalkrediet ingeschreven als buffer tegen een eventuele lagere groei dan 1,6% BBP - equivalent aan een mogelijke groeivertraging van 0,15%.

Gelet op de verplichting om facturen correct volgens prestatie te boeken, kan er een eventueel niet-neutraliseerbaar effect zijn op de aan de begroting 2012 toe te rekenen betalingen.

Anderzijds wenst de regering de nodige middelen te kunnen inzetten voor dringende investeringen in onder meer scholenbouw en het vermijden van overstromingsgevaar. Om aan beide uitdagingen het hoofd te kunnen bieden wordt er een provisie van 60 miljoen euro in beleidskredieten en 70 miljoen euro in betaalkredieten aangelegd.

Voor de voorbereiding van de overname van de inning van de registratie- en successierechten wordt er 1,5 miljoen euro uitgetrokken.

Ten slotte wordt er in 2012, conform de afspraken gemaakt in het kader van het Regeerakkoord, een laatste schijf van 150 miljoen euro voorzien voor het nemen van kapitaalparticipaties.

5.3.4. *Internationaal Vlaanderen*

In de periode 2010-2011 werd extra machtiging toegekend voor de “inhaalbeweging jeugdverblijfsinfrastructuur” voor een bedrag van 18 miljoen euro. Deze vervroegde vastlegging paste integraal binnen het budget aan middelen in de periode 2012-2014. In 2012 wordt nu de eenmalige machtiging (ten bedrage van 11,5 miljoen euro) voorzien in 2011 voor deze inhaalbeweging teruggedraaid en moet er ook een gedeeltelijke terugname van 2,8 miljoen euro van deze voorafname gebeuren.

Voor de uitvoering van de renovatie van de Elisabethzaal met congresfaciliteiten worden in totaal voor 24,7 miljoen euro aan betaalkredieten ingeschreven. Bovendien wordt er voor de reeds opgestarte investeringsprojecten in het kader van WO-I 8 miljoen euro betaalkrediet ingeschreven.

Naast de 1,7 miljoen die in 2012 bijkomend vrijgemaakt wordt voor de oproep evenementen WO-I, wordt tevens 0,8 miljoen euro bijkomend voorzien voor ontwikkelingssamenwerking met focus op de klimaatproblematiek. Daarnaast wordt er 0,8 miljoen euro meer ingezet voor buitenlands beleid met focus op exportpromotie.

5.3.5. *Economie, Wetenschap en Innovatie*

De Vlaamse Regering maakt bijkomend 60 miljoen euro vrij voor het stimuleren van innovatie in Vlaanderen. Van dit bedrag ontvangen het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) en het IWT beide 14 miljoen euro.

Ook Hercules ontvangt 10 miljoen euro, waarvan 5 miljoen euro voor de reguliere oproepen en 5 miljoen euro voor bijzondere initiatieven rond grootschalige infrastructuur.

Verder zijn er ook nog kredieten voorzien voor de bijzondere onderzoeksfondsen van de universiteiten (7 miljoen euro), de strategische onderzoekscentra (4,6 miljoen euro), de industriële onderzoeksfondsen (2 miljoen euro) en de wetenschappelijke instellingen (1,45 miljoen euro). Ook voor de integratie van het hoger onderwijs wordt 3,1 miljoen euro voorzien.

5.3.6. *Onderwijs en Vorming*

De loonkredieten van het onderwijspersoneel stijgen ten opzichte van de begrotingscontrole 2011 netto met ongeveer 45 miljoen euro. De oorzaken hiervan zijn velerlei. Zo is er als gevolg van de toename van de leerlingenaantallen in het basisonderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs en de daling van de leerlingenaantallen in het gewoon secundair onderwijs een toename van 1.120 VTE in het leerplichtonderwijs. De budgettaire kostprijs hiervan wordt geraamd op 46,6 miljoen euro. Ook in het volwassenenonderwijs en de basiseducatie is er, als gevolg van de cursistenevolutie, een toename met 19,8 VTE (+ 1 miljoen euro). Daarentegen zullen de personeelsleden uit het leerplicht- en het vol-

wassenenonderwijs die zich in 2012 in het TBS-stelsel bevinden dan weer sterk afnemen, waardoor de kredieten met 19 miljoen euro dalen.

In afwachting van een besluit van de Vlaamse Regering hieromtrent wordt er bovendien 1,1 miljoen euro voorzien voor de maximale groeinorm binnen het volwassenenonderwijs en de basiseducatie voor het schooljaar 2012-2013.

De globale stijging van de leerlingenaantallen in het leerplichtonderwijs zorgt er tevens voor dat de werkingsmiddelen van de scholen uit het leerplichtonderwijs met 1 miljoen euro toenemen.

Aangezien in 2012 het aantal opgenomen studiepunten bij de universiteiten en de professionele bachelors opnieuw met ten minste 2% zal stijgen ten opzichte van de referentiepunten, zullen de middelen binnen het variabel onderwijsdeel van de professionele bachelors en het variabele onderwijsdeel van de universiteiten ook met 2% toenemen. De studiepunten voor de academische bachelors bij de hogescholen zijn in 2012 daarentegen met 2% gedaald ten opzichte van de referentiepunten, waardoor ook de middelen voor deze academische bachelors met 2% zullen dalen. Voor de drie variabele onderwijsdelen binnen het hoger onderwijs komt dit samen neer op een toename van de kredieten met 11,4 miljoen euro. Aangezien bij de universiteiten de verhouding van 55%/45% tussen de middelen voor onderwijs en de middelen voor onderzoek gewaarborgd dient te blijven, nemen ook de middelen voor het onderzoek bij de universiteiten in 2012 met 5,7 miljoen euro toe.

De kostprijs van het deeltijds TBS-stelsel, het bonusstelsel TBS en het TBS-stelsel 58+ in het hoger onderwijs valt in 2012 1,5 miljoen euro lager uit dan geraamd bij de begrotingscontrole 2011.

Aangezien de in 2010 opgelopen achterstand in subsidiebetalingen opgevangen werd in het kader van de begrotingscontrole 2011, zullen de middelen die AGIO ontvangt in 2012 voor infrastructuursubsidies dalen met ongeveer 40 miljoen euro.

Ten slotte zal de Vlaamse Regering in 2012 bijkomend 40,6 miljoen euro vrijmaken voor het voeren van nieuw onderwijsbeleid. Zo komt er met ingang van 1 september 2012 een nieuw omkaderingssysteem in het basisonderwijs. Door bijkomende omkadering te creëren zullen de kleuterklassen verkleind kunnen worden. In deze omkadering zullen de huidige middelen voor GOK, GOK+ en Rand- en Taalgrensgemeenten niet meer afzonderlijk toegekend worden, maar opgenomen worden in een globaal systeem waarin ook de leerlingenkenmerken (opleidingsniveau moeder, thuistaal en schooltoelage) deels meegenomen worden.

Daarnaast zullen deze bijkomende middelen ook aangewend worden in het kader van de integratie van de academiserende opleidingen van de hogescholen in de universiteiten. Deze hervorming beslaat niet louter onderwijs en vorming, ze zet ook duidelijke lijnen uit voor het wetenschappelijk onderzoek.

Bovendien zal er naar gestreefd worden om de problematiek met betrekking tot de infrastructuurcapaciteit vanaf 2012 op een gestructureerde wijze aan te pakken.

5.3.7. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Globaal worden de nodige vereffeningskredieten voorzien en wordt er voor weddedrift over alle sectoren heen een budget toegekend van 11,4 miljoen euro.

Een eerste belangrijke klemtoon in de begroting WVG zijn de budgettaire inspanningen om een antwoord te bieden op de vergrijzing.

In het Zorgfonds wordt het uitgavenniveau aan tenlastenemingen met 16,7 miljoen euro verhoogd om aan de toename van het aantal dossiers mantel- en thuiszorg met 6,4% en 1.800 bijkomende bedden in de residentiële zorg te kunnen voldoen. Voor de verhoging van de forfait voor de zwaarst zorgbehoevenden met VT/OMNIOstatuut, is in het kader van de Vlaamse sociale bescherming een eerste budget ingeschreven van 1,5 miljoen vanaf 2012.

Ook in het kader van de Vlaamse sociale bescherming wordt het budget voor de kindpremie verhoogd tot 14,5 miljoen euro. Voor de opstartkosten van de maximumfactuur in de thuiszorg voorzien we een budget van 4 miljoen euro.

Het budget voor de thuiszorg stijgt met 17,8 miljoen euro. Grootste aandeel daarin gaat naar de gezinszorg. Dit urencontingent groeit met 2% en komt op 589 miljoen euro. Ook de programmatie voor dagverzorgingscentra en centra voor kortverblijf wordt verder ingevuld voor een bedrag van 1,25 miljoen euro. De overige thuiszorgsectoren verkrijgen extra budgettaire opstappen, voor een totaal van 2,5 miljoen euro.

Specifiek voor de animatiewerking in de erkende woonzorgcentra wordt 0,7 miljoen euro bijkomend voorzien in functie van de effectieve aangroei van het aantal bedden.

Tot slot wordt er in het kader van de bijkomende realisatie van 188 openbare serviceflats 1,9 miljoen euro voorzien.

De tweede klemtoon in deze begroting situeert zich bij de stijgende nataliteit.

Voor de kinderopvang wordt een extra budget van 22 miljoen euro ingezet. Daarvan zal 15 miljoen euro besteed worden aan de inkomensgerelateerde opvangplaatsen. De overige 7 miljoen euro zullen we aanwenden voor specifieke maatregelen, waaronder uitbreiding van het aanbod, dat gealigneerd is op het nieuwe decreet voor de voorschoolse kinderopvang.

Om een antwoord te bieden aan het stijgend geboortecijfer is ook een extra input nodig in de preventieve gezinsondersteuning, waaronder de consultatiebureaus ressorteren. Daar zetten we 0,85 miljoen euro extra in.

Het parlement werkte net voor het zomerreces een motie af inzake de jeugdhulp. We nemen hier onmiddellijk de draad op en voorzien een extra budget van ruim 5 miljoen euro. Dit budget is zowel bestemd voor een uitbreiding van het ambulante aanbod en de pleegplaatsingen als voor de vertrouwenscentra kindermishandeling.

Een belangrijke pijler bij elke begroting van deze Vlaamse Regering is de extra inzet naar personen met een handicap. In uitvoering van het vernieuwingsplan Perspectief 2020 voorziet de Vlaamse Regering tijdens deze legislatuur minstens 145 miljoen euro aan bijkomende middelen voor het ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap. De uitbreidingsrondes 2010 (22,5 miljoen euro) en 2011 (30 miljoen euro, verhoogd met 1,3 miljoen euro bij budgetcontrole) zijn reeds grotendeels achter de rug. In 2012 wordt het initieel voorziene bedrag van 30 miljoen euro verhoogd met 5 miljoen euro tot 35 miljoen euro.

Dit budget houdt dan nog geen rekening met de middelen die via VIPA jaarlijks worden toegewezen aan infrastructuurwerken in de sector.

Het budget voor gezondheidszorg stijgt met 5,1 miljoen euro verdeeld over preventieve gezondheidszorg, geestelijke gezondheidszorg en eerstelijnsgezondheidszorg.

Ook het budget voor het eerstelijns welzijnswerk wordt verhoogd met 1,75 miljoen euro.

Deze regering is een investeringsregering. Dat maakt dat we ook de nodige aandacht blijven geven aan het VIPA en zorgen dat voldoende betaalkredieten beschikbaar zijn voor de betaling van de aangegane engagementen zowel in de klassieke als in de alternatieve financiering. Voor het op kruissnelheid komen van het alternatieve financieringsprogramma VIPA I wordt 3 miljoen euro extra voorzien.

Daarbovenop worden er 6,75 miljoen euro extra middelen voorzien voor de betaling van de gebruikstoelagen in het VIPA II programma.

5.3.8. *Cultuur, Jeugd, Sport en Media*

De vastleggingsmachtiging van het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCi) wordt verlaagd met 8,5 miljoen euro. Het betreft hier de terugzetting van eenmalige toegekende middelen in het kader van de eerste fase van de renovatie van het KMSKA.

De VLOPERA mag voor haar werking in 2012 0,3 miljoen aanwenden van haar reserves.

Voor de deelname van de Vlaamse topsporters aan de Olympische Spelen 2012 in Londen wordt er door Bloso 0,4 miljoen euro bijkomend budget voorzien. Tevens worden de kredieten voor het uitbetalen van de beschikbaarheidvergoedingen (1ste en 2de cluster kunstgrasvelden) in het kader van het Vlaams sportinfrastructuurplan verhoogd met 0,3 miljoen euro. Tenslotte wordt 3 miljoen euro geïnvesteerd in kwaliteitsvolle sportinfrastructuur (met een belangrijk accent op letselpreventie).

Met betrekking tot de VRT wordt de nieuwe beheersovereenkomst 2012-2016 doorvertaald naar de begroting 2012. Ten opzichte van de begrotingscontrole 2011 nemen de beleidskredieten met 11,5 miljoen euro toe. De toename van de beleidskredieten wordt verantwoord door de engagementen die de VRT in haar beheersovereenkomst heeft genomen zoals een sterkere inzet op Nieuws en Cultuur, meer diversiteit, een sterker uitgebouwd Vlaams profiel in haar aanbod en het uitbouwen van een derde kanaal met extra mogelijkheden voor de Canvaskijker en de doelgroepen kinderen en jongeren. Tegelijk wordt de financiële situatie van de VRT structureel gezond gemaakt.

5.3.9. *Werk en Sociale Economie*

Voor de stijging in de toekenningen van landingsbanen in de social profit sector wordt er 2,5 miljoen euro extra voorzien.

Als compenserende maatregel voor de afschaffing van de jobkorting in 2011 wordt er een provisioneel krediet van 23,4 miljoen euro ingeschreven voor de activering van werkzoekenden.

Teneinde de stijging in de toekenning van 50 + premies budgettair te honoreren wordt er 3,8 miljoen euro extra voorzien.

De aanpassing van de enveloppefinanciering van Syntra aan de leerlingenevolutie vergt een bijpassing met 1 miljoen euro.

Tot slot wordt er voorzien in een provisioneel krediet van 30 miljoen euro voor het voeren van een nieuw loopbaan- en competentiebeleid.

5.3.10. Landbouw en Visserij

Aan het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds wordt 2,5 miljoen euro extra beleidskrediet toegekend. Daarnaast wordt 0,8 miljoen euro extra voorzien voor maatregelen in het kader van het actieplan voor de varkenshouderij, het strategisch plan korte keten en de paardenhouderij.

5.3.11. Leefmilieu, Natuur en Energie

De toelage aan de drinkwatermaatschappijen neemt in 2012 toe met 24,5 miljoen euro als gevolg van de aankoop van VMM-activa in 2010 en 2011 en de verlenging van de afbetalingstermijnen van 15 naar 30 jaar.

Het in 2011 eenmalig toegekende beleidskrediet van 30 miljoen euro aan VLM voor de vernieuwing van de 5-jarige beheersovereenkomsten met de landbouwers valt weg in 2012. Daarnaast mag de VLM in 2012 voor 10,8 miljoen euro van haar reserves aanwenden voor de aankoop van gronden, de onderhoudswerken aan de gebouwen, de huuruitgaven en de uitgaven voor ruilverkaveling.

In het kader van het Milieuhandhavingsdecreet mogen er 12 extra VTE's aangeworven worden om de achterstand in de boetedossiers weg te werken. De personeelskost voor deze bijkomende personeelsleden bedraagt 0,6 miljoen euro. De totale opbrengsten uit boetedossiers worden geraamd op 1,6 miljoen euro per jaar, ofwel een toename met 1,3 miljoen euro.

0,7 miljoen euro wordt aan de VMM beschikbaar gesteld voor de inhuring van een nieuw laboratorium en kantoorgebouw te Gent.

Voor het actieplan groene warmte wordt 4,6 miljoen euro uitgetrokken. Dit actieplan voorziet in bijkomende ondersteuningsmaatregelen voor de industriële productie van energie op basis van groene warmte. Volgens de prognoses zal groene warmte moeten instaan voor meer dan de helft van de 13%-hernieuwbare energiedoelstelling tegen 2020.

Ook worden er vanaf 2012 verhoogde inkomsten verwacht uit administratieve geldboetes die worden opgelegd bij het niet naleven van de EPB-eisen (=EnergiePrestatieBinnenklimaatseisen) in het geval van (ver)nieuwbouw.

5.3.12. Mobiliteit en Openbare Werken

Aan het Loodswezen wordt 3,3 miljoen euro toegekend om ook in 2012 een optimale belofte te blijven garanderen.

De actualisatie van de indexatieparameters voor de brandstofprijzen, de kosten van de exploitanten en het leerlingenvervoer, en de aanpassing van de benodigde kredieten voor financiële kosten, zorgen voor een toename van de exploitatietoelag van de VVM – De Lijn met 10,2 miljoen euro.

Zoals reeds aangekondigd zal het Fonds Stationsomgevingen ophouden te bestaan vanaf 1 januari 2012. De middelen van het fonds blijven uiteraard wel beschikbaar. Er wordt voorzien in een rechtstreekse investeringstoelage aan de VVM – De Lijn voor projecten stationsomgevingen.

De Vlaamse Regering heeft bovendien 3,8 miljoen euro middelen vrijgemaakt voor investeringen binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken. Hiervan zal 1,6 miljoen euro worden aangewend voor extra investeringen in het wegnnet en de fietspaden.

1 miljoen euro zal worden ingezet voor investeringen in de havens. Om de bescherming tegen overstromingen te vergroten wordt 0,8 miljoen euro voorzien voor investeringen in de waterlopen en de kustverdediging. De resterende middelen worden gereserveerd voor investeringen in het kader van gemeenschappelijk vervoer.

Een aantal kredieten die in 2011 eenmalig toegekend werden, worden bij de begrotingsopmaak 2012 terug in mindering gebracht. Zo worden de kredieten voor de aankoop van de Noorderlaanbrug (31,7 miljoen euro) en de Van Cauwelaertsluis (57,5 miljoen euro) niet langer ingeschreven. Ook het bij de begrotingsopmaak 2011 toegekende vastleggingskrediet voor de ondertunneling van de R11 (45 miljoen euro) was eenmalig.

5.3.13. Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

De verdere inventarisatie en risico-inschatting van planshadedossiers noopt tot een toename van de toelage aan het Grondfonds met 1 miljoen euro.

In de sector wonen wordt in het kader van het decreet grond- en pandenbeleid het investeringsprogramma voor huur- resp. koopwoningen, gefinancierd via rentesubsidies aan de VMSW, verhoogd met respectievelijk 13,9 en 7 miljoen euro. Bovendien wordt voor 1,8 miljoen euro aan bijkomende beleidskredieten vrijgemaakt voor infrastructuursubsidies voor de ontsluiting van sociale huur- en koopwoningen. Het bij de begrotingscontrole 2011 opgerichte rollend grondfonds binnen de VMSW kent een verhoging van haar investeringsruimte met 5 miljoen euro.

De subsidiepercentages van de geïndexeerde investeringsprogramma's van de VMSW voor de huur-, resp. koopsector, zoals gefinancierd via kapitaalsubsidies, worden verhoogd naar aanleiding van toename van de rente op de OLO-10-jaar begin dit jaar. Dit geeft aanleiding tot een toename van de beleidskredieten met 22,2-, resp. 9,7 miljoen euro.

Voor de geraamde meerkost voor het gebruik van het definitieve subsidiepercentage van het investeringsprogramma 2008 in de huursector, wordt voorlopig 11,5 miljoen euro beleidskredieten voorzien.

In totaal worden voor de huur- en koopsector bijkomend 44,3-, resp. 4,1 miljoen euro betaalkredieten voorzien, waarvan 30 miljoen euro kan worden verklaard door het wegvallen van de aanwending van Alesh-reserves bij de VMSW.

Naar aanleiding van de toename van de verbintenissenmachtiging aan het Vlaams Woningfonds (VWF) tot een niveau van circa 360 miljoen euro, wordt ten slotte de rentesubsidie aan het VWF met 27,5 miljoen euro verhoogd tot 50,1 miljoen euro. 25 miljoen euro van de toename kan worden verklaard door het wegvallen van de aanwending van de reserves bij VWF.

Met het oog op het realiseren van een regeling voor gewaarborgd huren, wordt een budget van circa 1,6 miljoen euro gereserveerd.

Een extra budget van 5 miljoen euro wordt uitgetrokken voor transitwoningen. Dit zal een belangrijke drempel wegnemen voor gemeenten om effectief een actief woningkwaliteitsbeleid te voeren.

Er zal een nieuwe grootschalige woonsurvey worden uitgevoerd waarvoor 1,9 miljoen euro extra budget voorzien wordt.

Wat betreft het beleidsveld Onroerend Erfgoed, worden er onder meer bijkomende middelen ingeschreven voor de nieuwe erfgoedvereniging (0,5 miljoen euro). Daarnaast wordt

voor de renovatie van de Abdij van Park te Leuven voorzien in 5 miljoen betaalkredieten in 2012. Anderzijds valt het éénmalig beleidskrediet van 2011 ten belope van 25 miljoen euro weg.

5.3.14. Hogere entiteiten

Binnen de hogere entiteiten wordt, naar aanleiding van de beslissing van het uitgebreid bureau van het Vlaams Parlement, de dotatie aan het Vlaams Parlement met 2,89% verhoogd, m.n. 2,5 miljoen euro.

5.4. Stand en evolutie van de impliciete schuld

5.4.1. Stand van de impliciete schuld

Voor de berekening van de stand van de impliciete schuld vertrekken we van de impliciete schuld zoals gedefinieerd volgens de rijkscomptabiliteit (G.W.R.).

In deze berekening is de berekeningsperimeter beperkt tot de ministeries (excl. DAB's), de DAB's en instellingen met een vastleggingsmachtiging en vereffeningskrediet (m.a.w. de instellingen die in uitvoering van artikel 54 van het besluit van 21 mei 1997 deze gegevens in de toelichting Vol. 15a bij de jaarrekening moeten opgegeven).

Daar de berekeningsperimeter van de methode volgens rijkscomptabiliteit niet overeenkomt met de consolidatieperimeter, die in het raam van de ESR worden opgevolgd door het INR en Eurostat, wordt uiteraard de definitie van de impliciete schuld verengd en dus verkleind.

Daarom wordt voorzien in een correctie teneinde de volledige consolidatieperimeter te vatten, door de impliciete schuld toe te voegen van de instellingen die tot de ESR-consolidatieperimeter van de Vlaamse overheid behoren en die niet vervat zitten in de berekeningsmethode volgens rijkscomptabiliteit.

5.4.2. Impliciete schuld volgens rijkscomptabiliteit (G.W.R.)

De eerste component is de geconsolideerde impliciete schuld van de ministeries (excl. DAB's) en de DAB's.

Uit tabel 5-9 blijkt dat de impliciete schuld per 31 december 2010 van de ministeries (excl. DAB's) zonder de DAB's 3.606.810.033,60 euro bedraagt. Dit bedrag is samengesteld per kredietsoort en met een aparte vermelding van de impliciete schuld m.b.t. het dotatie-artikel van het FFEU.

Tabel 5-9: Impliciete schuld van ministeries (excl. DAB's) (in euro)

	impliciete schuld per 31/12/10 (*)
Ministeries excl. DAB's	
aard1-bk1	460.850.338,74
aard1-bk2	
aard2	2.707.239.600,67
aard3 (excl basisallocatie FFEU)	275.355.150,17
aard3 (enkel basisallocatie FFEU)	
aard4	163.364.944,02
Totaal	3.606.810.033,60
(*) Gegevens Orafin genomen op 14 januari 2011	

Uit tabel 5-10 blijkt dat de impliciete schuld per 31 december 2010 van de DAB's 2.327.086.759,04 euro bedraagt. Dit bedrag is samengesteld uit de impliciete schuld per 31 december 2010 van de DAB's met uitzondering van de DAB's luchthavens, Vloot en Loodswezen, die met verzamelboekingen werken in Orafin.

Tabel 5-10: Impliciete schuld per 31 december 2010 van DAB's (in euro)

	impliciete schuld per 31/12/10 (*) (**)
DAB's	2.327.086.759,04
(*) Gegevens Orafin genomen op 14 januari 2011	
(**) excl de luchthavens, Vloot en Loodswezen	

Om tot de consolidatie van beide schulden te komen worden de wederzijdse schulden en vorderingen t.o.v. elkaar geneutraliseerd.

Uit tabel 5-11 blijkt dat de geconsolideerde impliciete schuld per 31 december 2010 van de ministeries (excl. DAB's) en de DAB's 5.929.750.577,64 euro bedraagt. Dit bedrag is samengesteld uit de impliciete schuld per 31 december 2010 van de ministeries (excl. DAB's) en de DAB's en uit correcties op impliciete schuld van basisallocaties die betrekking hebben op interne transferten tussen MVG en DAB's.

Tabel 5-11: Geconsolideerde impliciete schuld van ministeries (excl. DAB's) en DAB's (in euro)

	impliciete schuld per 31/12/10 (*)
Ministeries excl. DAB's	3.606.810.033,60
DAB's	2.327.086.759,04
Correcties (mbt interne transferten)	4.146.215,00
Totaal	5.929.750.577,64
(*) Gegevens Orafin genomen op 14 januari 2011	

De tweede component omvat de impliciete schuld m.b.t. de machtigingen, die door de VOI's/rechtspersonen, in uitvoering van de verplichting die hen reglementair is opgelegd in artikel 54 van het besluit van 21 mei 1997, in de toelichting bij de jaarrekening werden opgegeven of opgevraagd werden bij de VOI's/rechtspersonen. Deze éénduidig gedefinieerde en rechtstreeks traceerbare impliciete schuld bedraagt bij de VOI's/rechtspersonen: 2.289.220.030,00 euro.

Bij de schrapping van de interne transferten (derde component) beperkt men zich tot de impliciete schuld op de vereffeningskredieten binnen de ministeries (excl. DAB's) en de DAB's.

Tot slot wordt het FFEU apart vermeld in tabel 5-12 en worden de impliciete schuld bij het FFEU als vierde component toegevoegd. Vervolgens wordt in een vijfde component de impliciete schuld op het dotatieartikel van het FFEU in mindering gebracht.

Tabel 5-12: Impliciete schuld van ministeries excl. DAB's, DAB's en VOI's/rechtspersonen volgens G.W.R. (in euro)

	impliciete schuld per 31/12/10 (*)
Geconsolideerd ministeries excl. DAB's en DAB's (*)	5.929.750.577,64
VOI's/rechtspersonen (**)	2.289.220.030,00
Impliciete schuld op vereffeningskredieten	-76.367.402,04
FFEU	214.208.485,00

Impliciete schuld op dotatie artikel FFEU	0,00
Totaal (excl consolidatie FFEU)	8.142.603.205,60
Totaal (incl consolidatie FFEU)	8.356.811.690,60
(*) Gegevens Orafin genomen op 14 januari 2011	
(**) impliciete schuld mbt de machtigingen opgegeven door de VOI's in de toelichting bij de jaarrapportering	

De totale impliciete schuld berekend volgens de definitie volgens rijkscomptabiliteit bedraagt per 31/12/2010 dan ook 8.356.811.690,60 euro.

5.4.3. Correctie voor verruiming consolidatieperimeter

Zoals hierboven reeds gesteld dient het resultaat van de methode volgens de G.W.R. nog bijgesteld te worden door een verruiming van de consolidatieperimeter die beter aansluit (ook al is deze ESR-consolidatie nog niet volledig) met de consolidatieperimeter die in het kader van het ESR wordt gehanteerd door het INR en Eurostat.

Terwijl in de enge definitie enkel de impliciete schuld van te consolideren instellingen met een vastleggingsmachtiging wordt meegenomen wordt in de uitgebreidere definitie de impliciete schuld van bijna alle te consolideren rechtspersonen meegenomen (vol.15b en 15c uit de jaarrekening).

Om ook impliciete schuld m.b.t. de interne transfers uit te sluiten wordt de impliciete schuld m.b.t. dotatie-artikelen (excl. vereffeningskredieten) binnen de ministeries (excl. DAB's) en DAB's geneutraliseerd.

Tabel 5-13: Impliciete schuld van ministeries excl. DAB's, DAB's en VOI's/rechtspersonen na verruiming consolidatieperimeter (in euro)

	encours per 31/12/10 (*)
Geconsolideerd incl. FFEU volgens G.W.R.	8.356.811.690,60
Impliciete schuld Vol. 15b VOI's/rechtspersonen (**)	1.169.262.223,00
Impliciete schuld Vol. 15c VOI's/rechtspersonen (***)	484.378.602,00
Impliciete schuld op dotatie-artikelen (excl. vereffeningskredieten) binnen ministeries (excl. DAB's)	-696.526.033,88
Impliciete schuld op dotatie-artikelen (excl. vereffeningskredieten) binnen DAB's	-167.037.685,02
Totaal	9.146.888.796,70
(**) impliciete schuld bij gesplitste kredieten	
(***) impliciete schuld mbt andere verbintenissen	

In tabel 5-13 kunnen we vaststellen dat de impliciete schuld met uitgebreide consolidatieperimeter eind 2010 gelijk is aan 9,1 miljard euro.

5.4.4. Evolutie van de impliciete schuld

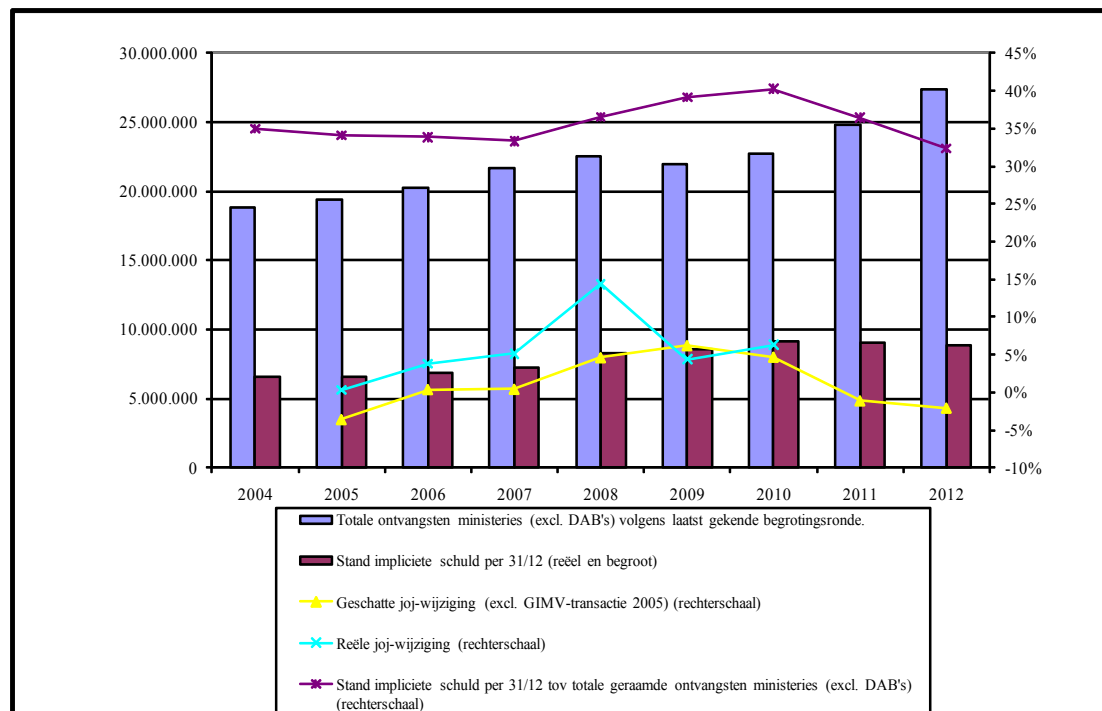
Om tot een raming van de evolutie van de impliciete schuld eind 2011 en eind 2012 te komen, wordt – gelet op de verruiming van de consolidatieperimeter – gewerkt met het verschil tussen beleids- en betaalkredieten, zoals onder punt 5.2 weergegeven.

In de realiteit zal deze raming van de evolutie van de impliciete schuld niet overeenkomen met de werkelijke stand per 31-12-2011 resp. 31-12-2012, gelet op onderbenutting op beleidskredieten, resp. betaalkredieten, schrapping van impliciete schuld/encours en een niet-volledig ESR-geconsolideerde stand van de impliciete schuld.

In figuur 5-3 tot slot wordt de stand van de impliciete schuld t.e.m. eind 2010 , aangevuld met de verwachte stand eind 2011 en eind 2012, weergegeven. Deze stand van de impliciete schuld wordt afgezet t.o.v. de laatst beschikbare ontvangstenraming van de ministeries (excl. DAB's).

Uit voorgaande grafiek kan duidelijk worden afgeleid dat in 2012 de verwachte stand van de impliciete schuld t.o.v. de geraamde ontvangsten van de ministeries (excl. DAB's) opnieuw gunstig evolueert. Dit omwille van hogere geraamde ontvangsten 2012 enerzijds en het negatieve verschil tussen beleids- en betaalkredieten (beleidskredieten < betaalkredieten) anderzijds.

Figuur 5-3: Stand en verwachte evolutie van de impliciete schuld 2004-2012 t.o.v. geraamde ontvangsten ministeries (excl. DAB's) (in duizend euro)

6. HET FINANCIËEL BEHEER

Eind 2010 had de Vlaamse overheid een directe schuld van 6.582 miljoen euro ten opzichte van 6.077 miljoen euro eind 2009. Die bijkomende externe financiering is enerzijds opgehaald via het EMTN-programma ten belope van 170 miljoen euro zodat nu 5.170 miljoen euro aan EMTN schuld uitstaat en anderzijds via een groter beroep op de kasfaciliteiten. De aanwending van het commercial paper-programma is eind 2010 gelijk gebleven ten opzichte van eind 2009, meer bepaald 400 miljoen euro.

6.1. Schuldevolutie

De evolutie van de schuld is vooreerst afhankelijk van het begrotingssaldo. Het effect op de schuld hiervan kan best worden ingeschat via het verwachte saldo in ESR-termen op de geconsolideerde begroting. Vervolgens zijn er ook de ontvangsten en uitgaven voor kredietverleningen en participaties die mee de evolutie van de schuld bepalen. Deze twee soorten verrichtingen zijn niet inbegrepen in het vorderingensaldo maar wel in het te financieren saldo van de Vlaamse overheid.

6.1.1. *Het begrotingssaldo in ESR-termen*

Voor 2012 is een begroting in evenwicht voorzien in ESR-termen. Bij de inschatting van de schuldevolutie 2012 wordt deze factor dan ook als neutraal beschouwd.

6.1.2. *Kredietverleningen en participaties*

Ook het saldo van de deelnemingen bepaalt mee de evolutie van de schuld. Aan de hand van de hiervoor ingeschreven budgetten van dit en vorige jaren in de begroting worden de kasuitgaven en –ontvangsten van de kapitaalparticipaties van de Vlaamse overheid ingeschat.

Het belangrijkste budget in de begroting voor deelnemingen is de verwachte ontvangst ingevolge een gedeeltelijke terugbetaling van de staatsteun door KBC. Verder zijn bij de ministeries nog ontvangsten gebudgetteerd ten bedrage van 3 miljoen euro. Aan uitgaven is in 2012 een nieuw algemeen budget van 150 miljoen euro ingeschreven, zowel in vastlegging- als vereffeningskrediet. Hiernaast zijn nog enkele specifieke kredieten ingeschreven, goed voor een totaal van 6,45 miljoen euro.

Voor de bepaling van de financieringsbehoefte telt evenwel het kaseffect en niet het begrotingseffect. Het kaseffect van het algemene ESR-8 budget 2012 wordt zoals de vorige jaren op de helft geraamd, zijnde 75 miljoen euro. De invloed op de kas van de uitgaande ESR-8 operaties bij de ministeries is echter groter. In 2012 wordt namelijk 100 miljoen euro aan betalingen verwacht ingevolge de budgetten van de vorige jaren. De belangrijkste zijn: 50 miljoen euro voor het Vlaams Energiebedrijf en 30 miljoen euro voor kapitaalparticipaties in PPS-projecten.

Bij de instellingen zijn ESR-8 ontvangsten ingeschreven ten bedrage van 9 miljoen euro en uitgaven ten bedrage van 26 miljoen euro.

Tabel 6-1: Ingeschreven ESR-8 ontvangsten en -uitgaven BGO 2012 (in duizend euro)

Deelnemingen en kredietverleningen	BGO 2012	Kas 2012
Ministeries		
ESR-8 ontvangsten ministeries (excl. KBC)	3.109	3.109
ESR-8 ontvangst KBC (incl. 50% premie)	1.725.000	1.725.000
ESR-8 vereffeningskredieten ministeries	-156.446	-181.570
Vlaamse Rechtspersonen		
ESR-8 ontvangsten rechtspersonen	9.241	9.241

ESR-8 uitgaven rechtspersonen	-26.309	-26.309
Saldo (incl. KBC)	1.554.595	1.529.471
Saldo (excl. KBC)	-170.405	-195.529

Als KBC de staatsteun gedeeltelijk terugbetaalt in de loop van 2012, hoeft de Vlaamse overheid haar contractuele kredietaflossingen niet te herfinancieren op langere termijn en hoeft ze zelfs voor haar geplande participaties geen bijkomende externe financiering te zoeken. Zelfs de uitstaande korte termijnschuld zou kunnen worden verminderd. Het gevolg is dat de totale uitstaande schuld kan worden verminderd met 1.529.471 k euro. Abstractie gemaakt van de KBC terugbetaling moet de Vlaamse overheid bijkomende externe financiering zoeken voor het kassaldo van haar participaties, zijnde 195.529 k euro.

6.2. Herfinancieringsbehoeften

Voor wat betreft de ontvangsten en aflossingen van leningen is 2012 een belangrijk jaar. In 2009 heeft de Vlaamse overheid lange termijn leningen opgenomen via haar EMTN-programma. Die opnames hebben enerzijds de afgesproken staatsteun van 3,5 miljard euro voor KBC en anderzijds het tekort op de begroting helpen financieren.

De einddatum van de EMTN-leningen aangegaan voor de KBC-participatie is toen gespreid in functie van de verwachtte terugbetaling door KBC. In het kader van een goed Vlaams ALM-beleid is toen geopteerd om de financiering te spreiden over drie en vijf jaar. Hierdoor is het jaar 2012 het jaar waarin de Vlaamse overheid haar eerste EMTN-leningen zal moeten aflossen of herfinancieren. Einde maart komt een eerste bedrag van 1,25 miljard euro op eindvervaldag. Midden december 2012 vervalt nog een kleinere opname van 200 miljoen euro. Zowel bij de inschatting in de vorige meerjarenbegroting als bij de huidige begrotingsopmaak is uitgegaan van een terugbetaling door KBC van 1,15 miljard euro kapitaal eind december.

Naast deze twee grote eindvervaldagen, heeft de Vlaamse overheid ook enkele kleinere vervaldagen. Van de overgenomen leningen van de vismijn Oostende is het aflossings-schema gekend. In 2012 vervalt 184 duizend euro. De laatste vervaldag van deze leningen is pas in 2028. De aflossingen in het kader van de opnames door gemeentes en provincies op het Investeringsfonds voor de lokale besturen zijn niet gekend. Er wordt rekening gehouden met een maximaal scenario, zijnde 1 miljoen euro aan opnames en aflossingen.

Naast de rechtstreekse leningen van de Vlaamse Gemeenschap / Vlaamse Gewest (directe schuld), beschikken enkele te consolideren rechtspersonen over leningen. De aflossingen van deze leningen bezwaren, net als de hierboven vermelde aflossingen van de directe schuld, de begroting in ESR-termen niet, maar wel de financieringslast van de (geconsolideerde) Vlaamse overheid. In de begroting van de agentschappen zijn 25.721 duizend euro aan te betalen aflossingen en 3 duizend euro aan te ontvangen aflossingen ingeschreven. Merk op dat ingevolge de huidige samenstelling, de evolutie van de geconsolideerde schuld in grote mate gelijk loopt met de evolutie van de directe schuld. De stand van de geconsolideerde schuld is opgelijst in het “Kas-, Schuld- en Waarborgrapport 2010” (VR 2011 0909 MED.0435). Dit rapport is raadpleegbaar op ‘<http://fin.vlaanderen.be>’ onder de rubrieken ‘Overheidsfinanciën’ en ‘Publicaties’.

Tabel 6-2: Herfinancieringsbehoeften BGO 2012 (in duizend euro)

	Ontvangsten	Uitgaven
Ministeries	-	- 1.451.184
Agentschappen	3	- 25.721
Saldo	- 1.476.902	

7. HET VORDERINGENSALDO

Tabel 7-5 toont de berekening van het vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid. De tabel bestaat uit twee delen: de berekening van het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) en de berekening van het vorderingensaldo van de te consolideren instellingen.

Vertrekkende van het begrotingssaldo wordt het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries berekend. Het begrotingssaldo wordt bepaald als het verschil tussen de begrote ontvangsten van de ministeries (excl. DAB's) exclusief leningopbrengsten en de begrote uitgaven.

De ontvangsten van de ministeries (excl. DAB's) zijn de totale ontvangsten uit de algemene middelenbegroting en bedragen voor het jaar 2012 27.383.937 duizend euro. Voor de uitgaven van de ministeries (excl. DAB's) worden de totale vereffeningsskredieten genomen uit de administratieve uitgaventabel. Deze worden berekend als de som van de VEK's en VRK's en bedragen samen 25.910.373 duizend euro (cfr. tabel 5-4).

Het begrotingssaldo voor het jaar 2012 bedraagt aldus $27.383.937 - 25.910.373 = 1.473.564$ duizend euro.

Om tot het ESR- gecorrigeerd primair saldo van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) te komen worden op het begrotingssaldo een aantal correcties aangebracht.

Vooreerst worden ontvangsten en uitgaven begroot in het kader van kredietverleningen en deelnemingen (esr code 8) geneutraliseerd. Hetzelfde gebeurt met uitgaven om directe en indirecte schuld af te lossen (esr code 9).

Een volgende correctie heeft te maken met de aanrekening van de ontvangsten en uitgaven op de periode waarop ze betrekking hebben.

In concreto wordt de geraamde opbrengst van bepaalde gewestbelastingen aangepast in functie van de inning door de Vlaamse overheid als het over de onroerende voorheffing en (vanaf 2011) de verkeersgerelateerde belastingen gaat of in functie van de inkohierungen door de federale overheid en doorstorting aan Vlaanderen als het over de andere gewestbelastingen gaat ⁽¹³⁾. Volgens deze werkwijze wordt er voor de onroerende voorheffing en de successierechten en het recht van overgang bij overlijden een verschuiving toegepast ten beloop van twee maanden. Voor de overige gewestbelastingen, behalve voor de door de IVA Vlabel geïnde belasting op de inverkeersstelling en het eurovignet, wordt een verschuiving van één maand toegepast.

Het berekenen van het vorderingensaldo op geconsolideerde basis impliceert dat de financiële stromen van en naar de te consolideren Vlaamse instellingen moeten geneutraliseerd worden. Vandaar dat zowel aan uitgaven-, als aan ontvangstenzijde respectievelijk de dotaties aan, als de dotaties van de te consolideren instellingen worden geneutraliseerd.

Om tot het vorderingensaldo van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) te komen, wordt aan uitgavenzijde nog een correctie gemaakt voor de reservevorming bij de VZW Vlaams Pensioenfonds en bij het pensioenfinancieringsorganisme van de VRT.

Bij de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) wordt er nog een correctie toegepast ten belope van de intering op het begrotingssaldo bij het Vlaams Zorgfonds. In uitvoering van het regeerakkoord worden de bestaande reserves geconsolideerd waardoor er in 2012 geen intering is op de reserves.

Hoewel het Vlaams Zorgfonds een IVA met rechtspersoonlijkheid is, werd ze lange tijd

¹³ Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Evaluatie van de uitvoering van het Stabiliteitsprogramma in 2006 en vooruitzichten voor 2007 - 2011, juli 2007, blz. 89-90.

niet meegeconsolideerd met de sector overheid binnen entiteit II, maar wel met de sector sociale zekerheid binnen entiteit I. Naar aanleiding van het jaarverslag van de Hoge Raad van Financiën ⁽¹⁴⁾ wordt het Vlaams Zorgfonds echter opgenomen in de geaggregeerde rekening van de Gewesten en Gemeenschappen en bijgevolg van entiteit II.

Aan uitgavenzijde wordt er tot slot een correctie gemaakt voor de rente-uitgaven om het ESR-gecorrigeerd primair saldo van de ministeries te bekomen.

Toepassing van bovenstaande principes op de ontvangsten van de ministeries (excl. DAB's) kan schematisch als volgt worden voorgesteld:

Tabel 7-1: Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting (in duizend euro)

Ontvangsten	27.383.937
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-1.728.109
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring	-368
Correctie aanrekening ontvangsten	0
ESR gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting	25.655.460

Toepassing van bovenstaande principes op de uitgaven van de ministeries (excl. DAB's) resulteert in onderstaand berekeningsschema.

Tabel 7-2: Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde uitgaven algemene begroting (in duizend euro)

Uitgaven	25.910.373
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-156.446
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring	-7.097.863
Aflossingen schuld (esr code 9)	0
Correctie pensioenfonds (t.o.v. toelage) (negatief = reservevorming)	-3.781
Correctie pensioenfonds VRT (t.o.v. toelagen) (negatief = reservevorming)	14.317
Correctie Zorgfonds (t.o.v. toelage)	0
Rente-uitgaven	-235.416
ESR gecorrigeerde uitgaven algemene begroting	18.431.184

Het ESR- gecorrigeerd primair saldo van de Vlaamse ministeries (excl. DAB's) is dan gelijk aan het verschil tussen de ESR-gecorrigeerde ontvangsten en ESR-gecorrigeerde primaire uitgaven van de algemene uitgavenbegroting en bedraagt 25.655.460– 18.431.184 = 7.224.276 duizend euro.

Het tweede deel bestaat uit de berekening van het ESR-gecorrigeerd primair saldo bij de te consolideren instellingen. Dit zijn de instellingen behorend tot de sector overheid: de DAB's, de VOI's A, B en sui generis, de IVA's met en zonder rechtspersoonlijkheid en de EVA's, Eigen Vermogens en tot slot vzw's die tot de consolidatiekring behoren.

In de berekening worden de wetenschappelijke instellingen en universiteiten niet meegerekend daar hierover geen begrotingsgegevens gekend zijn. De dotaties aan de wetenschappelijke instellingen en universiteiten worden in de berekening wel als finale uitgaven beschouwd.

¹⁴ Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Evaluatie van de begrotingen 2007 en 2008 en het nieuwe Stabiliteitsprogramma 2008-2011, juli 2008, blz. 106-107

Met betrekking tot de te consolideren instellingen wordt een gelijkaardige redenering toegepast. Vertrekkende van het begrote bedrag aan ontvangsten en uitgaven wordt via het becijferen van een aantal correcties tot het ESR- gecorrigeerd primair saldo gekomen. Naast de hierboven beschreven ESR-correcties voor deelnemingen en kredietverleningen (code 8) en overheidsschuld (code 9) en het neutraliseren van de financiële stromen van en naar de ministeries en de te consolideren Vlaamse instellingen worden langs ontvangstenzijde het overgedragen saldo van een vorig begrotingsjaar en de opnemingen uit het reservefonds niet meegerekend (interne verrichtingen).

Tabel 7-3: Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde ontvangsten instellingen (in duizend euro)

Ontvangsten	10.168.968
Leningen	-3
Deelnemingen en kredietverleningen	-9.241
Dotaties van Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-7.206.202
Interne verrichtingen	-1.678.759
ESR gecorrigeerde ontvangsten	1.274.763

Langs uitgavenzijde worden dan weer het naar een volgend begrotingsjaar over te dragen saldo en de toewijzing aan het reservefonds niet meegerekend (interne verrichtingen). Omwille van de specificiteit van het FFEU wordt er naar analogie met de berekening van de beleids- en betaalkredieten in een aparte FFEU-lijn voorzien in de berekening van het ESR- gecorrigeerd primair saldo van de te consolideren instellingen.

Tabel 7-4: Saldi-berekening – ESR-gecorrigeerde uitgaven instellingen (in duizend euro)

Uitgaven	10.168.968
Aflossingen	-25.721
Deelnemingen en kredietverleningen	-26.309
Dotaties aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-103.157
Interne verrichtingen	-1.586.706
ESR gecorrigeerde uitgaven FFEU	144.570
Rente-uitgaven	-8.909
ESR gecorrigeerde uitgaven incl FFEU	8.562.736

Het ESR-gecorrigeerd primair saldo van de te consolideren instellingen bedraagt 1.274.763 – 8.562.736 = -7.287.973 duizend euro.

Het ESR- gecorrigeerd primair saldo van de Vlaamse overheid wordt bekomen door de resultaten van de ministeries en de instellingen samen te voegen en bedraagt 7.224.276 – 7.287.973 = - 63.697 duizend euro.

De onderbenutting wordt gelijkaardig berekend als de onderbenutting bij de begrotingscontrole 2011. Concreet toegepast betekent dit dat de onderbenutting wordt berekend door het voor 2011 geraamd onderbenuttingspercentage (0,99%) toe te passen op de beschikbaar gestelde betaalkredieten met uitzondering van het nieuwe beleid volgens de regeringsformatie van 230 miljoen euro. Voor dat nieuw beleid wordt een onderbenuttingspercentage van 20% toegepast.

Anderzijds wordt ook rekening gehouden met het resterende negatieve effect van de éénmalige afrekening in 2012 van de jobkorting inkomsten 2010 voor een bedrag van 2,73 miljoen euro.

Het ESR- gecorrigeerd primair saldo van de Vlaamse overheid gecorrigeerd voor onderbenutting wordt het gecorrigeerde primair saldo van de Vlaamse overheid genoemd en bedraagt - 63.697 + 313.256 – 2.730 = 246.829 duizend euro.

Tot slot dienen de geconsolideerde rente-uitgaven à rato van 244.325 duizend euro in rekening gebracht te worden om het gecorrigeerde vorderingensaldo te bekomen.

Per saldo sluit de Vlaamse Regering de begroting af met een positief vorderingensaldo van 2,5 miljoen euro.

Uit tabel 7-5 blijkt dat de Vlaamse regering haar engagement blijft nakomen om in 2012 een begrotingsevenwicht in termen van vorderingensaldo te bereiken.

Tabel 7-5: Normnaleving door de Vlaamse overheid (in duizend euro) – Een begroting in evenwicht

	ESR-effect	REA 2010	BGC 2011	BGO 2012 excl aanrekenings- regels	aanrekenings- regels	BGO 2012 incl aanrekenings- regels
Algemene begroting Vlaamse ministeries						
Ontvangsten	+	22.876.218	24.837.486	27.383.937	0	27.383.937
Uitgaven	-	-23.483.172	-25.123.719	-25.910.373	-1.243.187	-27.153.560
Begrotingssaldo Vlaamse ministeries	=	-606.955	-286.233	1.473.564	-1.243.187	230.377
Ontvangsten	+	22.876.218	24.837.486	27.383.937	0	27.383.937
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	-	-127	-92.437	-1.728.109	0	-1.728.109
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring	-	-143.785	-197.108	-368	0	-368
Correctie aanrekening ontvangsten	+/-	9.335	-93.182			0
ESR gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting	=	22.741.641	24.454.759	25.655.460	0	25.655.460
Uitgaven	-	23.483.172	25.123.719	25.910.373	1.243.187	27.153.560
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)	+	-161.033	-411.224	-156.446	0	-156.446
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring	+	-6.548.500	-6.904.660	-7.097.863	-147.161	-7.245.024
Aflossingen schuld (esr code 9)	+	-1.090	0	0	0	0
Correctie gelopen intresten	+/-	12.623	10.157	0		0
Correctie pensioenfonds (t.o.v. toelage) (negatief = reservevorming)	+/-	-4.227	-3.855	-3.781		-3.781
Correctie pensioenfonds VRT (t.o.v. toelagen) (negatief = reservevorming)	+/-	8.500	13.200	14.317		14.317
Correctie Zorgfonds (t.o.v. toelage)	+/-	14.344	6.400	0		
Correctie BAM NV (t.o.v. toelage en terugstortingen)	+/-	39.533	-65.634	0		
Correctie effect indexsprong 2011 op lonen	-		11.093	0		0
Correctie kinderbijslag	+	-12.566	0			0
Schuldovename Vismijn	-	3.855	0			0
Investeringsfonds	-	134				
Rente-uitgaven	-	-170.346	-225.159	-235.416		
ESR gecorrigeerde primaire uitgaven algemene begroting	=	16.664.399	17.554.037	18.431.184	1.096.026	19.762.626
ESR- gecorrigeerd primair saldo Vlaamse ministeries (1)	=	6.077.242	6.900.723	7.224.276	-1.096.026	5.892.834
Begrotingen te consolideren instellingen						
Ontvangsten	+	9.634.104	10.344.713	10.168.968	189.951	10.358.919
Leningen	-	-4.856	-3	-3	0	-3
Deelnemingen en kredietverleningen	-	-55.028	-8.782	-9.241	0	-9.241
Dotaties van Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	-	-6.588.626	-7.097.728	-7.206.202	-149.108	-7.355.310
Interne verrichtingen	-	-1.596.223	-1.798.461	-1.678.759	-1.628	-1.680.387
ESR gecorrigeerde ontvangsten	=	1.389.370	1.439.739	1.274.763	39.215	1.313.978
Uitgaven	-	9.479.226	10.344.713	10.168.968	189.951	10.358.919
Aflossingen	+	-43.471	-26.755	-25.721	0	-25.721
Deelnemingen en kredietverleningen	+	-12.470	-23.032	-26.309	0	-26.309
Dotaties aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen	+	-255.637	-344.665	-103.157	-1.947	-105.104
Interne verrichtingen	+	-1.676.625	-1.800.060	-1.586.706	-2.381	-1.589.087
ESR gecorrigeerde uitgaven FFEU	-	139.066	165.141	144.570		144.570
Rente-uitgaven	-	-10.390	-10.470	-8.909		
ESR gecorrigeerde primaire uitgaven incl FFEU	=	7.619.700	8.304.872	8.562.736	185.623	8.757.268
ESR- gecorrigeerd primair saldo te consolideren instellingen (2)	=	-6.230.329	-6.865.133	-7.287.973	-146.408	-7.443.290
ESR- gecorrigeerd primair saldo (1) + (2)	=	-153.088	35.590	-63.697	-1.242.434	-1.550.456
Onderbenutting	+		258.799	313.256		313.256
Verwachte afrekening jobkorting	-	-60.330	-56.100	-2.730		-2.730
Gecorrigeerd primair saldo	=	-213.418	238.289	246.829	-1.242.434	-1.239.930
Rente-uitgaven	-	180.736	235.629	244.325		
Gecorrigeerd vorderingsaldo	=	-394.154	2.660	2.504	-1.242.434	-1.239.930

8. BIJLAGE - AKKOORDEN INZAKE BEGROTINGSNORMEN

8.1. Inleiding

Krachtens de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende de bekendmaking van akkoorden inzake begrotingsnormen (Stuk 1327 (2002-2003) – Nr.1 van 3 oktober 2002) wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd:

dat de nieuwe budgettaire overeenkomsten en akkoorden in de ruime zin van het woord tussen de federale overheid, gewesten en gemeenschappen of tussen gewesten en gemeenschappen onverwijld aan het Vlaams Parlement worden meegedeeld;

dat alle nog van toepassing zijnde akkoorden en overeenkomsten als bijlage bij de Algemene Toelichting bij de begroting en de begrotingscontrole worden gevoegd.

Bijgevoegde publicatie draagt bijgevolg bij tot enerzijds de budgettaire controle door het Vlaams Parlement en anderzijds de openbaarheid van bestuur. Sommige paragrafen hebben betrekking op intussen afgesloten begrotingsjaren. Met het oog op volledigheid van documentatie worden ze toch in deze algemene toelichting weerhouden.

8.2. Overeenkomst van 15 december 2009 tussen de Federale Overheid, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2009-2010

Gelet op de traditie die er bestaat tussen de Federale Overheid, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Gewest en het Bussels Hoofdstedelijke Gewest inzake afspraken betreffende begrotingsdoelstellingen zoals vastgelegd in de overeenkomst van 15 december 2000 voor de periode 2000-2005, het akkoord van de IMCFB van 21 maart 2001, het overleg van 22 september 2003, de IMCFB van 17 december 2004, de IMCFB van 1 juni 2005, het overleg van 8 juni 2005, het overleg van 6 juli 2005, de IMCFB van 25 oktober 2005, de IMCFB van 16 oktober 2006 en het overleg van 16 september 2009;

Gelet op het rapport van de Hoge Raad van Financiën (afgekort H.R.F.) Afdeling “Financieringsbehoeften van de overheid” voor “Begrotingstrajecten op korte en middellange termijn voor het aangepaste stabiliteitsprogramma 2009 – 2012” van september en oktober 2009;

Gelet op het Stabiliteitsprogramma van België 2009-2013, opgesteld in uitvoering van het Pact voor Stabiliteit en Groei en onverminderd het akkoord van 16 september 2009 dat voor de verdeling van de budgettaire inspanningen de verdeelsleutel 65 (entiteit I) / 35 (entiteit II) voorziet;

Gelet op de communicatie “BELGIUM – Commission assessment in relation to the commission recommendation for a Council decision and recommendation under Articles 104(6) and 104(7) of the Treaty” van de Europese Commissie van 11 november 2009;

Gelet op de raadsconclusies van Ecofin van 2 december 2009;

Gelet op de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, inzonderheid op artikel 49 en op de mechanismen bedoeld in de artikelen 33 §4, 35 octies, 35 ter, 35 quater, 35 quinquies, 35 sexies, 35 septies, 33 bis, 48, 39 §2, 40 §2, 40 ter, 46, 47, 47 bis, 36, 65 bis;

Gelet op de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, inzonderheid op artikel 60 en op het mechanisme bedoeld in artikel 58 ter §3, tweede lid;

Overwegend dat in uitvoering van de Europese verordening nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 de overheidsrekeningen dienen opgesteld te worden volgens het Europees Systeem van Nationale en regionale Rekeningen (ESR95);

Overwegend dat de versnelde vermindering van de overheidsschuld prioritair is omwille van de kwetsbaarheid van de openbare financiën voor eventuele renteschokken en omwille van de onvermijdelijke budgettaire gevolgen van de vergrijzing;

Overwegend dat op basis van de meest recente vooruitzichten voor het jaar 2009 en 2010 van het Planbureau van 15 december 2009 inzake inflatie en reële BBP groei wordt verwacht dat de doorstorting in zake gedeelde en samengevoegde belastingen aan de Gemeenschappen en de Gewesten hoger / lager zullen uitvallen dan aangenomen in de respectievelijke begrotingen zoals neergelegd in de diverse respectievelijke Parlementen;

Gelet op de beslissing van het Overlegcomité Federale Regering - Gemeenschaps- en Gewestregeringen van 15 december 2009.

De Federale Staat, vertegenwoordigd door Yves Leterme de Eerste Minister en Minister belast met de coördinatie van het Migratie- en asielbeleid, Didier Reynders de Vice - Eerste Minister en Minister van Financiën en Institutionele Hervormingen, Guy Vanhengel de Vice – Eerste Minister en Minister van Begroting, Melchior Wathelet Staatssecretaris van Begroting, toegevoegd aan de Minister van Begroting, Staatssecretaris voor Migratie- en asielbeleid, toegevoegd aan de Minister belast met Migratie- en asielbeleid, en wat de Coördinatie van het Migratie- en asielbeleid betreft, toegevoegd aan de Eerste Minister, Staatssecretaris voor Gezinsbeleid, toegevoegd aan de Minister van Werk, en wat de aspecten inzake personen- en familierecht betreft, toegevoegd aan de Minister van Justitie, Staatssecretaris voor de Federale Culturele Instellingen, toegevoegd aan de Eerste Minister;

De Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering in de persoon van Kris Peeters haar Minister – President en Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en Philippe Muyters Minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport;

De Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van Rudy Demotte haar Minister - President en André Antoine haar Minister van Financiën, Begroting en Sport;

De Duitstalige Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van Karl-Heinz Lambertz haar Minister - President en Minister van Financiën, Begroting, Personeelszaken en Externe Betrekkingen;

Het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, in de persoon van Kris Peeters haar Minister – President en Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en Philippe Muyters Minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport;

Het Waalse Gewest, vertegenwoordigd door de Waalse Regering, in de persoon van Rudy Demotte haar Minister - President en André Antoine haar Minister van Financiën, Begroting, Werk, Vorming en Sport;

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering, in de persoon van Charles Picqué zijn Minister - President en Minister van Ruimtelijke Ordening, Plaatselijke Besturen, Monumenten en Landschappen en Openbare Netheid en Jean-Luc Vanraes zijn Minister van Financiën , Begroting en Externe Betrekkingen;

De Franse Gemeenschapscommissie, vertegenwoordigd door zijn Regering in de persoon van Christos Doukeridis zijn Minister - President van het College en belast met Begroting, Onderwijs, Toerisme en Internationale betrekkingen;

Kwamen overeen wat volgt :

Artikel 1. De partijen bij dit akkoord ondersteunen de begrotingsdoelstellingen van het stabiliteitsprogramma van België 2009-2013 voor een terugkeer van een evenwicht voor de gezamenlijke overheid tegen de horizon 2015¹⁵.

Artikel 2. De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de aanbevelingen van de Hoge Raad van Financiën (afgekort H.R.F.) Afdeling “Financieringsbehoeften van de overheid” voor “Begrotingstrajecten op korte en middellange termijn voor het aangepaste stabiliteitsprogramma 2009 – 2012” van september 2009.

Artikel 3. De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de voorstellen tot aanbevelingen van de Europese Commissie van 11 november 2009.

Artikel 4. De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de raadsconclusies van de ECOFIN van 2 december 2009.

Artikel 5. De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de neergelegde begrotingen in de respectievelijke parlementen aangaande de begrotingsjaren 2009 en 2010.

Artikel 6. §1 Gelet op wat voorafgaat in de artikelen 1, 2, 3 en 4, worden de minimale begrotingsdoelstellingen voor de Federale Overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten en de lokale overheden voor de periode 2009-2010 als volgt vastgelegd :

<u>tabel saldo in Mio €</u>			<u>in % BBP</u>		
Begrotingsjaar	2009	2010	2009	2010	
gezamenlijke overheid	-19.585,64	-17.351,90	-5,81%	-5,06%	
federale overheid	-13.872,70	-12.337,40	-4,12%	-3,60%	
sociale zekerheid	-3.065,90	-1.733,10	-0,91%	-0,51%	
Entiteit I	-16.938,60	-14.070,50	-5,03%	-4,10%	
<u>Gemeenschappen en Gewesten</u>					
Vlaamse Gemeenschap	-996,98	-493,33	-0,30%	-0,14%	
Franse Gemeenschap	-266,51	-727,08	-0,08%	-0,21%	
Duitstalige Gemeenschap	-31,98	-11,06	-0,01%	-0,00%	
Franse Gemeenschapscommissie	-4,00	-2,02	-0,00%	-0,00%	
Waals Gewest	-406,86	-364,70	-0,12%	-0,11%	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	-232,71	-313,01	-0,07%	-0,09%	
<u>Lokale overheden</u>	-708,00	-1.370,20	-0,21%	-0,40%	
Entiteit II	-2.647,04	-3.281,40	-0,79%	-0,96%	

¹⁵ Blz 8 “een terugkeer naar een evenwicht in 2015” uit de nota aanvulling bij het stabiliteitsprogramma 2009-2013 zoals beslist op het overlegcomité van 16/9/2009 punt 11.

§2 rekening houdend met de in de Vlaamse Begroting (2009 - 2010) opgenomen basishypothesen inzake de toegepaste ESR – aanrekening met betrekking tot de in 2008 vooruitbetaalde onderwijsuitgaven (355,8 miljoen euro) en de in 2009 voorziene doorstortingen aan het Vlaams Egalisatiefonds (500 miljoen euro).

Artikel 7. De partijen bij dit akkoord hebben als macro-economische uitgangspunten voor de bepaling van de dotaties (samengevoegde en gedeelde belastingen) zoals voorzien in de bijzondere financieringswet van 16 januari 1989 deze genomen zoals opgenomen in het economisch budget van 9/9/2009.

<u>Uit economische begroting 9/9/2009</u>	2009	2010
Reële bbp-groei	-3,10%	0,40%
index consumptieprijzen	0%	1,50%
Nominaal BBP (in mia €)	337,1	343,1

Artikel 8. §1 De partijen bij dit akkoord engageren zich ertoe om als respectievelijke voogdijoverheden van de lokale besturen te zullen waken over een strikte naleving van de ESR-95 normen. Een overgangperiode lijkt noodzakelijk en de periode 2012-2013 lijkt redelijk. Trouwens de toepassing van de ESR-95 regels dient te gebeuren op een meerjarige basis (een gemeentelijke legislatuur) om rekening te houden met de investeringscyclus van de lokale besturen.

§2 Een werkgroep zal worden opgericht om de modaliteiten en de kalender van toepassing van de ESR95 op het niveau van de lokale overheden te onderzoeken. De toepassing van de normen van de ESR 95 zal onderworpen zijn aan een voorafgaand akkoord van alle betrokken partijen. Deze werkgroep zal een eerste keer verslag uitbrengen van de vordering van de werkzaamheden op 19 maart 2010.

§3 Indien een Gewest schuld aflost voor rekening van de gemeenten zal dit het saldo van het Gewest niet verslechteren en dat van de gemeenten niet verbeteren.

Artikel 9. De partijen bij dit akkoord verzoeken de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (G.G.C.) zich ertoe te verbinden alles in het werk te stellen om een budgettair evenwicht na te leven.

Artikel 10. Met het oog op de vermindering van de schuldgraad verbinden de partijen bij dit akkoord er zich toe het beheer van hun thesaurieën te optimaliseren.

Artikel 11. De afdeling “Financieringsbehoeften van de Overheid” van de HRF zal verzocht worden om jaarlijks in haar advies een uitspraak te doen over de naleving van dit akkoord door de verschillende partijen dit akkoord ondertekend hebben.

Gedaan te Brussel, op 15 december 2009, in 17 originele exemplaren in het Nederlands, het Frans en het Duits.

Voor de Federale staat

Yves Leterme

De Eerste Minister, belast met de coördinatie van het Migratie- en asielbeleid

Didier Reynders

Vice – Eerste Minister en Minister van Financiën en Institutionele Hervormingen

Guy Vanhengel
Vice – Eerste Minister en Minister van Begroting

Melchior Wathelet
Staatssecretaris voor Begroting, toegevoegd aan de Minister van Begroting ,
Staatssecretaris voor Migratie- en asielbeleid, toegevoegd aan de Minister
belast met Migratie- en asielbeleid, en wat de Coördinatie van
het Migratie- en asielbeleid betreft, toegevoegd aan de Eerste Minister,
Staatssecretaris voor Gezinsbeleid, toegevoegd aan de Minister van Werk,
en wat de aspecten inzake personen- en familierecht betreft,
toegevoegd aan de Minister van Justitie
Staatssecretaris voor de Federale Culturele Instellingen,
toegevoegd aan de Eerste Minister

Voor de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering

Kris Peeters
Minister – President en Minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid

Philippe Muyters
Minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Voor de Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering

Rudy Demotte
Minister - President

André Antoine
Minister van Financiën, Begroting en Sport

De Duitstalige Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering

Karl-Heinz Lambertz
Minister - President en Minister van Financiën, Begroting,
Personeelszaken en Externe Betrekkingen

Voor het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering

Kris Peeters
Minister – President en Minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid

Philippe Muyters
Minister van Financiën en Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Het Waalse Gewest, vertegenwoordigd door de Waalse Regering

Rudy Demotte
Minister - President

André Antoine
Minister van Financiën, Begroting, Werk, Vorming en Sport

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering

Charles Picqué
Minister - President en Minister van Ruimtelijke Ordening,
Plaatselijke Besturen, Monumenten en Landschappen en Openbare Netheid

Jean-Luc Vanraes
Minister van Financiën, Begroting en Externe Betrekkingen

De Franse Gemeenschapscommissie, vertegenwoordigd door haar Regering

Christos Doulkeridis
Minister - President van het College en belast met Begroting,
Onderwijs, Toerisme en Internationale Betrekkingen